

Nederlands Loodswezen

JAARVERSLAG 2019

VOORWOORD

In 2019 werd Nederlands Loodswezen transparanter en duurzamer. Het was een jaar waarin we niet alleen hard hebben gewerkt aan een veilige en vlotte beloodsing van zeeschepen, maar ook aan de realisatie van een toekomstgerichte loodsdienst en aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Met 95.880 geloodste scheepsreizen leverden we in het verslagjaar 2019 weer een belangrijke bijdrage aan de veilige en vlotte afwikkeling van het scheepvaartverkeer en de permanente haventoegeankelijkheid van de Nederlandse zeehavens en de Vlaamse zeehavens aan de Schelde. De geloodste scheepsreizen en omzet van 2019 waren ondanks een daling van 2% ten opzichte van 2018, grotendeels volgens verwachting. Wat daarbij opvalt, is de stevige plus van ruim 10% in omzet voor de Wetschepen in de regio Scheldemonden. De lichte afname van de geloodste scheepsreizen valt vooral te verklaren door de lichte terugval van de economische groei. Daardoor viel het daadwerkelijk aantal geloodste scheepsreizen in 2019 iets lager uit dan geraamd.

TOEGENOMEN TRANSPARANTIE

Met de verdere implementatie van het Normenkader financieel beheer werd onze organisatie transparanter. We formuleerden met onze entiteiten een overkoepelende missie, visie en strategie voor Nederlands Loodswezen. Voor de komende jaren hebben we in de kern bepaald wie we zijn, op welke manier we onze publieke taak uitvoeren en hoe we invulling geven aan onze rol als ketenpartner. Dit vormt de basis van ons beleid voor de komende jaren. Ook investeerden we in het opzetten van een solide risicomanagementsysteem. Een duidelijke taakopvatting en helder beeld van onze entiteiten bleek een grote hulp in gesprekken met externe partijen. Bijvoorbeeld in de dialoog met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de verdere invulling van de evaluatie van de Wet markttoezicht registerloodsen.

HERACCREDITATIE MASTEROPLEIDING TOT REGISTERLOODS

In 2019 werd onze hbo-masteropleiding 'Opleiding tot registerloods: Master in Maritime Piloting' door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) geheraccrediteerd tot 2026. Veel mensen binnen Nederlands Loodswezen hebben een steentje bijgedragen aan dit dossier en we zijn erg trots op het resultaat. De opleiding van loodsen en het verder ontwikkelen van de permanente educatie voor zowel loodsen als medewerkers van de varende dienst zijn ook voor komend jaar belangrijke aandachtspunten.

INVESTEREN IN DE RELATIE MET STAKEHOLDERS

Dankzij de inzet van de regio's is het ons in 2019 gelukt om de relatie met onze stakeholders en de buitenwereld te verbreden en te verdiepen. Aan die relatie bouwen we de komende jaren gestaag verder. Net als aan een toekomstbestendig Loodswezen. Ik hoop dat we in dat licht in 2020 ook onze digitale infrastructuur kunnen verstevigen, om zo de samenwerking met ketenpartners te versterken.

INZET LOODSEN EN MEDEWERKERS

Alle loodsen en medewerkers hebben zich in 2019 enorm ingezet. Het was soms aanpopen. Op zee, werden we geconfronteerd met onverwachte pieken in het scheepvaartaanbod onder soms barre weersomstandigheden. Aan de wal klinkt vanuit stakeholders, waaronder de overheid en toezichthouders, de roep om transparantie steeds luider. Hierdoor nemen onze verantwoordingslasten fors toe. Wij zetten namelijk optimaal in om te voldoen aan de eisen van stakeholders en toezichthouders. Voorop staat dat wij onze kerntaak niet uit het oog verliezen. Het veilig en vlot beloodsen en loodsen van zeevaartschepen is en blijft ons belangrijkste doel. De drive om een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige loodsdienst te leveren, zit in de vezels van ons allemaal. Iets waar wij met recht trots op mogen zijn en waarvoor ik alle medewerkers en het korps van harte wil bedanken. Daar plukt de hele havengemeenschap de vruchten van!

Joost Mulder

voorzitter Nederlandse Loodsencorporatie

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
2019 in een oogopslag	4
Over Nederlands Loodswezen	11
Governance	15
Een toekomstbestendige en toonaangevende loodsdienst	20
Kwaliteit van de organisatie	20
Actief investeren in kennis en kunde	22
Bouwen aan de innovaties van morgen	23
Een loodsdienstverlening die de keten versterkt	25
Optimale inzetbaarheid en beschikbaarheid	25
Investeren in robuuste ondersteunende middelen	28
Informatie-uitwisseling en communicatie	29
Kwaliteit van de dienstverlening	31
Gewaardeerde gesprekspartner en adviseur	35
Kennis en kunde breed inzetten	35
Stakeholdermanagement	35
Risicomanagement	41
In control-verklaring	50
Ondertekening	51
Financieel verslag	52
Resultaten 2019	54
Verslag van de Raad van Commissarissen	61
Jaarrekening 2019	66
Overzicht vermogen per 31 december 2019	67
Exploitatierkening over 2019	68
Kasstroomoverzicht van de middelen 2019	69
Toelichting op het vermogen en de exploitatierkening	70
Toelichting kasstroomoverzicht	75
Overige gegevens	107
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	107
Bijlage materiële thema's	111
Colofon	114

2019 IN EEN OOGOPSLAG

2019 was het jaar van belangrijke investeringen en solide resultaten.

Nederlands Loodswezen investeerde in duurzaamheid, innovatie, opleiding en inzetbaarheid van zijn loodsen. Met de bouw van de Mira, een nieuwe klasse tender, wordt het vervoer van loodsen duurzamer. De overstap naar biodiesel in regio Rotterdam-Rijnmond was een belangrijke mijlpaal. Met de realisatie van haar nieuwe missie, visie en strategie en de invoering van het Normenkader financieel beheer, zette Nederlands Loodswezen belangrijke stappen op het gebied van profilering en transparantie. Onze stakeholders zijn tevreden en waarderen onze operationele prestaties.

MINDER GELOODSTE SCHEEPSREIZEN, LICHT GEDAALDE OMZET

Met 95.880 geloodste scheepsreizen viel het aantal geloodste scheepsreizen in 2019 1% lager uit dan in 2018. Dit heeft logischerwijs te maken met een dalende economische groei sinds de bepaling van onze ramingen (september 2018). Ook onze omzet nam hierdoor af met een kleine 2%. In 2019 was een inschatting van het aantal te loodsen scheepsreizen gemaakt en hadden we de verwachting om zo'n 96.000 scheepsreizen te loodsen. De huidige ontwikkelingen door het COVID-19 virus nopen ons de verwachtingen behoorlijk bij te stellen. Een laatste inschatting van eind april 2020 geeft een flinke daling aan van het aantal te loodsen scheepsreizen van 12%. De daling is gebaseerd op mogelijke scenario's van het CPB.

UITBREIDING OPERATIONELE FORMATIE

Om de kwaliteit van onze dienstverlening verder te verhogen en pieksituaties in het scheepvaartaanbod beter aan te kunnen, hebben we in 2019 onze operationele formaties uitgebreid. De formaties van de loodsen werden in alle regio's uitgebreid, terwijl de formaties van de varende dienst in drie regio's werden uitgebreid (Noord, Scheldemonden en Rotterdam-Rijnmond).

STIJGENDE TARIEVEN

Alleen registerloodsen mogen in Nederland loodsdiensten aanbieden. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) kijkt daarom nauwgezet naar de prijsontwikkeling (lees: tarieven) van onze dienstverlening. In 2019 nam de ACM het Tariefbesluit 2020. Dit resulteerde in een initiële tariefstijging van 4%; meer dan de gemiddelde tariefstijging van 0,28% in voorgaande jaren. In overleg met de ACM en het Ministerie van I&W is de stijging teruggebracht van 4% naar 3% door een overschotbedrag van 1,6 miljoen euro uit de eerder opgebouwde voorziening Functioneel Leeftijdspensioen (FLP) ten gunste van de tarieven terug te geven.

INVULLING NORMENKADER FINANCIËEL BEHEER

Nederlands Loodswezen heeft in het verslagjaar concreter invulling gegeven aan het Normenkader financieel beheer. De begin 2019 opgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 is door de NLC-ledenvergadering positief ontvangen en naar het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) gestuurd. Dankzij de meerjarenbegroting zien we welke ontwikkeling van kosten en opbrengsten we de komende jaren kunnen verwachten. Zo kunnen we hierop anticiperen. Verder hebben we de missie, visie en strategie Loodswezen 2019-2025 vastgesteld, is er een publiek jaarverslag over 2018 gepubliceerd en zijn key risks rondom de invoer van een risicomanagementsysteem benoemd. In algemene zin heeft het Normenkader financieel beheer ons nog meer inzicht gegeven in de manier waarop Nederlands Loodswezen haar governance heeft ingericht.

ONTWIKKELING RISICOMANAGEMENTSYSTEEM

In 2019 hebben we de risicobeheersmaatregelen van de benoemde *key risks* in kaart gebracht. Daarnaast hebben we gekeken of de maatregelen werken én of de risico's zich daadwerkelijk hebben voorgedaan. In 2020 willen we dit systeem verder professionaliseren, door een koppeling te maken tussen de geïdentificeerde risico's en de beleidsplannen binnen Nederlands Loodswezen.

Het aantoonbaar vastleggen van alle interne processen is een nieuwe manier van denken en heeft onder meer geresulteerd in een *in control*-verklaring van de verantwoordelijke bestuurders. Deze verklaring is nu voor het eerst terug te vinden in het publieke jaarverslag.

NIEUWE ACCREDITATIE OPLEIDING TOT REGISTERLOODS

De hbo-masteropleiding 'Opleiding tot registerloods: Master in Maritime Piloting' is tot 2026 opnieuw geaccrediteerd. Met de verdere ontwikkeling van de opleiding, waarbij de focus lag op interne aangelegenheden, is een stevige basis gelegd voor de komende jaren. Het advies van het accreditatiepanel om aansluiting te zoeken bij andere hbo-masteropleidingen hebben we vertaald in ons nieuwe opleidingsplan 2020-2025: we willen samenwerken aan gezamenlijke kalibreersessies.

AFRONDING JOINT INDUSTRY PROJECT (JIP) AUTONOMOUS SHIPPING

De technische ontwikkelingen gaan razendsnel. Voor Nederlands Loodswezen kan vooral *autonomous shipping* grote effecten hebben. Het blijft voor ons uiteraard belangrijk om de ontwikkelingen op dit vlak goed te monitoren. In dat kader is in 2019 het Joint Industry Project Autonomous Shipping afgerond. In dit onderzoek verkenden bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden samen de technologische mogelijkheden van het autonoom varen op zee. Deelname aan dit project bood Nederlands Loodswezen naast nieuwe inzichten ook de kans om zich als kennispartner te positioneren.

DEELNAME WINDKRACHTONDERZOEK JIP WINDLASS

Samen met onder andere het Marin, Havenbedrijf Rotterdam, Koninklijke Roeiers Vereniging Eendracht (KRVE), Svasek, TU Eindhoven, Whiffle en een aantal internationale havens en participanten doet Nederlands Loodswezen mee aan het in 2019 opgestarte JIP Windlass. Centraal in dit driejarige project staat het onderzoek naar nieuwe technologie om de windkracht op gemeerde en varende schepen in havens te kunnen bepalen. Naast de krachten wordt er ook een model ontwikkeld om de windsterkte op havenniveau te kunnen voorspellen (fine-casting). Deze gegevens zullen worden verwerkt en inzichtelijk gemaakt in een operationeel bruikbare tool te gebruiken aan boord van schepen. Als externe factor is wind(kracht) van grote invloed op (de manoeuvreerruimte van) grote schepen met een groot windoppervlak.

INTERNATIONALE CAMPAGNE LOODSLADDERS

Evenals in vorige jaren stond Nederlands Loodswezen stil bij de internationale IMPA Pilot Boarding Safety Campaign rondom de veiligheid van de loodsladder. Wij hechten veel belang aan de campagne, omdat het beklimmen van loodsladders voor loodsen een gevaarlijk moment is. Opnieuw bleek er wereldwijd veel mis te zijn met de ladders zelf of met de ophanging er van. Wij hopen op een verbetering volgend jaar en wij blijven ook volgend jaar aandacht vragen voor veilige loodsladders.

BOUW M-KLASSE TENDER MIRA EN GEDEELTELIJKE OVERSTAP BIODIESEL

In 2019 is gestart met de bouw van de nieuwe M-klasse tender, de Mira. Met deze investering geven we invulling aan een belangrijke prioriteit van Nederlands Loodswezen: vermindering van de CO₂- en stikstofuitstoot. Door gewichtsreductie verbruikt het vaartuig minder brandstof. In april 2020 is de Mira opgeleverd. We zijn zeer benieuwd naar haar prestaties. Op basis hiervan beslissen we in 2020 of er nog meer nieuwe tenders worden besteld.

Uit oogpunt van duurzaamheid stapten we in 2019 met het loodsvaartuig en de jetgedreven loodstenders in de regio Rotterdam-Rijnmond over op het gebruik van biodiesel. Dit was een pilotproject.

NIEUW DAVITSYSTEEM

Ook op operationeel gebied investeerden we. Eén schip van de P-klasse werd voorzien van een nieuw davitsysteem. De nieuwe davitsystemen zijn voorzien van een extra rem, wat de installatie nog veiliger maakt. Ze zijn ook Class-gecertificeerd. In 2020 verwachten we tot besluitvorming te komen over het vervangen van de davitsystemen op de overige P-klasse vaartuigen.

MODERNISERING BEVOEGHDENVERORDENING LOODS

De Bevoegdhedenverordening registerloodsen 1995 is dit jaar in een moderner jasje gegoten. In sommige regio's is de opbouw van de bevoegdheden van de loods aangepast. Ook is er een duidelijkere opleidings- en trainingsstructuur gekomen. De herziening en bijbehorende regelingen wachten nog op ministeriële goedkeuring, waarna de nieuwe verordening in 2020 in werking treedt.

LOODSENREGISTER

In 2019 is gestart met een project om het loodsenregister (LOGE) aan te passen. In het register wordt degene die voldoet aan artikel 22, eerste lid, op zijn aanvraag ingeschreven als registerloods. Bij een inschrijving worden in het register vermeld de naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats en woonplaats van de aanvrager, alsmede de loodsplichtige scheepvaartwegen en de categorieën van schepen waarvoor hij bevoegd is en tot welke regionale corporatie hij behoort.

GEVOLGEN BREXIT

Nu de Brexit een feit is, moeten we afwachten hoe de afspraken tussen Europa en het Verenigd Koninkrijk uitpakken voor het aantal te loodsen scheepsreizen en onze omzet. In 2020 zal het Brexit-effect nog gering zijn, in de jaren erna naar verwachting sterker. Afhankelijk van de handelsdeal neemt het aantal scheepsreizen van en naar de overkant van de Noordzee in meer of mindere mate af.

NAAR EEN LOODSPLICHT NIEUWE STIJL

In 2019 is regelmatig met de sector en het ministerie van IenW overlegd over de wettelijke herziening van de loodsplicht. Door de 'Loodsplicht Nieuwe Stijl' kunnen kapiteins die zonder loods willen varen een Pilot Exemption Certificate (PEC) behalen en behouden. Als beroepsgroep hebben we ons sterk gemaakt voor een wet waarin veiligheid vooropstaat. Kapiteins moeten goed zijn opgeleid om geregeld hun schip zelf de haven in te 'loodsen' om hun PEC te behouden of een PEC te kunnen behalen. Ook is gepleit voor goed toezicht op gebruik en behoud van een PEC. Onze input is grotendeels meegenomen in het huidige wetsvoorstel en de onderliggende regelgeving. De Loodsplicht Nieuwe Stijl gaat op 1 januari 2021 in.

OMVANG NEDERLANDS LOODSWEZEN 2019

In onderstaande tabel zijn de kerngegevens over 2019 en 2018 opgenomen:

Tabel kerngegevens	2019	2018
Totaal aantal geloodste scheepsreizen	95.880	96.901
Verdeling: aantal Wetschepen	86.430	87.320
Verdeling: aantal Scheldevaart	9.450	9.581
Verdeling aantal regio Noord	3.404	3.883
Verdeling aantal regio Amsterdam - IJmond	14.191	14.041
Verdeling aantal regio Rotterdam - Rijnmond	57.492	57.988
Verdeling aantal regio Scheldemonden	20.793	20.989
Omzet totaal (x € 1.000)	205.014	208.699
Resultaat (x € 1.000)	-1.996	8.824
Gemiddeld aantal registerloodsen (in FTE)		
Regio Noord	18,83	17,96
Regio Amsterdam - IJmond	62,92	60,91
Regio Rijnmond	204,27	203,91
Regio Scheldemonden	154,23	153,60
Totaal	440,25	436,38
Gemiddeld aantal medewerkers (in FTE)		
In dienst	417,35	414,70
Flexibele schil	38,24	37,46
Totaal	455,59	452,16
Investeringen (x € 1.000)	8.265	8.384
Capital base (x € 1.000)	114.836	122.360
Current ratio	2,15	2,03
Solvabiliteitsratio	35,1%	37,4%

VOORUITBLIK 2020

2019 was het jaar waarin Nederlands Loodswezen belangrijke stappen heeft gezet naar meer transparantie en duurzaamheid. Het in 2019 opgestelde document Missie, Visie en Strategie van Nederlands Loodswezen vormt een mooie basis voor de nieuwe beleidsplannen van alle entiteiten. Met de nieuwe Loodswezenbrede strategie is een stevige basis gelegd om ook in de toekomst een robuust, professioneel Loodswezen te blijven, met tevreden stakeholders, loodsen en medewerkers. In 2020 richten we onze blik meer naar buiten en gaan we de uitdagingen aan die bijvoorbeeld de Loodsplicht Nieuwe Stijl, de Brexit en het COVID-19-virus opleveren.

Het Nederlands Loodswezen is net als de hele wereld in 2020 geconfronteerd met de gevolgen van het COVID-19 virus (Coronavirus). Er is een crisisteam gevormd om maatregelen te nemen om de negatieve effecten te beheersen en de dienstverlening door de loodsen en de ondersteunende bedrijfsvoering bij het vervoer en de planning van loodsen en de ondersteunende functies in de walorganisatie zo veel als mogelijk ongestoord door te laten gaan.

Scheepvaartafwikkeling, waartoe het loodsen van zeeschepen behoort, is door de Rijksoverheid aangemerkt als vitaal proces voor Nederland en opgenomen op de lijst met deze processen. Vanuit de regionale besturen is er frequent overleg met de verantwoordelijke havenbeheerders om de afhandeling van de scheepvaart ook in deze crisis in goede banen te leiden. Dit alles heeft tot gevolg dat de continuïteit van de dienstverlening in hoge mate gewaarborgd is.

Het COVID-19 virus heeft door een behoorlijke daling van het aantal te loodsen scheepsreizen en de daarmee samenhangende omzet en mogelijk beperkt hogere kosten, een negatief effect op het resultaat 2020. Een laatste inschatting van eind april 2020 geeft een behoorlijke flinke daling aan van het aantal te loodsen scheepsreizen van 12%. De daling is gebaseerd op mogelijke scenario's van het CPB. In 2020 wordt de verwachte afname van het resultaat door de vennoten van de loodsenassociaties gedragen. Het Nederlands Loodswezen beschikt over een goede financiële positie en verwacht dat zij haar activiteiten zal kunnen voortzetten

Verder zien we ons geconfronteerd met verdergaande technologische ontwikkelingen die grote effecten kunnen hebben voor Nederlands Loodswezen, zoals autonomous shipping. In de media is er sprake van een hype op dit gebied. We verwachten echter niet dat er binnen vijf jaar al veel autonome scheepvaart zal zijn. De implementatie van technologie en nieuwe wet- en regelgeving kost veel tijd. Nederlands Loodswezen blijft ook in 2020 de ontwikkelingen op dit vlak goed monitoren.

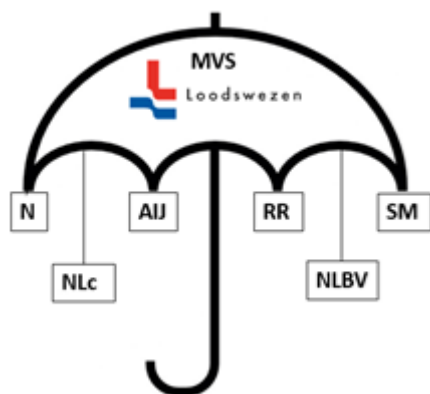
OVER NEDERLANDS LOODSWEZEN

OVER NEDERLANDS LOODSWEZEN

Tot 1 september 1988 maakte Nederlands Loodswezen onderdeel uit van de Rijksoverheid. Vanaf 1 september 1988 is Nederlands Loodswezen verzelfstandigd. Hoofdtak is het voorzien in het loodsen van zeeschepen van en naar de Nederlandse zeehavens en de Vlaamse zeehavens aan de Schelde. Deze taak is voorbehouden aan registerloodsen.

MISSIE, VISIE, STRATEGIE

In 2019 is één missie, visie en strategie geformuleerd voor Nederlands Loodswezen. Het gaat hier om een aantal entiteiten, met verschillende taken, die samen zorg dragen voor een Nederlandse loodsdienst. Deze missie, visie en strategie geeft op hoofdlijnen invulling aan de vragen: waar staat Nederlands Loodswezen voor en wat voor partner willen we zijn (missie), waar gaan wij voor (visie) en hoe komen wij daar (strategie)?

MISSIE

Met een beschrijving van onze missie geven we aan waar wij als Nederlands Loodswezen voor staan. Het geeft de inbedding weer van het veiligheidsinstrument 'loodsen', de wijze waarop wij daar invulling aan geven en het belang daarvan voor derden.

'Nederlands Loodswezen staat als zelfstandige, kwalitatief hoogwaardige en betrouwbare partner in de logistieke keten voor het veilig en vlot loodsen van zeeschepen van, naar en door de Nederlandse zeehavens en Vlaamse havens aan de Schelde.'

BEROEPSUITOEFENING

De inzet van het veiligheidsinstrument loodsen dient de veiligheid en het vlotte verloop van de afwikkeling van het scheepvaartverkeer, de instandhouding van de bruikbaarheid van de scheepvaartwegen en het voorkomen en beperken van schade aan infrastructuur, milieu en leefomgeving.

Een autonome beroepsuitoefening door registerloodsen en een verzelfstandigde positie voor Nederlands Loodswezen zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Dat garandeert een goede balans tussen publieke en private belangen en een positie als kwalitatief hoogwaardige partner in de maritieme logistieke keten.

Met het loodsen van zeeschepen leveren we een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van schip, bemanning en lading, het economisch succes van de havens en de bescherming van publieke veiligheidsbelangen die gepaard gaan met maritiem zeetransport.

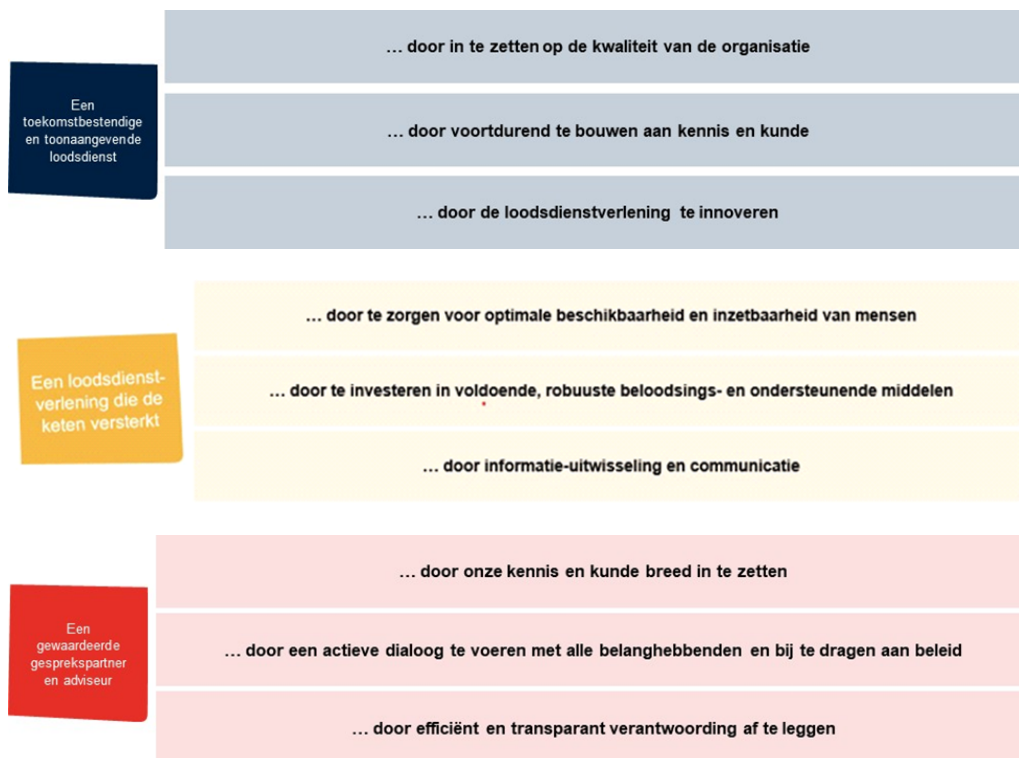
VISIE

Nederlands Loodswezen wil toegevoegde waarde leveren met betrekking tot de publieke taken en daaraan gerelateerde activiteiten die de loodsen hebben toebedeeld gekregen, zonder daarbij kansen – die de organisatie en haar belanghebbenden sterker kunnen maken – uit het oog te verliezen. De visie stoelt op drie pijlers:

- Een toekomstbestendige en toonaangevende loodsdienst
- Een loodsdienstverlening die de keten versterkt
- Een gewaardeerde gesprekspartner en adviseur

STRATEGIE

Met onderstaande strategie geven we invulling aan onze visie. In het jaarverslag verantwoorden we onze dienstverlening, prestaties en activiteiten aan de hand van de drie genoemde pijlers in onze visie:

ROL VAN DE LOODS

Loodsen adviseren kapiteins over de te voeren navigatie en treden met diens toestemming op als verkeersdeelnemer. Zo wordt een kapitein terzijde gestaan door een lokaal bekende, goed opgeleide en professionele dienstverlener bij het navigeren en manoeuvreren van zijn schip. Daarmee wordt bijgedragen aan een veilige, doelmatige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer op de loodsplichtige scheepvaartwegen. Daarnaast geven registerloodsen in diverse overlegorganen gevraagd en ongevraagd advies over een breed pallet aan maritiemgerelateerde zaken met als gemeenschappelijke noemer het bevorderen van een veilig en vlot scheepvaartverkeer.

Binnen de VTS-structuur vormen loodsens een integraal onderdeel van de veilige afwikkeling van het scheepvaartverkeer.

KERNWAARDEN

Waar staat Nederlands Loodswezen voor? Waar geloven wij in, wat verbindt ons en wie willen wij zijn? Betrokken, betrouwbaar en deskundig zijn de kernwaarden van Nederlands Loodswezen. Die drie waarden fungeren als moreel kompas en zijn de kern van onze organisatie.

BETROKKEN

Wij zijn betrokken bij Nederlands Loodswezen omdat wij het als een voorrecht ervaren om deelgenoot te zijn van deze prachtige organisatie, die een belangrijke maatschappelijke en wettelijke taak uitvoert. Onze betrokkenheid uit zich in het nemen van verantwoordelijkheid en het stellen van het collectief belang, en het verzorgen van een doelmatige dienstverlening. Door een collectieve betrokkenheid kunnen wij als organisatie groeien en onze rol in de maritieme wereld steeds beter uitvoeren.

BETROUWBAAR

Wij zijn betrouwbaar omdat de scheepvaart op ons rekt en ons nodig heeft. Wij voeren onze werkzaamheden punctueel, met de modernste middelen, en onder alle weersomstandigheden uit. Wij staan klaar, zodra daar om gevraagd wordt. Wij zijn een degelijke en voorspelbare partner voor alle stakeholders, zoals reders, havenautoriteiten, beleidsbepalers, overige dienstverleners en mensen die in en om de haven wonen en werken.

DESKUNDIG

Wij zijn deskundig zodat wij zekerheid kunnen bieden en vertrouwen kunnen waarmaken. Door middel van opleiding, kennisontwikkeling en vernieuwing streven wij naar continue verbetering van onze kennis en kunde. Wij stellen ons kritisch op naar onszelf: onze deskundigheid is geen gegeven, maar iets waarin wij onszelf continu willen blijven ontwikkelen. Wij delen onze kennis, kunde en ervaring.

De drie kernwaarden staan voor wie wij zijn. Ze dragen in belangrijke mate bij aan de trots die wij voelen voor onze organisatie. Wij zijn trots omdat het werk aansprekend en belangrijk is en omdat Nederlands Loodswezen kan bogen op een rijke geschiedenis.

GOVERNANCE

GOVERNANCE

Overheid en toezichhouders stellen steeds hogere eisen aan de governance en transparantie van semipublieke organisaties zoals enkele entiteiten (NLC en Rlc's) binnen Nederlands Loodswezen. Deze maatschappelijke tendens juichen we toe. Loodswezen vervult immers een belangrijke publieke taak en heeft de verantwoordelijkheid uit te leggen hoe het die taak precies uitvoert.

ACHTERGROND

Tot 1 september 1988 maakte Nederlands Loodswezen onderdeel uit van de Rijksoverheid. Vanaf 1 september 1988 is Nederlands Loodswezen verzelfstandigd. Hoofdtak is het voorzien in het loodsen van zeeschepen van en naar de Nederlandse zeehavens en de Vlaamse zeehavens aan de Schelde. Deze taak is voorbehouden aan registerloodsen. De wijze van organiseren, financiering en dergelijke is in wetgeving vastgelegd. Continuïteit en kwaliteit van de loodsdienstverlening zijn op die manier geborgd in wet- en regelgeving. Omdat de registerloodsen de enigen zijn die deze loodsdienst mogen aanbieden, houdt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) toezicht op de prijsontwikkeling van onze dienstverlening en stelt zij jaarlijks de tarieven vast voor schepen die de Nederlandse havens aandoen.

STRUCTUUR

Nederlands Loodswezen is de algemene noemer waaronder een aantal entiteiten in gezamenlijkheid maar elk met eigen taken en verantwoordelijkheden een doelmatige loodsdienstverlening verzorgt in de Nederlandse zeehavens en de Vlaamse havens aan de Schelde. Nederlands Loodswezen bestaat uit een beroeps- en een bedrijfsorganisatie.

BEROEPSORGANISATIE

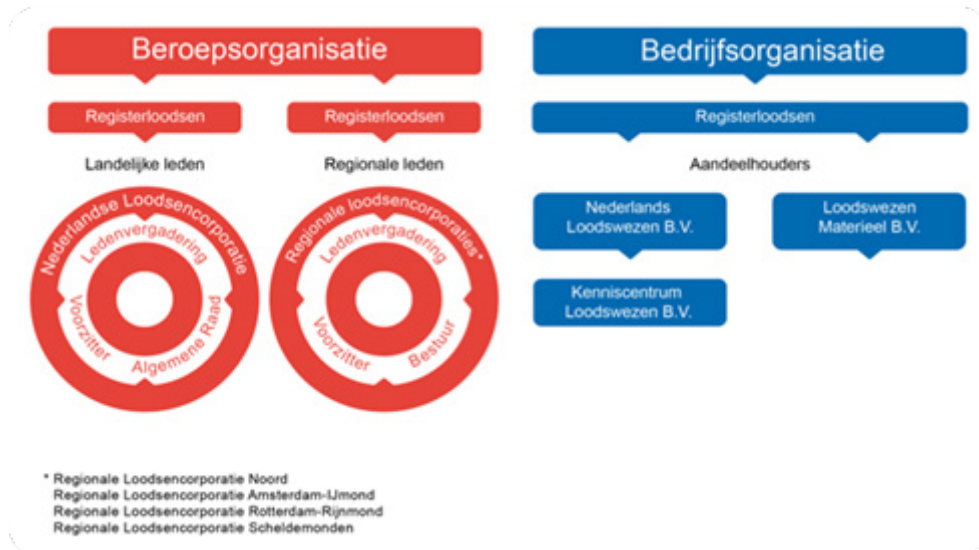
De beroepsorganisatie bestaat uit de Nederlandse Loodsencorporatie en de vier Regionale Loodsencorporaties Noord, Amsterdam-IJmond, Rotterdam-Rijnmond en Scheldemonden. Daarnaast is er een stichting die de opleidingen van loodsen verzorgt en de deskundigheid en kwaliteit van het beroep bevordert (STODEL). Deze organisaties geven samen invulling aan wettelijke taken met betrekking tot de (kwaliteit van de) beroepsuitoefening, de vakbekwaamheid van de loods, de bevoegdheden, de dienstverlening en de opleiding van (toekomstige) loodsen.

BEDRIJFSORGANISATIE

De bedrijfsorganisatie bestaat uit Nederlands Loodswezen B.V., Loodswezen Materieel B.V., drie stille maatschappen (Loodsenassociatie Amsterdam-IJmond, Loodsenassociatie Rotterdam-Rijnmond/Noord en Loodsenassociatie Scheldemonden) en Kenniscentrum Loodswezen B.V. Nederlands Loodswezen B.V. geeft invulling aan de dienstverlening op het gebied van vlootbeheer, onderhoud, logistiek, planning en administratie bij het loodsen en het beloodsen van zeeschepen en is

belast met de inning van het loodsgeld. Loodswezen Materieel B.V. is juridisch eigenaar van de vloot. De loodsassociaties zijn de samenwerkingsverbanden van de registerloodsen; zij zijn verantwoordelijk voor het doen loodsen van zeeschepen. De activiteiten die niet direct gericht zijn op het loodsen en beloodsen, zoals het bieden van nautische expertise aan de maritieme sector in binnen- en buitenland, worden via Kenniscentrum Loodswezen B.V. verricht.

Hieronder volgt een eenvoudige weergave van Nederlands Loodswezen (zonder de stille maatschappen en STODEL).

PERSONALIA

SAMENSTELLING ALGEMENE RAAD

- Voorzitter Nederlandse Loodsencorporatie: de heer J.B. Mulder. Benoemd per 1 mei 2016, herbenoemd per 1 mei 2020 en expireert 1 mei 2024.
- Voorzitter Regionale Loodsencorporatie Noord: de heer B. Oldenbeuving. Benoemd per 1 augustus 2014, herbenoemd per 1 augustus 2018 en expireert 1 augustus 2022.
- Voorzitter Regionale Loodsencorporatie Amsterdam-IJmond: de heer J.Y. van der Laan. Benoemd per 1 maart 2014, herbenoemd per 1 maart 2018 en expireert 1 maart 2022.
- Voorzitter Regionale Loodsencorporatie Rotterdam-Rijnmond: de heer T.S. de Groot. Benoemd per 1 juli 2017, expireert 1 juli 2021.
- Voorzitter Regionale Loodsencorporatie Scheldemonden: de heer G.B.P. Jaburg. Benoemd per 1 mei 2018, expireert 1 mei 2022.

DIRECTIE EN MANAGEMENTTEAM NLBV

DIRECTIE

- Directeur (statutair): de heer J.W. Bentinck

MANAGEMENTTEAM

- Financieel directeur: de heer W.N. Dorst
- Manager Human Resources: mevrouw N. van der Drift
- Manager Vlootbeheer: de heer T. de Vos
- Manager Informatievoorziening: de heer N.J. Donselaar
- Manager Varende Dienst: de heer A.C.J. Duivestein

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

- De heer M.J.M. Borsboom - expireert 1 juli 2020, voorzitter
- De heer R.E.A. De Meyer - expireert 1 juli 2022
- Mevrouw J.H.P.M. van der Wijst - expireert 1 juli 2021

NORMENKADER FINANCIIEEL BEHEER

De invoering van het Normenkader financieel beheer past in het streven naar goede verantwoording. Dit normenkader bevat eisen voor goed financieel beheer, transparante verantwoording en intern toezicht. Het heeft onder meer gevolgen voor het jaarverslag, de meerjarenbegroting en risicomanagement. Om te voldoen aan deze eisen heeft Nederlands Loodswezen in 2019 voor de eerste keer een meerjarenbegroting opgesteld. Deze begroting beslaat de jaren 2019-2022. Na een positief advies van de NLC-ledenvergadering is de meerjarenbegroting aan het ministerie van IenW voorgelegd.

PUBLIEK JAARVERSLAG

Een ander nieuw product dat voortkomt uit het Normenkader financieel beheer is het publiek jaarverslag. Dit jaar verschijnt het publiek jaarverslag voor de tweede keer. Het jaarverslag over 2019 is gebaseerd op de grondslagen voor de tariefregulering en geeft inzicht in de ontwikkelingen van het Nederlands Loodswezen in zijn geheel, zowel de beroeps- als de bedrijfsorganisatie.

IN CONTROL STATEMENT

Het volgende noemenswaardige element van het Normenkader is het 'in control-statement' in het publiek jaarverslag, dat vanaf het verslagjaar 2019 wordt opgenomen. Om dit te kunnen afgeven moet de organisatie ook daadwerkelijk in control zijn voor de onderdelen waarop het statement betrekking heeft. Een van de processen waaraan in 2019 aandacht is besteed, is het proces loodsgeldfacturatie. Dit proces is voor elke regio beschreven. Hierbij zijn ook de risico's en beheersmaatregelen in kaart gebracht en vastgelegd in een zogenoemde AO/IB-matrix (Administratieve Organisatie en Interne Beheersingsmaatregelen).

STRATEGISCHE THEMA'S 2019

EEN TOEKOMSTBESTENDIGE EN TOONAANGEVENDE LOODSDIENST

Nederlands Loodswezen is een kwalitatief hoogwaardige en betrouwbare partner in de logistieke keten voor het veilig en vlot loodsen van zeeschepen. Om ook op termijn van toegevoegde waarde te zijn, moet onze organisatie niet alleen oog hebben voor de toekomst, we moeten die toekomst als maatschappelijk betrokken organisatie ook mee helpen *bepalen*. Dat doen we onder meer door structureel in te zetten op kwaliteit, voortdurend te bouwen aan kennis en kunde en bij te dragen aan de innovaties van morgen.

KWALITEIT VAN DE ORGANISATIE

In 2019 hebben we gericht en overtuigd ingezet op een verdere verbetering van de kwaliteit van de organisatie. Willen we de loodsdienst naar een nog hoger plan tillen, dan zijn betrokkenheid van loodsen en medewerkers, een heldere duurzaamheidsambitie en -aanpak en een stevige inzet op innovatie essentieel.

BETROKKENHEID VAN LOODSEN EN MEDEWERKERS

We kunnen de kwaliteit en continuïteit van Loodswezen alleen borgen als loodsen en medewerkers zich betrokken voelen bij de organisatie en bijdragen aan de ontwikkeling ervan. De betrokkenheid van loodsen draagt ook bij aan een goed besluitvormingsproces. Concreet voorbeeld van het vergroten van de betrokkenheid van loodsen is het wekelijkse communicatiegesprek in Rotterdam-Rijnmond. Bestuur en kleine groepjes loodsen gaan hierbij samen in gesprek.

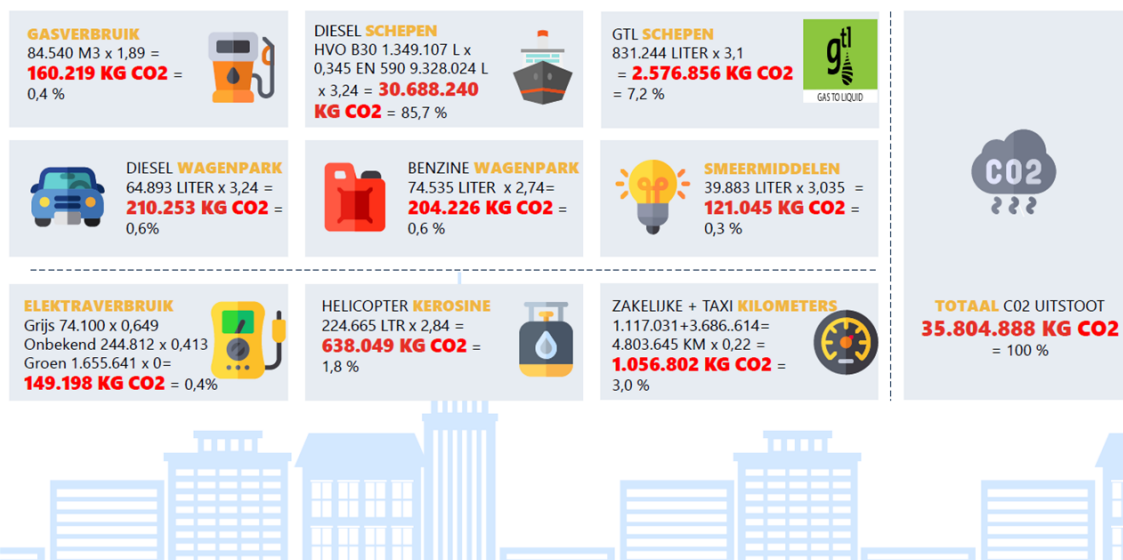
DUURZAAM EN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

We zijn ons ervan bewust dat zeescheepvaart een grote impact heeft op veiligheid en leefbaarheid van de omgeving. Duurzaamheid speelt dan ook een belangrijke rol in ons handelen. Het daar waar mogelijk terugdringen van de CO₂- en stikstofuitstoot bijvoorbeeld, was dan ook in 2019 een belangrijke prioriteit. We investeerden in het verduurzamen van onze vloot en gebouwen.

MINDER CO₂-UITSTOOT EN STIKSTOF

Hoog op onze duurzaamheidsagenda in 2019 stond de vermindering van de CO₂-uitstoot door onze vloot. In de regio Rotterdam-Rijnmond stapten het loodsvaartuig en de jetgedreven loodstenders over op B30, de diesel met 30% biobrandstof.

CO₂ FOOTPRINT 2019

LICHTER, DUURZAMER: MIRA

Duurzaam is ook het streven om medewerkers via bewustwordingsprogramma's te wijzen op het brandstofverbruik van vaartuigen en (eigen) auto's. En om lichtere vaartuigen te bouwen voor een lager brandstofverbruik. Met de nieuwe M-klasse tender Mira wordt er in april 2020 zo'n schip te water gelaten. Na een grondige evaluatie van de vaareigenschappen van de Mira volgen mogelijk meer bestellingen.

Bij het reduceren van onze CO₂- en stikstofuitstoot werkt Nederlands Loodswezen nauw samen met verschillende havenpartners. Onder meer via regionale overleggen met het Havenbedrijf, het delen van ervaringen en het doen van experimenten.

ZUINIGER MET WAL-ENERGIE

In 2019 is bewust ingezet op een structureel gebruik van de walspanning. Gevolg: tenderpersoneel zet generatoren en elektrische apparatuur aan boord zo snel mogelijk uit om de walspanning in te schakelen. Dit bespaart extra energie en dringt de CO₂-uitstoot terug.

VERDUURZAMING GEBOUWEN

2019 was het jaar van de oplevering van het energieneutrale pilot support-gebouw in de binnenhaven van Vlissingen. Het gebouw herbergt onder meer moderne slaap- en rustfaciliteiten, bedoeld om medewerkers fit en gezond hun werk te laten doen.

MEER KENNIS MVO-MAATREGELEN

Bijna 75% van de medewerkers weet dat Nederlands Loodswezen maatregelen neemt op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo), zo blijkt uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2019. Dit percentage ligt beduidend hoger dan in het vorige medewerkerstevredenheidsonderzoek uit 2017. Thema's die vooral blijven 'hangen', zijn afvalscheiding, bio brandstof, brandstof besparing, CO₂-reductie en innovatie tender.

ACTIEF INVESTEREN IN KENNIS EN KUNDE

Om toonaangevend te blijven, investeerden we ook in 2019 in het vergroten en borgen van onze kennis en kunde. Loodswezen is immers actief op een heel specifiek taakgebied. Onze (gebundelde) expertise is van levensbelang om onze diensten te blijven bieden en onderscheidt ons van andere organisaties. Wij spelen in op nieuwe ontwikkelingen die het loodsenberoep veranderen of beïnvloeden. Zo zorgen wij ervoor dat onze dienstverlening relevant blijft voor de scheepvaart en de samenleving.

NIEUWE ACCREDITATIE OPLEIDING TOT REGISTERLOODS

De hbo-masteropleiding 'Opleiding tot registerloods: Master in Maritime Piloting' is tot 2026 opnieuw geaccrediteerd. Met de verdere ontwikkeling van de opleiding is een stevige basis voor de komende jaren gelegd. Het advies van het accreditatiepanel om aansluiting(en) te zoeken met andere hbo-masteropleidingen hebben we vertaald in ons nieuwe opleidingsplan 2020-2025: we willen samenwerken in/aan gezamenlijke kalibreersessies.

MAXIMALE BEZETTING OPLEIDINGEN

Voor 2020 is de opleiding met drie studenten in regio IJmuiden, veertien in regio Rotterdam en vier in regio Vlissingen maximaal gevuld. Voor de regio Noord leiden we komend jaar geen mensen op. Aanvulling van het korps registerloodsen in Noord vindt (vooralsnog) plaats vanuit de regio Rotterdam-Rijnmond.

BEROEPSBEVORDERING LOODSEN

De loodsen hebben in 2019 gemiddeld 29,4 uur aan de beroepsbevordering besteed. De loodsen trainen ook in diverse simulatoren. Dit heeft het voordeel dat in zeer uiteenlopende en extreme situaties en omstandigheden kan worden geoefend. De simulatorcapaciteit in Rotterdam-Rijnmond is uitgebreid. Hierdoor kunnen loodsen vaker deelnemen aan simulatortrainingen. Verder hebben we in 2019 landelijk permanente educatie voor loodsen opgezet.

KENNISDELING LOODSEN EN VARENDE DIENST

De komende jaren zetten we verder in op kennisdeling tussen onze medewerkers en loodsen. In 2019 is een eerste aanzet hiervoor gedaan. Kennisdeling is bijvoorbeeld waardevol als het gaat om het samenspel van de varende dienst en de loodsen op de verschillende kruisposten voor de kust van Nederland. Dit gebeurt mede op basis van praktijkcases.

OPLEIDINGEN EN TRAININGEN MEDEWERKERS

Onze medewerkers volgden vakinhoudelijke en persoonsgerichte opleidingen en trainingen. Zowel vrijwillig als verplicht, vanwege de wet en onze strenge interne eisen. De Loodswezen Academy is verantwoordelijk voor het interne onderwijsaanbod, maar we doen ook zaken met externe opleidingsaanbieders. In 2019 bedroegen de gemiddelde opleidingskosten per medewerker van Nederlands Loodswezen B.V. € 1.616.

CREËREN EXTRA LOOPBAANKANSEN

Door het geringe verloop bij Nederlands Loodswezen is er sprake van weinig doorstroom, wat voor medewerkers met bepaalde ambities lastig kan zijn. Daarom faciliteren we een ruimhartig opleidingsbeleid, zodat medewerkers zich ook buiten hun vakgebied kunnen ontwikkelen om op die manier meer kansen voor zichzelf te creëren.

BOUWEN AAN DE INNOVATIES VAN MORGEN

Nederlands Loodswezen wil een toonaangevende loodsdienst zijn die vooroploopt in kwaliteit van dienstverlening. We zijn daarom scherp op ontwikkelingen als schaalvergroting, digitalisering van processen, veranderende ladingstromen, de energietransitie en de kwaliteit en kwantiteit van scheepsbemanningen. Al deze ontwikkelingen zijn van invloed op de vraag naar loodsdiensten en mogelijke gevolgen daarvan. We spelen hier tijdig op in en vervullen een voortrekkersrol in onderzoek- en innovatietrajecten. In 2019 was Nederlands Loodswezen betrokken bij onderzoek- en innovatietrajecten zoals het Autonomous Shipping-project, bij het ontwikkelen en testen van een nieuwe generatie precisie navigatie sensoren en bij het windkrachtonderzoek JIP Windlass.

SAMEN WERKEN AAN 'AUTONOME' VAAROPLOSSINGEN

Autonoom varen is een ontwikkeling met in potentie grote effecten op het werk van Nederlands Loodswezen. Ondanks de hype in de media op dit vlak is het niet de verwachting dat autonome scheepvaart op korte termijn een feit zal zijn. De implementatie van de technologie en de ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving zijn processen van lange adem. Nederlands Loodswezen is volgend en niet leidend in de autonoom varen-discussie. Deelname aan deze en andere projecten is voor ons vooral een goede manier om ons netwerk uit te breiden, onze kennis te delen en relevante ontwikkelingen op de voet te volgen.

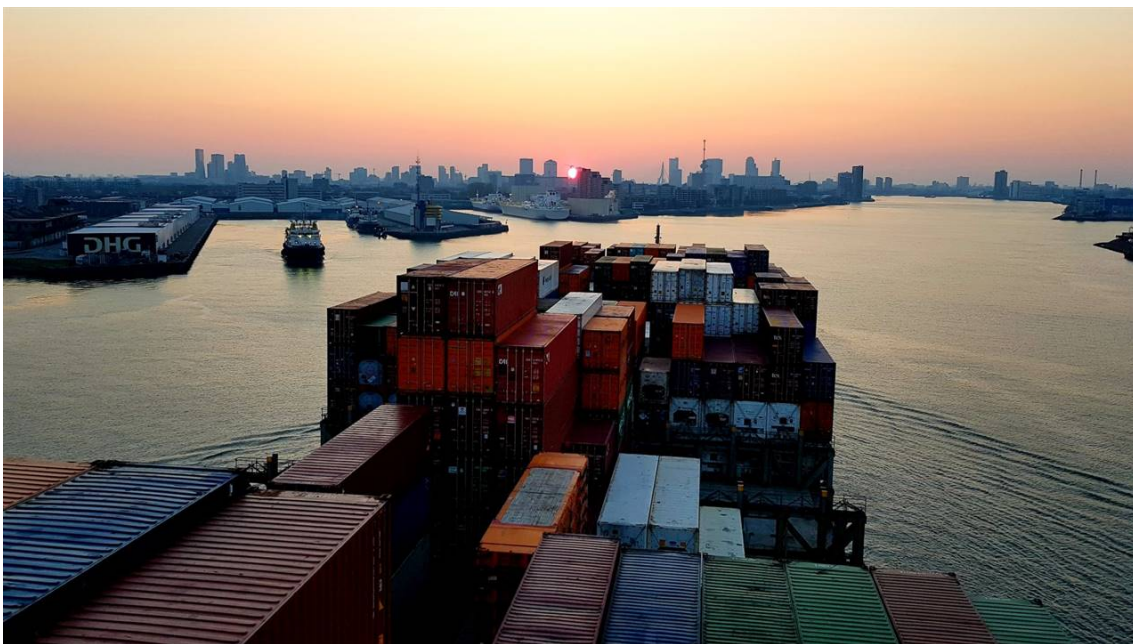
In 2019 participeerde Nederlands Loodswezen onder meer in het Joint Industry Project (JIP) Autonomous Shipping. Samen met zo'n 20 bedrijven, kennisinstellingen en overheden onderzochten we de huidige technologische mogelijkheden op het gebied van autonoom zee-varen. Toepassingen van autonome scheepvaart concentreren zich nu vooral nog op monotoon of gevaarlijk werk. In de nabije toekomst zijn er mogelijk toepassingen voor kleinere ferries en binnen de korte vrachtvaart, in de wat verdere toekomst wellicht ook bij Noordzee ferries en Short Sea vrachtvaart.

TEST NIEUWE NAVIGATIE- ONDERSTEUNENDE MIDDELEN

Samen met leveranciers heeft Nederlands Loodswezen in 2019 een nieuwe generatie precisie navigatie sensoren en bijpassende software ontwikkeld en getest. Hierin namen de loodsen in de regio's het voortouw waarna een landelijke projectgroep is opgezet. 2020 staat in het teken van de doorontwikkeling en optimalisatie van de sensoren, wat moet resulteren in een kwalitatief hoogwaardig product voor het loodsen van zeeschepen onder marginale omstandigheden.

DEELNAME WINDKRACHTONDERZOEK JIP WINDLASS

Samen met onder andere het Marin, Havenbedrijf Rotterdam, Koninklijke Roeiers Vereniging Eendracht (KRVE), Svasek, TU Eindhoven, Whiffle en een aantal internationale havens en participanten doet Nederlands Loodswezen mee aan het in 2019 opgestarte JIP Windlass. Centraal in dit driejarige project staat het onderzoek naar nieuwe technologie om de windkracht op gemeerde en varende schepen in havens te kunnen bepalen. Naast de krachten wordt er ook een model ontwikkeld om de windsterkte op havenniveau te kunnen voorspellen (fine-casting). Deze gegevens zullen worden verwerkt en inzichtelijk gemaakt in een operationeel inzetbare tool te gebruiken aan boord van schepen. Als externe factor is wind(kracht) van grote invloed op (de manoeuvreerruimte van) grote schepen met een groot windoppervlak.

EEN LOODSDIENSTVERLENING DIE DE KETEN VERSTERKT

Nederlands Loodswezen speelt een cruciale en onmisbare rol in de maritieme logistieke keten. We doen er dan ook alles aan om onze mensen voor te bereiden op en te ondersteunen bij hun verantwoordelijke taak. In 2019 investeerden we in goede arbeidsomstandigheden, het op peil houden van de capaciteit en duurzame inzetbaarheid. Ook investeren we in moderne technieken en ondersteunende middelen op het gebied van planning en monitoring om de beschikbaarheid te optimaliseren. Zodat we onze klanten blijvend met het oog op de toekomst optimaal kunnen bedienen.

OPTIMALE INZETBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Om de kwaliteit van onze dienstverlening op het gewenste peil te houden, hebben we in 2019 onze operationele formatie uitgebreid, zowel aan de loodsenkant als bij de varende dienst. Daarnaast hebben we opnieuw flink geïnvesteerd in duurzame inzetbaarheid, zodat onze mensen hun werk op een goede en gezonde manier kunnen doen.

INSTROOM VERSTERKEN MET GERICHTE ARBEIDSMARKTCOMMUNICATIE

Gezien de krapte van de arbeidsmarkt is voldoende en kwalitatief goede instroom van loodsen en medewerkers nooit vanzelfsprekend. Nederlands Loodswezen positioneert zich daarom als aantrekkelijke organisatie in de maritieme sector. Met goede arbeidsvoorwaarden, goede arbeidsomstandigheden en door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Wij voerden in 2019 een actief en breed arbeidsmarktcommunicatiebeleid om voldoende instroom te garanderen.

‘MARITIME BY’

De afdelingen hr en communicatie maken deel uit van de Human Capital Council. In dit forum werken hr- en communicatie-experts samen om mensen te interesseren en te werven voor de maritieme sector. Vertegenwoordigd zijn naast Nederlands Loodswezen onder meer de marine, recreatieve vaart en visserij. In 2019 heeft dit geresulteerd in een gezamenlijke maritieme arbeidsmarktbranding onder de naam ‘maritime by’. Aangesloten organisaties kunnen het format onder deze naam gebruiken voor bijvoorbeeld aankondigingen en concrete werving. Op die manier wordt meer aandacht gevestigd op de maritieme sector en de organisaties die daaronder vallen.

Nederlands Loodswezen zette in 2019 ook in op online- en socialmediacampagnes. Dat bood ons de mogelijkheid om, binnen de vijver van gekwalificeerd personeel, nog gericht te zoeken. Met korte videobeelden brachten we Nederlands Loodswezen visueel onder de aandacht bij mensen die een link hebben met Nederlands Loodswezen én bij mensen die de organisatie nog niet kennen. We targetten onze doelgroep op leeftijd, regio, interesses en opleiding.

UITBREIDING TENDERCAPACITEIT

In vergelijking met 2018 steeg in 2019 de vraag naar de inzet van tenders in de verschillende regio's. In Scheldemonden was extra capaciteit nodig om loodsen sneller van en naar zee te brengen om zodoende pieksituaties in aanbod beter het hoofd te kunnen bieden. In Noord had het sterk wisselende aanbod van schepen vooral effect op de inzet van de tenderploegen. Hier zijn de twee bereikbaarheidsdiensten dan ook vervangen door drie continuploegen van elk 10,3 uur, met het oog op de wettelijke arbeids- en rusttijden van het personeel.

In Rotterdam-Rijnmond zijn tijdens de zomermaanden drie tenderploegen ingezet in plaats van de gebruikelijke twee en een halve ploeg. Met het oog op een optimale beschikbaarheid, zijn regiobreed extra personeelsleden ‘aan boord’ gehaald. Zowel via het uitzendbureau als door het omzetten van tijdelijke naar vaste contracten.

LOODSENFORMATIE IN CIJFERS

In Amsterdam-IJmond zijn vijf nieuwe registerloodsen beëdigd, waarmee het totaal aantal loodsen eind 2019 op 63 komt. Ook zijn, anticiperend op de toekomst, drie studenten toegelaten tot de hbo-masteropleiding. In Rotterdam-Rijnmond / Noord werkten op 31 december 2019 225 loodsen. Regio Scheldemonden streeft naar een minimale formatie van 165 loodsen (in fte) en wil op 1 mei 2020 zeven nieuwe registerloodsen in dienst hebben.

De regio's werkten in 2019 hard om de loodsenformatie op peil te houden. Zowel in Rotterdam-Rijnmond als in Scheldemonden is daarbij veel aandacht voor intensievere samenwerking met het nautisch onderwijs.

WERKEN AAN DUURZAME INZETBAARHEID

Het werken op zee in continudienst is fysiek en mentaal inspannend. Daarnaast moeten varende medewerkers en kantoorpersoneel langer doorwerken vanwege het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd. Liefst zo gezond en plezierig mogelijk. Daarom investeerden we in duurzame inzetbaarheid. Nieuw in 2019 was de introductie van een individueel vitaliteitsprogramma. Hieraan deden 120 medewerkers mee.

MEERJARENPLAN VITALITEIT

Een werkgroep vitaliteit, bestaande uit kantoormedewerkers en medewerkers uit de continudienst, heeft meegedacht over de invulling van de personeelsinformatiedagen en de opzet van het vitaliteitsprogramma. De werkgroep heeft ook een aanzet gemaakt voor een meerjarenplan om vitaliteit en duurzame inzetbaarheid hoog op de agenda te houden. Naast deelname aan het individuele vitaliteitsprogramma krijgen ook onderwerpen als vitaal leiderschap en themagerichte workshops de komende periode aandacht.

UITTREDEREGELING MEDEWERKERS CONTINUDIENST

Via de uittrederegeling voor medewerkers in de continudienst kunnen medewerkers voorafgaand aan hun pensioen gefaseerd minder werken mét een aanvulling op het salaris. In 2019 steeg het aantal deelnemers aan de uittrederegeling. Kantoormedewerkers kennen geen uittrederegeling. Wel zijn in de cao en het nieuwe pensioenakkoord mogelijkheden gecreëerd die sneller afbouwen en dus vervroegd uittreden mogelijk maken. Deze maatregelen gelden als het pensioenakkoord ingaat vanaf 2020.

DRUGS EN ALCOHOL

Nederlands Loodswezen voert zowel voor loodsen als medewerkers een helder beleid als het om alcohol en drugs gaat, waarbij wordt aangestuurd op een zerotolerance beleid.

Voor loodsen gelden de regels van SVW Artikel 27:

Het is degene die op een scheepvaartweg een varende schip voert of stuurt, dan wel als loods aan boord van een zodanig schip de kapitein of de verkeersdeelnemer adviseert over de te voeren navigatie, verboden dit te doen, terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van een stof waarvan hij weet of redelijkerwijze moet weten, dat het gebruik daarvan – al dan niet in combinatie met het gebruik van een andere stof – de vaardigheid voor het voeren of sturen van dat schip, dan wel de bekwaamheid tot het adviseren van de kapitein of de verkeersdeelnemer, kan verminderen, dat hij niet in staat moet worden geacht dat schip naar behoren te kunnen voeren of te kunnen sturen, dan wel de kapitein of de verkeersdeelnemer naar behoren te kunnen adviseren.

De loods is in overtreding als het alcoholgehalte in zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt dan 220 microgram per liter uitgeademde lucht en/of het alcoholgehalte van zijn bloed bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 0,5 milligram alcohol per milliliter bloed.

VERZUIM IN HET KORT

Bij Nederlands Loodswezen gaat veel aandacht uit naar het voorkomen dat mensen langdurig ziek zijn en in de WIA terechtkomen. In 2019 kreeg 0% van de medewerkers een WIA-uitkering.

VERZUIMFEITEN EN -CIJFERS

Afgelopen jaar nam het verzuim in het tweede ziektejaar af, terwijl het verzuim tijdens het eerste ziektejaar iets toenam. Het ziekteverzuim onder continu-medewerkers was 4,25% (in 2018 5,9%). Onder niet-continu-medewerkers 3,13 % (in 2018 5,5%).

MEDEWERKERSTEVREDENHEID

In 2019 vond het tweejaarlijkse medewerkerstevredenheidsonderzoek van Nederlands Loodswezen plaats. De respons viel wat lager uit dan in 2017, maar was met 60% prima.

DE BELANGRIJKSTE CIJFERS OP EEN RIJ

Cijfers Medewerkerstevredenheid

Arbeidsomstandigheden	7,6
Beloning en waardering	7
Functie-inhoud	7,6
Werkbeleving	7,5
Collega's en werksfeer	7,7
Doorgroeimogelijkheden	6,1
Interne samenwerking	6,7
Rol leidinggevende	6,8
Vertrouwen leidinggevende	7

Nederlands Loodswezen onderzoekt op basis van de uitkomsten welke vervolgstappen er gezet worden om opvolging te geven aan de uitkomsten.

INVESTEREN IN ROBUUSTE ONDERSTEUNENDE MIDDELEN

Voor een doelmatige loodsdienstverlening zijn voldoende, betrouwbare en robuuste beloodsingsmiddelen en ondersteunende middelen nodig. Duurzaamheid speelt daarbij een steeds grotere rol. Bijvoorbeeld bij onderhoud en bij nieuwbouw van beloodsingsvaartuigen.

FLEXIBEL VLOOTPLAN

Voor het 24 uur per dag, 7 dagen in de week aan boord zetten en afhalen van loodsen bij inkomende en uitgaande zeeschepen zet Nederlands Loodswezen loodsvaartuigen, jollen, tenders, swaths en een helikopter in. In het Vlootplan 2014-2030 werd de gewenste invulling van de vloot voor de (middel)lange termijn bepaald, inclusief het technisch vlootbeheer en de financiering.

In 2019 is het in 2014 opgestelde vlootplan vernieuwd. Het nieuwe vlootplan (2019-2035) is flexibel, wat maakt dat we nieuwbouw en verkoop kunnen versnellen of vertragen. Gebleken is dat de aangeboden capaciteit loodsvaartuigen, jollen en swaths voor de komende periode niet verandert. Wel breiden we aantal tenders uit van 16 naar 17 om aan de vraag vanuit de regio's te voldoen.

SAMENSTELLING VLOOT

De leeftijd van de vloot is divers. Dit heeft als voordeel dat wij niet in een kort tijdsbestek worden geconfronteerd met grote investeringen. Onze vlootvernieuwing vindt dan ook geleidelijk en verspreid over meerdere jaren plaats.

In 2019 bestond de vloot uit in totaal 33 beloodsingsmiddelen. De vloot is in juridisch eigendom van Loodswezen Materieel BV, behalve de helikopter. Deze wordt door Nederlands Loodswezen gehuurd.

	Aantallen in 2019	Maximale snelheid	Maximale golflengte waarbij beloodsingsmiddel kan worden ingezet (inschatting)
Loodsvaartuigen (stationsschepen) - P-klasse	3	16 knopen	Tussen 2,8 en 3,5 meter
Jollen	8	28 knopen	Tussen 2,2 en 2,8 meter
SWATH-tenders	2	18 knopen	Circa 3,5 meter
Conventionele tenders	2	13 knopen	Circa 2,8 meter
Jetgedreven tenders (Discovery-klasse)	6	28 knopen	Circa 2,8 meter
Jetgedreven tenders (Aquila- en L-klasse)	10	28,5 knopen	Circa 2,8 meter
Stalen schroef tenders	2	20 knopen	Circa 2,8 meter

ONDERHOUD VAN DE VLOOT

Het onderhoud van de vloot is goed op orde. De onderhoudswerkzaamheden voor de gehele vloot zijn gericht op veiligheid, beschikbaarheid en betrouwbaarheid, in lijn met de International Safety Management-regelgeving (ISM-code) van de IMO.

PLAATSING MAN-MOTOREN LUNA

Begin 2019 is definitief besloten om de tender Luna (2017) uit te rusten met MAN-motoren en een SCR-installatie; een nabehandeling die de Nox-uitstoot (zwavel) reduceert. MAN-motoren zijn veel compacter en lichter dan andere motoren. Door de gewichtsbesparing kan de tender toch de topsnelheid van 28 knopen behalen. Ook realiseren we een brandstofbesparing en daarmee een substantiële CO₂-reductie.

INFORMATIE-UITWISSELING EN COMMUNICATIE

Een efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer staat of valt met de samenwerking en kennisdeling binnen de maritieme logistieke keten. Een goede interactie en efficiënte samenwerking tussen de ketenpartners is dan ook van groot belang. Nederlands Loodswezen speelt een belangrijke rol op het gebied van informatievoorziening en draagt bij aan een optimale afstemming van beschikbare capaciteit en scheepvaartaanbod.

INFORMATIEPLATFORM

In de regio Rotterdam-Rijnmond zijn we in 2019 verdergegaan met de ontwikkeling van een informatieplatform om kennis uit te wisselen met ketenpartners in de haven. Op het informatieplatform is allerlei belangrijke informatie te vinden, zoals een actuele verwachte aankomsttijd van schepen. Het platform zorgt ervoor dat wij, en onze partners in de haven, nog efficiënter kunnen werken. In de regio Scheldemonden is om de informatie-uitwisseling in het Scheldegebied te optimaliseren het Haven Neutraal Platform (HNP) opgericht.

SAMENWERKEN EN KENNISDELING KETENPARTNERS

Nederlands Loodswezen is van mening dat de afhankelijkheid tussen partijen in de maritiem logistieke keten steeds groter wordt. De interactie tussen partijen in de keten zal verder toenemen. De efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer wordt steeds meer afhankelijk van samenwerking tussen en kennisdeling door alle partners in de keten. Als die interactie niet goed verloopt, kan dit forse negatieve gevolgen hebben. Denk hierbij aan inefficiëntie en aantasting van het veiligheidsniveau.

Nederlands Loodswezen wil een rol spelen in deze samenwerking door het delen van informatie die hiervoor nodig is. Op die manier hebben alle partijen inzicht in het gehele haven aanloopproces. Zo kunnen partners hun capaciteit optimaal afstemmen op het scheepvaartaanbod. Hierdoor wordt de efficiency van de haven verhoogd. Nederlands Loodswezen levert daarmee een onmisbare bijdrage in de informatievoorziening voor alle partners.

In dit licht investeerde regio Rotterdam-Rijnmond ook in 2019 volop in het GIDS-platform. Hiermee stemmen de nautische dienstverleners (slepers, roeiers en loodsen) hun capaciteit af en passen in overleg met de havenmeester het scheepvaartverkeer aan als er problemen zijn met de capaciteit van een van de partijen. Dit vermindert wachttijden voor de andere partijen in de haven.

KWALITEIT APPARATUUR

Nederlands Loodswezen investeerde in 2019 in informatie- en navigatieapparatuur: NMS, QASTOR-LITE en mobiele data-apparatuur of -applicaties. Het gaat om apparatuur die de loodsen mee aan boord kunnen nemen ter ondersteuning van hun beroepsuitoefening. Het doel is niet alleen de kwaliteit hiervan op niveau te houden, maar ook de kwaliteit verder te vergroten. Bijvoorbeeld door de integratie van meerdere systemen als Galileo en Beidu, door real-time hydrometeo-gegevens zichtbaar te maken en door voorspelling van het verkeersbeeld.

KWALITEIT VAN DE IT-ORGANISATIE VERSTERKEN

De loodsen en medewerkers op zee en aan wal moeten kunnen vertrouwen op een veilige, betrouwbare en goed functionerende IT-organisatie. Een kwalitatief hoogwaardige IT-infrastructuur en informatievoorziening ondersteunt de loods aan boord bij zijn beroepsuitoefening en draagt bij aan een optimale informatie-uitwisseling in de keten.

EEN VEILIGE EN GOED FUNCTIONERENDE IT- INFRASTRUCTUUR

Digitalisering is bij Nederlands Loodswezen doorgedrongen tot in de haarvaten van de bedrijfsvoering. De aandacht voor informatiebeveiliging en continuïteit van informatiesystemen neemt toe. Door het toenemende gebruik van clouddiensten verschuift niet alleen de focus van informatiebeveiliging, het geeft ons ook meer (en integraal) inzicht in potentiële dreigingen. Nu en in de toekomst.

CYBERSECURITY OP ORDE

Nederlands Loodswezen werkt samen met regionale ketenpartners en landelijke overheidsinstellingen, zoals NCSC en NCTV. Binnen deze allianties zijn we betrokken bij het samenstellen van het Nationaal Cyber Security Beeld en de ontwikkeling van internationale maritieme beveiligingsstandaarden. Hierdoor hebben we snel informatie over cybersecuritydreigingen, zoals ransomware-uitbraken of CIO-fraude, en kunnen we er meteen op reageren. In 2019 zijn geen beveiligingsincidenten gemeld met noemenswaardige impact op bedrijfsprocessen of privacy.

BETERE EN BREDERE DATATOEPASSINGEN

De afgelopen jaren zijn binnen Nederlands Loodswezen verschillende informatiesystemen ontwikkeld voor de specifieke ondersteuning van afdelingen of processen. Dankzij een generiek ontwikkelplatform 'in de cloud' kunnen we de hierdoor ontstane ongestructureerde informatie omzetten naar eenvoudig toegankelijke, functionele(re) input. Het gebruik van cloudgebaseerde platformen maakt nieuwe technologieën beschikbaar, mede door de herziening en ontwikkeling van een nieuwe informatie- en integratiearchitectuur in 2019. Dit stelt ons in staat om 'machine learning' en kunstmatige intelligentie toe te passen, en dus kwalitatief betere data(processen) te genereren.

ONDERSTEUND WERKEN IN DE CLOUD

Dankzij een upgradeproject is in 2019 niet alleen de software- en beveiligingsondersteuning geborgd, maar zijn ook het primaire proces en de kantooromgeving geschikt gemaakt voor het werken in de cloud. Alle organisatieonderdelen krijgen daarin specifieke ondersteuning.

VERDERE DIGITALISERING LOGISTIEKE KETEN

De komende jaren ligt de nadruk in onze IT-strategie op samenwerking in en verdere digitalisering van de logistieke keten. Dit is nodig vanwege de aan ons toegekende veiligheidsfunctie en onze belangrijke rol in efficiënt goederenvervoer. In 2020 ligt de focus op het vergroten van de IT-effectiviteit in de primaire loodswezenprocessen.

KWALITEIT VAN DE DIENSTVERLENING

Bij Nederlands Loodswezen staat kwaliteit voorop. Stakeholders en ketenpartners kunnen rekenen op het hoogst mogelijk niveau van dienstverlening. Op die manier draagt Nederlands Loodswezen eraan bij dat Nederland tot de maritieme wereldtop blijft behoren. Buiten deze intrinsieke ambitie verplicht de Wet markttoezicht registerloodsen om regelmatig kwaliteitsonderzoek uit te voeren. Elk jaar wordt daartoe een kwaliteitsrapportage opgesteld en verspreid onder de te consulteren partijen.

KWALITEITSCERTIFICERING EN (KWALITEITS)MANAGEMENTSYSTEMEN

Voor het kunnen toetsen en verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening hanteert Nederlands Loodswezen verschillende kwaliteitsmanagementsystemen en -certificeringen. Dit draagt bij aan de betrouwbaarheid van de geboden kwaliteit.

SERVQUAL

Nederlands Loodswezen meet de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van het internationaal geaccepteerde **Service and Quality model** (SERVQUAL). De belangrijkste aspecten die in dit model aan bod komen zijn: geloofwaardigheid, bekwaamheid, toegankelijkheid, betrouwbaarheid en veiligheid. Om hierin continu te verbeteren, stimuleert Nederlands Loodswezen intern een proactieve cultuur van voortdurende verbetering en spreekt men elkaar aan op onwaardig gedrag.

ISPO

Een voorbeeld van een kwaliteitsstandaard is de **International Standard for Maritime Pilot Organisations**, ISPO. Dit geïntegreerde kwaliteitsmanagementsysteem voor en door registerloodsen definieert in brede zin procedures voor de loodsdienstverlening en het continu verbeteren daarvan. Alle vier de regionale beroepsorganisaties binnen Nederlands Loodswezen zijn door een onafhankelijke auditinstantie ISPO-gecertificeerd en worden met regelmaat geaudit.

ISO 9001

In 2019 vond de driejaarlijks audit plaats of Nederlands Loodswezen voldoet aan de eisen van het ISO 9001-kwaliteitsmanagementsysteem. Er is geen enkele afwijking geconstateerd.

KLACHT- EN TUCHTRECHTZAKEN

TUCHTKLACHTEN

In 2019 zijn bij het tuchtcollege loodsen in Den Haag geen tuchtklachten tegen registerloodsen ingediend. Het tuchtrecht voor loodsen is vastgelegd in de Loodsenwet. De leden van het tuchtcollege loodsen worden benoemd door de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het tuchtcollege bestaat uit een voorzitter (deze voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank) en vier registerloodsen (uit iedere regio één). Een klacht indienen bij het tuchtcollege loodsen kan wanneer iemand van mening is dat een registerloods niet heeft gehandeld conform de voor hem geldende verordeningen of nadere voorschriften.

KLACHTEN DIENSTVERLENING

Vertragingen binnen het aanloop- en vertrekproces van zeeschepen worden onder andere veroorzaakt door de volgende factoren: beschikbaarheid van belodingsmiddelen, accuraatheid van de planning, toegang tot een sluis, naleving van de meldingsplicht voor schepen en de procedure rondom de melding van de Estimated Time of Arrival (ETA) en Estimated Time of Departure (ETD), beschikbaarheid ligplaats, beschikbaarheid sleepboten en wind en getij. Het dynamische samenspel tussen de verschillende actoren in de keten bepaalt de ETA en ETD. Nederlands Loodswezen heeft slechts invloed op een klein deel van deze ketenfactoren. Slechts de vertragingen toe te rekenen aan de loodsenorganisatie kunnen mede een indruk geven van de kwaliteit van de dienstverlening.

In een aantal regio's worden vertragingen inclusief de oorzaken van deze vertragingen vastgelegd en daardoor is de reden van vertraging eenduidig aan het systeem van Nederlands Loodswezen te onttrekken. De werkelijke aankomsttijd van een schip wordt beïnvloed door een aantal moeilijke te voorspellen factoren, zoals bijvoorbeeld de wind, aanwezige stroming en golfhoogte. De werkelijke aankomsttijd kan afwijken van de gemelde ETA, waardoor het schip eerder of later dan gepland een loods nodig heeft. Dit gebeurt vooral als de gezagvoerder geen 'verbeterde' ETA stuurt. Ook kan er vanuit operationeel of veiligheidsoogpunt eerder of later dan de ETA een loods aan boord worden gezet (bijvoorbeeld vanwege sluisplanning, beschikbaarheid van de ligplaats of havensleepboten, omdat schepen moeilijk manoeuvreerbaar zijn of omdat sprake is van een moeilijk manoeuvreerbaar schip dat

eerder of later de haven moet aanlopen). Daarbij wordt het meten van de tijdigheid van beloodsing bij inkomende schepen ook bemoeilijkt doordat de doorgegeven ETA's tot het moment van werkelijke aankomst sterk kunnen fluctueren. Ook de ETD wordt beïnvloed door factoren buiten Nederlands Loodswezen om. Hier valt te denken aan het uitlopen van de ladingswerkzaamheden, het innemen van bunkers en de beschikbaarheid van overige dienstverleners zoals sleepboten.

Het aantal vertragingen kan indirect ontleend worden aan het klachtensysteem dat door Nederlands Loodswezen wordt gehanteerd. Gebruikers hebben de mogelijkheid een klacht in te dienen als zij van mening zijn dat de dienstverlening niet naar behoren of niet tijdig is uitgevoerd.

Nederlands Loodswezen heeft in 2019 2 klachten uit Scheldemonden en 3 klachten uit Rijnmond ontvangen die betrekking hadden op de reden 'te laat' (gezien vanuit de perceptie van de kapitein of rederij). Daarnaast zijn in totaal 13 klachten met uiteenlopende redenen ingediend: 6 klachten uit IJmond, 1 klacht uit Rijnmond, 6 klachten uit Scheldemonden en 0 uit Noord. Alle klachten zijn opgevolgd; indien nodig worden processen aangepast om herhaling te voorkomen.

INCIDENTEN EN DE CONTINUE LERING VANUIT DE LOODSDIENSTVERLENING

Bij elk (bijna-)incident van een schip met een Nederlandse loods aan boord wordt na afloop ter lering een loodsverklaring ingediend bij de regionale loodsencorporatie. Deze verklaringen hebben betrekking op alle (bijna-)incidenten of potentieel gevaarlijke situaties die tijdens de loodsdienstverlening zijn opgetreden en waarbij een loods betrokken is geweest (maar niet per definitie door zijn handelen is veroorzaakt).

Op de 95.880 geloodste scheepsreizen zijn 231 meldingen van incidenten geregistreerd. Van deze meldingen gaan er 88 over schade, 3 over letsel en 140 zijn 'overige incidenten'. De via loodsverklaringen gemelde incidenten hangen niet per definitie samen met het handelen van de loods, omdat de oorzaken divers zijn. Het aantal verklaringen is daarom geen directe afspiegeling van de kwaliteit van de geleverde dienstverlening. De loodsverklaringen maken het wel mogelijk om te leren van incidenten. En daarmee de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren en dit soort incidenten helpen te voorkomen. Voor het waarborgen van veiligheid is deze kennisdeling van groot belang. De loodsregio's wisselen hun bevindingen over incidenten en veiligheid van de loodsdienstverlening onder meer uit met de Rijkshavenmeesters. Zij rapporteren over de veiligheid aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Bij Nederlands Loodswezen is de werkgroep KPI verantwoordelijk voor de rapportage van incidenten. De werkgroep wil over 2020 anders gaan rapporteren, onder meer over incidenten en tijdigheid aan boord.

TIJDIGHEID LOODSEN AAN BOORD

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft voorgesteld een norm voor levertijden te hanteren welke is gebaseerd op de gerealiseerde levertijden voor de regio's Noord, Amsterdam-IJmond en Rotterdam-Rijnmond. De ACM heeft vervolgens een norm voor de levertijden vastgesteld uitgaande van een gelijk blijvende kwaliteit ten opzichte van voorgaande jaren. Net als voorgaande jaren is voor het boekjaar 2019 geen normpercentage voor de regio Scheldemonden (de Wetschepen) voorgesteld. Hiervoor is gekozen omdat meetresultaten van de Wetschepen in deze regio beïnvloed kunnen worden door de Scheldevaart en daardoor een vertekend beeld kunnen geven. Omdat de 'Huidige werkwijze' van Nederlands Loodswezen kortere tijden kent dan de 'Regeling meldingen en communicatie scheepvaart' is het niet logisch een meting te doen ten opzichte van deze regeling. Mede daarom is in het kader van het

Tariefvoorstel 2019, tijdens de consultatie van de loodsgeldtarieven 2019 aan de geconsulteerde partijen gevraagd in hoeverre zij de continuering van de huidige werkwijze gewenst vinden. Net als voorgaande jaren is door de geconsulteerde partijen aangegeven dat zij continuering van de 'Huidige werkwijze' wensen. Vandaar dat uitsluitend het voorgenomen kwaliteitsniveau ten opzichte van de tijden van de huidige werkwijze is weergegeven.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het percentage scheepsreizen waarbij de loods binnen de normtijd aan boord is gekomen, afgezet tegen de norm zoals deze met de ACM is afgestemd .

Regio	Aantal reizen	Aantal loodsen	Tijd loods aan boord ten opzichte van huidige werkwijze	
			Norm zoals voorgesteld door ACM	2019 realisatie
Noord	3404	19	96%	97,2
Amsterdam-IJmond	12288	63	94%	98,1
Rotterdam-Rijnmond	57482	205	94%	98,0
Scheldemonden	20007	156	Geen norm	94,9
Totaal (gewogen, exclusief Scheldemonden)	73174	287	94%	98,0
Totaal (gewogen, inclusief Scheldemonden)	93181*	443		97,3

*) Het aantal reizen laat een verschil zien met het aantal geloodste reizen omdat bij het beoordelen van de levertijden de reizen waarbij levertijd geen rol speelt zijn geëlimineerd, zoals BiBU-reizen en aflosreizen.

FACTURATIE EN HET INNEN VAN LOODSGELDEN

De facturatie en het innen van loodsgelden worden geregeld door Nederlands Loodswezen B.V. Ook bij dit proces wordt gekeken naar mogelijkheden voor het sneller en flexibeler verwerken van gegevens. De invoering van het digitaal loodscertificaat zorgt ervoor dat de loods de kapitein geen papieren certificaat meer hoeft te laten aftekenen na iedere reis. De gegevens van de reis worden door de loods via een app gevalideerd. Deze gegevens gaan vervolgens digitaal naar de financiële administratie van de regio zodat na controle facturatie kan plaatsvinden.

TIJDIGHEID

Nederlands Loodswezen streeft er naar om binnen drie dagen na de reisdatum de factuur te versturen. Daaraan is in 2019 vrijwel altijd voldaan, doordat facturatie gemiddeld binnen 3,02 dagen na de reisdatum plaatsvond. Dit jaargemiddelde werd enigszins negatief beïnvloed door de introductie van een nieuw facturatiesysteem in de regio Rijnmond begin 2019.

JUISTHEID

Nederlands Loodswezen heeft in 2019 in totaal 94.916 facturen verstuurd. Op dat totaal waren slechts 583 creditnota's nodig.

INCASSOTERMIJN

Klanten betaalden in 2019 gemiddeld na 22,09 dagen (incassotermijn).

GEWAARDEERDE GESPREKSPARTNER EN ADVISEUR

Nederlands Loodswezen bezit veel unieke kennis en expertise. Wij vinden het onze opgave dit laagdrempelig te delen met alle belanghebbenden. Zodat de havens nog veiliger worden en de haven economie succesvoller gaat draaien. In 2019 hebben we in dit verband hard gewerkt aan de uitbreiding van ons informatieplatform om kennis uit te wisselen onder elkaar en met ketenpartners in de haven.

KENNIS EN KUNDE BREED INZETTEN

De loodsen hebben door hun unieke positie in de haven veel nautische expertise in huis die van waarde kan zijn voor ketenpartners en andere stakeholders. We stellen deze kennis beschikbaar aan andere partijen, om hen te helpen de haven nog veiliger en succesvoller te maken.

OP BEZOEK BIJ STAKEHOLDERS

Naast deze vaste contactmomenten bezoeken wij ook regelmatig onze stakeholders, onder andere om feedback te krijgen over onze dienstverlening. De afgelopen jaren hebben bewezen dat het meenemen van beleidsmakers aan boord van zeeschepen tijdens een loodsreis tot veel goodwill, inzicht en begrip leidt. De totstandkoming van nieuwe wetgeving voor de loodsplicht is daar een goed voorbeeld van.

STAKEHOLDERMANAGEMENT

We voeren een actieve dialoog met alle stakeholders en dragen bij aan beleid. In verbinding staan met onze stakeholders zorgt voor een goede afstemming van verwachtingen en een snelle probleemidentificatie en -oplossing. Voor alle stakeholders wil Nederlands Loodswezen een integere en betrouwbare partner zijn. In de besluitvorming houden we zo veel mogelijk rekening met de belangen van alle partijen.

LOODSP LICHT NIEUWE STIJL

De Loodslicht Nieuwe Stijl heeft Nederlands Loodswezen gestimuleerd om na te denken over de eigen positie en de ontwikkelingen in de markt, waarbij de organisatie een constructieve bijdrage heeft geleverd aan de politieke dialoog over deze besluitvorming. Ook in deze dialoog bleek weer hoe belangrijk het is om uit te kunnen leggen wat de positie van Nederlands Loodswezen precies is, en hoe het de publieke taak uitvoert.

PUBLIEKE ACTOREN

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, havenmeesters
- Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart en de Gemeenschappelijke Nautische Autoriteit (in de regio Scheldemonden)
- Autoriteit Consument & Markt (ACM)
- Overige publieke actoren (Eerste en Tweede Kamer, provincies, gemeenten et cetera)
- Europese Commissie en Europees Parlement

Nederlands Loodswezen heeft een bij wet opgedragen publieke taak. Hierdoor bestaat een nauwe relatie met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, dat eindverantwoordelijk is voor de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer, inclusief zeevaart, op de Nederlandse scheepvaartwegen. Als uitvoerder van deze publieke taak vindt verantwoording onder meer plaats via dit jaarverslag.

Nederlands Loodswezen onderhoudt veelvuldig contact met verschillende publieke actoren. Bijvoorbeeld door het organiseren van werkbezoeken. Bij zulke bezoeken varen relaties mee en ervaren ze zelf het belang van het loodsenberoep.

HAVENSECTOR EN KETEN

- Havenbedrijven
- Brancheorganisaties scheepvaart- en havenbedrijf
- Rederijen, agenten, terminals
- Kapiteins
- Slepers, vastmakers

Net als landelijk is ook in de regio's een open en constructieve samenwerking met stakeholders van groot belang. Onder de verschillende stakeholders vindt eens per twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek plaats.

INTERN

- Loodsen
- Medewerkers

Loodsen en medewerkers zijn bepalend voor het goed functioneren van Nederlands Loodswezen. Elke twee jaar vindt zowel onder loodsen als onder medewerkers een tevredenheidsonderzoek plaats.

MAATSCHAPPELIJK

- Omwonenden, maatschappij en milieu

Nederlands Loodswezen voelt het als zijn plicht bij het uitoefenen van zijn taken rekening te houden met de omgeving. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is hiervoor een van de belangrijkste instrumenten. Een van de manieren om de eigen footprint zo klein mogelijk te maken, is de verduurzaming van de vloot.

Met het werk van onze loodsen kan het grote publiek kennismaken tijdens evenementen zoals Sail Amsterdam en de Wereldhavendagen.

BUURLANDEN

- Vlaams Loodswezen (DABL)
- Duits Loodswezen

We zijn trots op de samenwerking met onze Vlaamse en Duitse collega's. Met het Vlaamse Loodswezen werkt de regio Scheldemonden nauw samen aan het veilig en vlot loodsen van zeeschepen van en naar de zeehavens aan de Schelde. Op vele operationele fronten wordt hier intensief samengewerkt. Ook is de dienstverlening goed geïntegreerd. In het Scheldereglement is vastgelegd dat de Vlaamse loodsen 72,5% van alle schepen van en naar Antwerpen en Gent begeleiden en de Nederlandse loodsen 27,5%. De samenwerking heeft als doel materieel en mensen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Nederlands Loodswezen werkt in de regio Noord samen met het Duitse Loodswezen. Regelmatig vindt overleg plaats met de Duitse loodsdienst in Borkum over de mogelijkheden om elkaar te versterken en te ontzorgen.

OVERLEGSTRUCTUREN

Onze kennis en kunde delen we onder meer in de vele overleggen waaraan wij deelnemen. Hier kan Nederlands Loodswezen op zijn beurt ook weer profiteren van de kennis van de andere deelnemers. Internationaal, landelijk en regionaal heeft Nederlands Loodswezen structureel overleg met een groot aantal partijen. Het gezamenlijke doel is altijd de veilige, vlotte en efficiënte doorvoer van schepen, nu en in de toekomst.

INTERNATIONAAL

Een actief voorbeeld van de samenwerking van Nederlands Loodswezen op internationaal niveau is de EMPA (European Maritime Pilots Association). Hier bekleden we een zetel in het bestuur. De zetel verschaft ons de mogelijkheid op constructieve wijze mee te sturen en bij te dragen aan aandacht voor het belang van het loodsenberoep op Europees niveau. Ook is Nederlands Loodswezen lid van de International Maritime Pilots Association. De IMPA focust zich op wereldwijde kennisdeling over het loodsvak en de daarmee samenhangende veiligheid en snelheid. Onze bijdrage aan de IALA (International Association of Lighthouse Authorities) is de inbedding en toekomstige inrichting van walmonitoring- en begeleidingssystemen, genaamd vessel traffic service (VTS).

LANDELIJK

In de landelijke overleggen staan doorgaans de brede en strategische thema's op de agenda. Het gaat om vaak innovatieve onderwerpen die belangrijk zijn voor de toekomst van de maritieme sector. Zo neemt de Algemene Raad van de NLC deel aan de landelijke overlegstructuur 'Klaar voor de nautische toekomst' van alle Rijkshavenmeesters. Kennisdeling en verduidelijking van de belangen van de leden staan hierin centraal. Andere voorbeelden zijn de Stichting Nederland Maritiem Land waarvan Nederlands Loodswezen lid is van het algemeen bestuur en de Scheepvaart Adviesgroep Noordzee. In de laatste zijn alle stakeholders van de Noordzee betrokken met name op het gebied van ruimtelijke ordening en veiligheid van het scheepvaartverkeer

REGIONAAL

De vier regionale loodsencorporaties zijn met hun regionale ketenpartners verbonden via regelmatig operationeel overleg. Zoals het Gemeenschappelijk Nautisch Platform waar de regio Scheldemonden zitting in heeft. De regio Amsterdam-IJmond neemt deel aan het driemaandelijkse Formeel Nautisch Overleg met dienstverleners, het Centraal Nautisch Beheer, Rijkswaterstaat, bouwconsortium OpenIJ en Zeehaven IJmuiden. Ook nemen de regio's deel aan overleggen over specifieke vraagstukken en thema's. Zo neemt de regio Rotterdam-Rijnmond eens per maand deel aan het overleg van FERM (onderdeel van Rotterdam Port Cyber Resilience) voor het verhogen van de cyberveiligheid in en rondom de haven van Rotterdam en het operationeel overleg met Divisie Havenmeester Rotterdam en Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid. Deze verschillende vormen van samenwerking illustreren het belang van de binnen Nederlands Loodswezen aanwezige nautische kennis voor de verdere ontwikkeling en toekomstbestendigheid van de maritieme keten.

OVERZICHT OVERLEGGEN VAN DE VIER LOODSREGIO'S

Regio Scheldemonden	Regio Amsterdam-IJmond	Regio Rotterdam-Rijnmond	Regio Noord
Gemeenschappelijk nautisch platform (1x per kwartaal)	Commissie Scheepsbewegingen (1x per kwartaal)	DHMR operationeel (1x per kwartaal)	Havenoverleg, operationeel overleg, overleg met RWS (1x in de twee weken)
Overleg VTS Loodsen (1x per kwartaal)	Formeel Nautisch Overleg (1x per kwartaal)	FERM cyber security haven (1x per maand)	Overleg met Duits Loodswezen (4x per jaar)
Varia (op verzoek) (1x per maand +/-)	Technisch en Operationeel Stremmingsoverleg (1x per maand)	NOOD gezamenlijk overleg dienstverleners (1x per kwartaal)	Samenwerkende Bedrijven Eemshaven (SBE) (1x per maand)
Samenwerkend overleg loodsdiensten Scheldemonden (SOLOS) (1x per kwartaal)		GIDS actoren overleg (1x per kwartaal)	Stichting Bedrijfsbelangen Eemshaven (BBE) (1x per maand)
BAB North Sea Port. (1x per kwartaal)		Port Call Optimisation en PRONTO (1x per kwartaal)	VNO (1x per maand)
Overleg Schelddirecteuren -SOLOS (SDV-SOLOS) (2x per jaar)		Nautisch Risk Assessment (1x per maand)	
Zeeland Port Promotion Council (ZPPC) (2x per jaar)		Rotterdam Port Promotion Council (RPPC) (2x per jaar)	
Werkgroep Geïntegreerd Verkeersmanagement Antwerpen (1x per maand)		Vereniging van Rotterdamse Cargadoors (VRC) (2x per jaar)	

RISICOPARAGRAAF

RISICOMANAGEMENT

In deze paragraaf van het publiek jaarverslag 2019 geven we vanuit het perspectief van Nederlands Loodswezen inzicht in het risicomanagement- en controlesysteem op dit moment. Daarnaast gaan we in op de te nemen stappen in de komende periode.

BESCHRIJVING RISICOMANAGEMENT- EN CONTROLESYSTEEM

In het 'Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht' en de handreiking 'Sturing Semipublieke Sector' is een aantal uitgangspunten opgenomen. Deze vormen de basis voor de inrichting van ons risicomanagement- en controlesysteem. In dit publieke jaarverslag wordt, conform afspraak met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, ingegaan op de vraag of en hoe de *key risks* zich in 2019 hebben voorgedaan en op welke wijze Nederlands Loodswezen hierop heeft gereageerd. In het boekjaar 2020 wordt de reikwijdte van het risicomanagementsysteem verder uitgebreid.

Nederlands Loodswezen is blootgesteld aan strategische, operationele, financiële, verslagleggings- en compliancerisico's. Om meer grip op en inzicht te krijgen in deze risico's en deze beter te beheersen, zijn we in 2018 gestart met de implementatie van een risicomanagementsysteem. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan op het gedachtegoed van The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

De implementatie van het risicomanagementsysteem duurt naar verwachting enkele jaren. Voor 2019 beperken we ons tot de gedeelde *key risks*. Dit zijn risico's die van toepassing zijn op meerdere entiteiten dan wel zodanige impact op één entiteit hebben, dat de organisatie als geheel wordt geraakt in de realisatie van de strategische en langetermijndoelstellingen. Het doel van het (aanvullende) controlesysteem is onder andere om vast te stellen in hoeverre de beheersmaatregelen die wij nemen om de risico's te beperken ook daadwerkelijk effectief zijn. Wij merken op dat de *key risks* van de Nederlandse Loodsencorporatie ultimo 2019 nog niet in een risicoregister geformaliseerd waren, maar dat hieraan in 2020 verder vorm is gegeven.

In het vervolg van dit hoofdstuk lichten we een aantal pijlers van ons risicomanagement- en controlesysteem toe.

RISICO GOVERNANCE

Uitgangspunt bij de inrichting van de risico governance is het 'three lines of defence'-model. In dit model zijn de proceseigenaren, de eerste lijn, verantwoordelijk voor het opzetten en uitvoeren van de eigen processen. Proces-eigenaren identificeren hun risico's, rapporteren en beoordelen deze risico's en zetten ze af tegen de vastgestelde risicobereidheid. De tweede lijn ondersteunt de proceseigenaren; deze medewerkers stellen de kaders, geven advies en monitoren of de eerste lijn daadwerkelijk verantwoordelijkheid neemt. De tweede lijn monitort ook of Nederlands Loodswezen voldoet aan wet- en regelgeving en intern beleid met betrekking tot kwaliteit en veiligheid. De derde lijn (de interne auditfunctie) voert audits uit op het risicomanagementsysteem.

De interne auditfunctie bevindt zich in een opzetfase. Mede om die reden is de scope voor het boekjaar 2019 beperkt. In september 2019 zijn de auditcharter en de auditopdrachten voor de diverse entiteiten vastgesteld. In het vierde kwartaal van 2019 heeft de interne auditfunctie zich gericht op de processen loodsgeldfacturatie en salariskosten. Daarnaast is de interne auditfunctie betrokken geweest als adviseur bij de opzet van het risicomanagementsysteem.

Het bestuur van de afzonderlijke entiteiten is verantwoordelijk voor het risicomangement van de eigen entiteit. De entiteiten prioriteren gezamenlijk jaarlijks de gedeelde keyrisks voor het gehele Nederlands Loodswezen. De Raad van Commissarissen houdt vanuit zijn toezichthoudende rol toezicht op het risicomangement- en controlesysteem.

PLANNING- EN CONTROLCYCLUS

In de paragraaf [Missie, visie en strategie](#) zijn de doelstellingen van Nederlands Loodswezen geformuleerd. Hiervoor worden in de jaarlijkse begrotingen van de diverse entiteiten activiteiten, investeringen en projecten met bijbehorende budgetten opgenomen. De begroting wordt opgesteld door het bestuur van een enkele afzonderlijke entiteit en wordt door de ledenvergadering of vergadering van vennoten vastgesteld. De voortgang van de activiteiten en projecten wordt gedurende het jaar onder meer door kwartaal- en maandrapportages gemonitord.

De kwartaalrapportages bevatten de relevante recente ontwikkelingen en risico's, operationele highlights per regio, aantal geloodste scheepsreizen, financiële kerncijfers, KPI's en uitvoering van grote projecten en investeringen. De raad van commissarissen bespreekt, vanuit zijn toezichthoudende rol, de prestaties vier keer per jaar met het bestuur van de desbetreffende entiteit.

Naast de interne kwartaal- en maandrapportages wordt in het kader van het toezichtmodel jaarlijks verantwoording aan de ACM afgelegd. Dat gebeurt via het opstellen van een kwaliteitsverantwoording en een financiële verantwoording.

Voor het signaleren van financiële risico's en het voorspellen van onze financieringsbehoefte, hanteren wij onder andere een meerjarenbegroting en financieringsplan voor de middellange termijn.

BELEID EN RICHTLIJNEN

Door middel van autorisatielimiten, vastgelegd in het bevoegdhedenbeleid en de procuratieregeling, beperken wij risico's bij het aangaan van uitgaven en verplichtingen. Daarnaast hebben wij onder meer beleid en richtlijnen voor verslaglegging, het financiële beheer en het beheer en de beveiliging van geautomatiseerde systemen.

NORMEN, WAARDEN EN CULTUUR

De normen, waarden en cultuur zoals deze in de missie, visie en strategie van Nederlands Loodswezen is beschreven, staan beschreven in het onderdeel [Kernwaarden](#). Uit onze gedragscode, kernwaarden, klokkenluidersregeling en alcohol- en drugsbeleid blijkt duidelijk wat wij belangrijk vinden in het zakelijke en maatschappelijke verkeer. Bewustzijn, toepassing en naleving van de gedragscode en bijbehorende kernwaarden dragen bij aan het voorkomen van integriteitsrisico's. Voor nieuwe medewerkers geldt dat een toelichting op onze gedragsregels deel uitmaakt van het inwerkprogramma. Aspecten als cultuur, werkdruk en bekendheid met de bedrijfscode komen ook terug in het medewerkerstevredenheidsonderzoek.

Voor de registerloodsen is de Beroepsuitoefeningverordening registerloodsen van toepassing. Hierin committeert de registerloods zich te gedragen naar de bestaande regels, verordeningen en nadere voorschriften betreffende de beroepsuitoefening als registerloods en geeft hij aan dat hij/zij zal handelen zoals van een goede registerloods verwacht mag worden.

KWALITEITSMANAGEMENTSYSTEMEN

De vier regio's voldoen aan de Internationale Standard for Pilot Organisations. Dit is een kwaliteitsmanagementsysteem van, voor en door loodsen (zie www.ispo-standard.com) en de loodsenorganisaties. Het ondersteunende bedrijf Nederlands Loodswezen B.V. voldoet aan de ISO 9001-2018-norm. Door deze ISO-certificering laten wij zien dat wij voldoen aan de internationale eisen op het gebied van kwaliteitsmanagement (KMS), gericht op het continu verbeteren van processen en het managen van bedrijfsrisico's. Daarnaast voldoet Nederlands Loodswezen BV aan de ISM-code. Dit is een internationale managementcode voor de veilige exploitatie van schepen en voorkoming van verontreiniging. Deze drie kwaliteitsmanagementsystemen worden door een onafhankelijke partij getoetst (Lloyd's Register).

RISICOPROFIEL

Vanuit het publiek belang is het veiligheidsinstrument van een loods aan boord geborgd in de Scheepvaartverkeerswet. Dit instrument draagt bij aan een veilig en vlot verloop en in het bijzonder afwikkeling van het scheepvaartverkeer, de instandhouding van de bruikbaarheid van de scheepvaartwegen en het voorkomen en beperken van schade aan infrastructuur, milieu en leefomgeving.

In de praktijk komt het er op neer dat met het loodsen van zeeschepen een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de veiligheid van schip, bemanning en lading, het economisch succes van de havens en de bescherming van publieke veiligheidsbelangen die gepaard gaan met maritiem zeetransport.

Nederlands Loodswezen werkt in het belang van het publiek. Door een goed opgeleide registerloods aan boord van zeeschepen verplicht te stellen (Scheepvaartverkeerswet) wordt het risico dat gepaard gaat bij de afwikkeling van het scheepvaartverkeer in de Nederlandse zeehavens ingeperkt. De kwaliteit van de loods en de dienstverlening als geheel is geborgd in de Loodsenwet. De Loodsenwet geeft het wettelijke kader voor de regeling van de toelating tot het beroep van loods, en regelt de voorwaarden voor de uitoefening van dat beroep.

De organisatiestructuur van Nederlands Loodswezen is in de Loodsenwet op een dusdanige wijze vastgesteld dat de registerloods een individuele beroepsuitoefenaar is, zelfstandig werkt en daarmee niet in dienst is van noch in opdracht werkt van een entiteit die onder het begrip Nederlands Loodswezen valt. Hierdoor is de aansprakelijkheid tijdens de uitoefening van het beroep van de registerloods niet van toepassing op de entiteiten van Nederlands Loodswezen.

Voor het bepalen van het risicoprofiel van de registerloodsen als individuele beroepsbeoefenaren is artikel 3 uit de loodsenwet belangrijk. Artikel 3 beperkt de aansprakelijkheid van registerloodsen tijdens de uitoefening van hun beroep met uitzondering van opzet of grove schuld.

De registerloodsen zijn als individuele beroepsbeoefenaren overeenkomstig georganiseerd binnen de bedrijfsorganisatie van Nederlands Loodswezen. Deze bedrijfsorganisatie bestaat uit Nederlands Loodswezen B.V., Loodswezen Materieel B.V., de drie stille maatschappen Loodsenassociatie Amsterdam-IJmond, Loodsenassociatie Rotterdam Rijnmond/Noord en Loodsenassociatie Scheldemonden, en Kenniscentrum Loodswezen B.V. Nederlands Loodswezen B.V. geeft invulling aan de dienstverlening op het gebied van vlootbeheer en onderhoud, logistiek, planning en administratie bij het

loodsen en het beloosten van zeeschepen en de inning van het loodsgeld. Loodswezen Materieel B.V. is juridisch eigenaar van de vloot. De loodsenassociaties zijn de - niet aan het rechtsverkeer deelnemende - samenwerkingsverbanden van de registerloodsen, deze worden beheerd door Nederlands Loodswezen B.V. en zijn verantwoordelijk voor het doen loodsen van zeeschepen. De individuele registerloods loopt daarmee, als lid van een stille maatschap, een intern ondernemers-aansprakelijkheidsrisico.

Het risico op fluctuatie van de vraag naar loodsdiensten is grotendeels afhankelijk van het scheepvaartaanbod en de wijzigingen in het loodsplichtstelsel. Gebruikmaken van de dienst is veelal verplicht en Nederlands Loodswezen is de enige die de dienst verzorgt. Bij een sterk toenemende vraag naar loodsdiensten loopt Nederlands Loodswezen het risico niet te kunnen voldoen aan de wettelijke eis van tijdige levering. Bij een sterk afnemende vraag van de loodsdiensten loopt Nederlands Loodswezen het risico dat gemaakte kosten en investeringen niet worden gedekt. Door publieke inbedding van de loodsdienst is het niet goed mogelijk om andere diensten dan loodsdiensten aan te bieden. De loodsenwet voorziet in toezicht op Nederlands Loodswezen door de Autoriteit Consument & Markt (ACM), de toedeling van bevoegdheden aan de ACM, de grondslagen van de loodsgeldtariefstructuur, de wijze van vaststelling van dat tarief en de grondslag voor de periodieke evaluaties.

Wijzigingen van wettelijke verplichtingen, veranderende economische omstandigheden en ladingstromen en voortschrijdende techniek kunnen invloed hebben op het scheepvaartaanbod en de wijze waarop Nederlands Loodswezen haar diensten nu heeft ingericht. Gelet op het grote aandeel vaste kosten is het voor Nederlands Loodswezen niet goed mogelijk om snel mee te bewegen met een plots afnemende vraag. Nederlands Loodswezen heeft immers geïnvesteerd in een infrastructuur van mensen en middelen in 4 regio's met in totaal 6 zeehavengebieden, die is toegespitst op de verplichtingen die voortkomen uit de Loodsenwet en Scheepvaartverkeerswet. Ook kan een plots toenemende vraag moeilijk worden opgevangen aangezien het opleiden van een Registerloods vele jaren in beslag neemt.

RISICOBEREIDHEID

We schatten de risico's eerst zonder interne beheersmaatregelen in op kans en impact en zetten deze vervolgens af tegen onze risicobereidheid. Hieruit kwam een overzicht van de verschillende waarden van de risico's. Dit overzicht vormde de basis voor het treffen van maatregelen om de risico's te beperken. Wij zijn terughoudend in het nemen van risico's. De loodsdienstverlening is ingebed in de Scheepvaartverkeers- en Loodsenwet. Wij kunnen het ons niet permitteren om niet aan onze wettelijke verplichtingen te voldoen. Bij de uitoefening van het operationele proces van loodsen en beloosten kan de impact van een incident grote gevolgen hebben. De risico's dienen daarbij dan ook zo laag mogelijk gehouden te worden.

In onderstaande tabel hebben we per risicocategorie uitgewerkt welke risico's we hieronder verstaan.

Risicocategorie	Beschrijving
Strategie	Hieronder vallen risico's die een belemmering vormen voor de realisatie van de ondernemingsstrategie en/of ons bestaansrecht. Zij omvatten onder andere onzekerheden die betrekking hebben op of gepaard gaan met ontwikkelingen in ons concurrerend vermogen en/of maatschappelijke ontwikkelingen.
Operationeel	Hieronder vallen risico's die de operationele activiteiten beïnvloeden. Deze omvatten onder andere onzekerheden die gerelateerd zijn aan de interne organisatie, informatiesystemen, onze reputatie en producten/diensten.
Financieel	Risico's waarbij financieel verlies optreedt ten gevolge van de gehanteerde financiële structuur of instrumenten, of door het ontbreken van deugdelijke financiële controles.
Compliance	Hieronder vallen risico's die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Deze omvatten onder andere onzekerheden door het opereren in een omgeving met veel, complexe en veranderende wet- en regelgeving.
Financiële verslaggeving	Hieronder vallen risico's die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van financiële verslaggeving.

STRATEGISCHE RISICO'S

In deze paragraaf hebben we een beknopte omschrijving opgenomen van de gedeelde key risks zoals deze zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2019-2022. Daarnaast hebben we per risico op hoofdlijnen de interne beheersmaatregelen benoemd.

INFORMATIEHUISHOUDING EN -BEVEILIGING

RISICO

Het risico dat door een niet op orde zijnde en onvoldoende beveiligde informatiehuishouding onjuiste, ongewenste, niet gevalideerde, en/of verouderde informatie zowel intern gebruikt als extern gedeeld wordt, waardoor op basis van deze informatie foutieve beslissingen genomen worden, kwaliteit niet geborgd is, niet voldaan wordt aan wet- en regelgeving, boetes worden opgelegd en/of reputatieschade ontstaat.

BEHEERSMAATREGEL

Investeren in de loodsdiensdienst betekent ook investeren in de kwaliteit van de organisatie. Bij kwaliteit van de organisatie is een van de speerpunten de kwaliteit van onze IT-infrastructuur en informatiehuishouding.

Wij zetten daarbij in op hoogwaardige soft- en hardware waarmee de loods aan boord maximaal ondersteund wordt in zijn beroepsuitoefening en optimaal informatie uitwisselt met de keten. De ondersteunende processen aan de wal worden voorzien van moderne IT-middelen. Wij ontwikkelen en implementeren beleid en procedures voor informatiebeveiliging en -beheer om een bestendige informatiehuishouding te waarborgen. Daarom hebben wij de rol van Chief Information Security Officer toegekend en een informatiebeveiligingstuurgroep in het leven geroepen en een proces voor het melden en registreren van IT-gerelateerde beveiligingsincidenten geïmplementeerd.

BESCHIKBAARHEID VOLDOENDE GEKWALIFICEERDE MENSEN

RISICO

Het risico dat de doelgroep van potentiële loodsen en ondersteunende medewerkers versmalt, waardoor voldoende instroom van loodsen en medewerkers in gevaar komt.

BEHEERSMAATREGEL

Nederlands Loodswezen positioneert zich als aantrekkelijke organisatie in de maritieme sector. Dat doen wij door het hanteren van goede arbeidsvoorwaarden, goede arbeidsomstandigheden en door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Wij voeren een actief en breed arbeidsmarktcommunicatiebeleid om voldoende instroom te garanderen.

Door de invoering van een nieuw stelsel van loodsplicht lijkt het aantal scheepsbewegingen in de nabije toekomst af te gaan nemen, de werkelijke impact is bij het schrijven van het jaarverslag nog niet bekend. Echter indien het scheepvaartaanbod door de invoering van loodsplicht nieuwe stijl werkelijk structureel afneemt kan daardoor dit risico in toekomst minder groot worden.

In 2019 hebben wij onder andere de volgende concrete acties ondernomen: een benchmarkonderzoek naar arbeidsvoorwaarden, een medewerkerstevredenheidsonderzoek, uitvoering geven aan duurzame inzetbaarheid, contacten onderhouden met zeevaartscholen, participatie in maritieme events en een wervingscampagne via social media. Hiervoor verwijzen wij naar de toelichting in de hoofdstukken waarin deze thema's worden toegelicht.

BETROKKENHEID BIJ EIGEN ORGANISATIE

RISICO

Het risico van afnemende betrokkenheid van de loodsen bij de besturing, besluitvorming en uitvoering van taken binnen de eigen organisatie, waardoor kwaliteit en continuïteit van de loodsdienstverlening onder druk komt te staan.

BEHEERSMAATREGEL

Betrokkenheid van loodsen is een voorwaarde voor het goed functioneren van het systeem van besluitvorming en bestuur.

Wij voeren een actief beleid teneinde de betrokkenheid en participatie van loodsen op peil te houden en verder uit te bouwen. Wij stimuleren loodsen om naast het loodswerk ook andere taken binnen de organisatie uit te voeren en zich verder te ontwikkelen.

INNOVATIE

RISICO

Het risico dat niet tijdig kan worden ingespeeld op maritieme innovatieve ontwikkelingen en de mogelijke effecten daarvan op de loodsdienstverlening.

BEHEERSMAATREGEL

Wij zijn een loodsdienst die wereldwijd vooroploopt in kwaliteit en veiligheid van dienstverlening en daarvoor benodigde innovaties. Wij nemen een actieve rol in relevante ontwikkelingen binnen het maritieme domein en houden oog voor de vertaling naar de praktische bruikbaarheid daarvan. Dit doen we bijvoorbeeld door lidmaatschappen en deelname aan nationale en internationale overlegorganen en innovatieprojecten, zodat we op de hoogte zijn van de ontwikkelingen op dit gebied en hieraan onze bijdrage kunnen leveren.

POLITIEKE EN BESTUURLIJKE OMGEVING

RISICO

Het risico dat binnen de politieke en bestuurlijke omgeving onvoldoende nautische kennis en begrip van het maritieme speelveld aanwezig is waardoor beleidskeuzes worden gemaakt die onvoorziene effecten hebben op de continuïteit en kwaliteit van de organisatie en de loodsdienstverlening.

BEHEERSMAATREGEL

Wij dragen bij aan de totstandkoming van en zijn nauw betrokken bij de besluitvorming van (inter)nationaal nautisch beleid en brengen het belang van het loodsen van zeeschepen bij politiek en beleidsbepalers onder de aandacht door kennis te delen. Daarmee borgen wij onze inbedding aan de publieke kant van de samenleving en de toepasbaarheid van wetgeving die de loodsdienstverlening raakt.

OPERATIONELE RISICO'S

Nederlands Loodswezen heeft de risico's van het operationele proces met betrekking tot veiligheid van mens en milieu en arbeidsomstandigheden geïnventariseerd en maatregelen getroffen om de kans op een incident, ongeval en schade te verkleinen.

Belangrijke instrumenten om deze operationele risico's in kaart te brengen, zijn de kwaliteitsmanagementsystemen ISPO, ISO en ISM. Bij operationele risico's denken wij in eerste instantie aan risico's op het water. Gronding, aanvaring en brand waarbij beloodsingsmiddelen betrokken zijn, zijn de grootste operationele risico's voor Nederlands Loodswezen B.V. Het embarkeren en debarkeren van een loods op volle zee is een belangrijk operationeel risico dat bij Nederlands loodswezen de grootste aandacht geniet. Wij hebben een registratiesysteem om incidenten in kaart te brengen, hier lering uit te trekken en maatregelen te nemen om zo de kans op herhaling te voorkomen. Kwalitatief hoogwaardige beloodsingsmiddelen met voldoende gekwalificeerd en getraind personeel is daarbij onontbeerlijk.

Wij beschouwen een incident waarbij een loods tijdens de uitoefening van zijn beroep is betrokken, niet als een operationeel risico voor Nederlands Loodswezen. De registerloods is immers een zelfstandig beroepsoefenaar en is niet in dienst bij een entiteit binnen Nederlands Loodswezen of daarbuiten. Dit laat onverlet dat het varen met zeeschepen in druk bevaren vaarwateren altijd risico's met zich meebrengt. De risicobeheersmaatregelen die hiervoor worden genomen, liggen bij de bevoegde autoriteit, waarbij het verplicht aan boord zetten van een goed opgeleide registerloods een maatregel is om dit risico te beheersen.

FINANCIËLE RISICO'S

De belangrijkste financiële risico's zijn het vaststellen van onjuiste tarieven, onvoldoende beschikbare financiering op lange termijn, het niet kunnen voldoen aan de verplichtingen op korte termijn en fraude.

De meeste diensten van Nederlands Loodswezen betreffen gereguleerde activiteiten, waarvan de tarieven vooraf telkens voor een periode van twaalf maanden worden vastgesteld door de ACM voor de Nederlandse havens en de Vlaamse minister van Mobiliteit voor de Vlaamse Scheldehavens. Indien er onjuiste tarieven worden vastgesteld, kan de continuïteit in gevaar komen. Om het risico op onjuiste tarieven te mitigeren worden de tariefvoorstellen gebaseerd op een onderliggend wetenschappelijk model voor het ramen van het aantal reizen, worden de kosten gebaseerd op de meest recente realisatie en worden de tariefvoorstellen door een externe accountant onderzocht op de redelijkheid van de aannames en de juistheid van de berekeningen. Belangrijke bedrijfsrisico's zijn verzekerd en het prijsrisico op brandstoffen (met uitzondering van biobrandstoffen) is afgedekt.

Indien er onvoldoende financiering op lange termijn beschikbaar is kunnen noodzakelijke investeringen in bedrijfs- en beroepsondersteunende middelen niet (meer) worden gedaan, waardoor de kwaliteit van en continuïteit in de bedrijfsvoering in gevaar komt. Om dit risico te mitigeren zijn de looptijden voor de financiering van bestaande materiële vaste activa met een lange levensduur aangegaan voor de gehele economische levensduur, waardoor gedurende de economische levensduur geen herfinanciering nodig is en wordt de financieringsbehoefte op lange termijn jaarlijks opnieuw beoordeeld en getoetst aan de hand van een langetermijnplan voor de investering en financiering.

Indien er niet aan de verplichtingen op korte termijn voldaan wordt, heeft dit als gevolg dat de uitvoering van de bedrijfsvoering eveneens in gevaar is. Om dit risico te mitigeren is het langetermijnplan voor de financiering gebaseerd op het dieptepunt aan liquide middelen gedurende het boekjaar en is voor de aanwezige rekening courant faciliteiten slechts een gedeeltelijk benutting meegenomen. Verder krijgt snelle facturering van uitgevoerde diensten, stimulering van automatische incasso en actieve opvolging overige incasso veel aandacht. Het betaalverkeer is verdeeld over twee banken, waardoor er altijd een alternatief kanaal beschikbaar is om gelden te kunnen ontvangen en betalingen te kunnen uitvoeren.

Fraude leidt er toe dat onterecht middelen uit de organisatie worden onttrokken, met als gevolg dat de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt of het resultaat onder druk komt te staan. De belangrijkste maatregelen om dit risico te mitigeren zijn een adequate inrichting van de administratieve organisatie en toegangsbeveiliging tot geautomatiseerde systemen en de invulling van het zogenoemde 'three lines of defence'-principe, via een afdeling audit en risk, die adviseert over de inrichting van de processen en ook toetst op bestaan en werking van de controles in die processen.

Het frauderisico wordt jaarlijks beoordeeld via een frauderisico analyse en er zijn verzekeringen afgesloten voor het risico van fraude en cybercrime, waardoor het financiële gevolg van een eventuele fraude sterk gereduceerd wordt.

Nederlands Loodswezen maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) om bepaalde rente-, valuta- en prijsrisico's zoveel mogelijk af te dekken. Deze financiële instrumenten worden bij de financiële vaste activa in de jaarrekening toegelicht.

FINANCIËLE VERSLAGLEGGINGSRISICO'S

Hieronder vallen risico's die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van financiële verslaglegging, zoals het niet voldoen aan de inrichtingsvoorschriften, de aansluiting op de financiële administratie, de consistentie van de verschillende rapportages onderling en in de tijd, de (kwalitatieve) onderbouwing van balansposten en de tijdigheid waarop de verslaglegging gereed moet zijn. Om deze risico's te mitigeren hebben wij een risicomanagement- en controlesysteem ingericht zoals beschreven in het hoofdstuk over ons risicomanagement- en controlesysteem (begin van de [risicoparagraaf](#)).

WET- EN REGELGEVINGSRISICO'S

Hieronder vallen risico's die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Deze omvatten onder andere onzekerheden door het opereren in een omgeving met veel, complexe en veranderende wet- en regelgeving.

Bij het Risicoprofiel is al aangegeven dat de Loodsenwet voor Nederlands Loodswezen een belangrijke wet is. Hierin is de borging van een doelmatige loodsdienstverlening waaronder de beroepsuitoefening van de registerloodsen, de ondersteuning daarbij en de financiering daarvan via de tarieven geregeld. Het niet voldoen aan de bepalingen van de Loodsenwet heeft als gevolg dat de continuïteit in en de kwaliteit van de taakuitoefening genoemd in de Loodsenwet ('licence to operate') in gevaar komt.

Om deze risico's te mitigeren zorgen wij ervoor dat:

- wij sturen op het naleven van de verordeningen vanuit de beroepsorganisatie (NLC);
- wij de geaccrediteerde opleiding tot registerloods (Master in Maritime Piloting) verzorgen, voldoende kandidaat-studenten toegang krijgen tot de opleiding door het uitgeven van bewijzen tot deelname en het toekennen van studievergoedingen;
- wij juist en tijdig het Tariefvoorstel indienen en verantwoorden over de uitgevoerde taken en activiteiten aan belanghebbenden.

IN CONTROL-VERKLARING

Door het hanteren van ons risicomanagement- en controlesysteem streven wij ernaar de kans op fouten, het nemen van verkeerde beslissingen en het verrast worden door omstandigheden zo veel mogelijk te reduceren. Echter, geen enkel systeem van interne risicomanagement en controle biedt een absolute zekerheid voor het bereiken van ondernemingsdoelstellingen, noch kan het alle onjuistheden, fraude, incidenten en overtredingen van wetten en regels geheel voorkomen.

Op basis van rapportages en informatie van de verschillende afdelingen en entiteiten die deel uitmaken van ons risicomanagement- en controlesysteem, zijn de ondertekenaars van deze in control-verklaring van mening dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en is opgesteld vanuit een continuïteitsveronderstelling en dat het risicomanagement- en controlesysteem, met inachtneming van de stand van zaken zoals in [Risicomanagement](#) beschreven, naar behoren heeft gewerkt.

Het optimaliseren en monitoren op de goede werking van de interne risicomanagement- en controlesystemen blijft voor het bestuur een belangrijk aandachtspunt. De opzet en werking van de interne risicomanagement- en controlesystemen zijn in het verslagjaar frequent en intensief besproken door de Bestuursraad samen met de Raad van Commissarissen. In het verslagjaar hebben zich geen integriteitsissues voorgedaan die van invloed zijn op het risicoprofiel.

ONDERTEKENING

Zoals beschreven in het publiek jaarverslag is Nederlands Loodswezen de verzamelnaam van de Nederlandse loodsencorporatie, de vier regionale loodsencorporaties, Stichting opleiding en deskundigheidsbevordering registerloodsen, Nederlands Loodswezen BV, en Loodswezen Materieel BV. Dit zijn verschillende juridische entiteiten met eigen bestuursorganen.

In dit publiek jaarverslag wordt verantwoording afgelegd voor alle entiteiten van Nederlands Loodswezen. Aansluitend op de juridische structuur en de verantwoordelijkheden daarbinnen, is er voor de ondertekening van de in control verklaring voor gekozen om de bestuurder van iedere entiteit te laten ondertekenen voor de taken en verantwoordelijkheden die belegd zijn bij de betreffende entiteit.

J.W. Bentinck

Directeur
Namens de directie van
Nederlands Loodswezen BV
Loodswezen Materieel BV

J.B. Mulder

Voorzitter
Namens de algemene raad van
Nederlandse Loodsencorporatie
Namens het bestuur van
Stichting Opleiding- en
Deskundigheidsbevordering
Registerloodsen

J.Y. van der Laan

Voorzitter
Namens het bestuur van
Regionale Loodsencorporatie
Amsterdam-IJmond

B. Oldenbeuving

Voorzitter
Namens het bestuur van
Regionale Loodsencorporatie
Noord

T.S. de Groot

Voorzitter
Namens het bestuur van
Regionale Loodsencorporatie
Rotterdam-Rijnmond

G.B.P. Jaburg

Voorzitter
Namens het bestuur van
Regionale Loodsencorporatie
Scheldemonden

FINANCIËEL VERSLAG

TARIEVEN EN TOEZICHT

In de Loodsenwet is bepaald dat de Autoriteit Consument & Markt (ACM) de loodsgeldtarieven vaststelt voor de schepen die de Nederlandse havens aandoen. Op basis van een voorstel van het Loodswezen stelt de ACM vóór 1 januari van ieder jaar deze tarieven vast. Na deze tariefvaststelling zijn de risico's van onvoorziene kosten en/of een minder dan vooraf voor het jaar ingeschat aantal geloodste scheepsreizen geheel voor de registerloodsen.

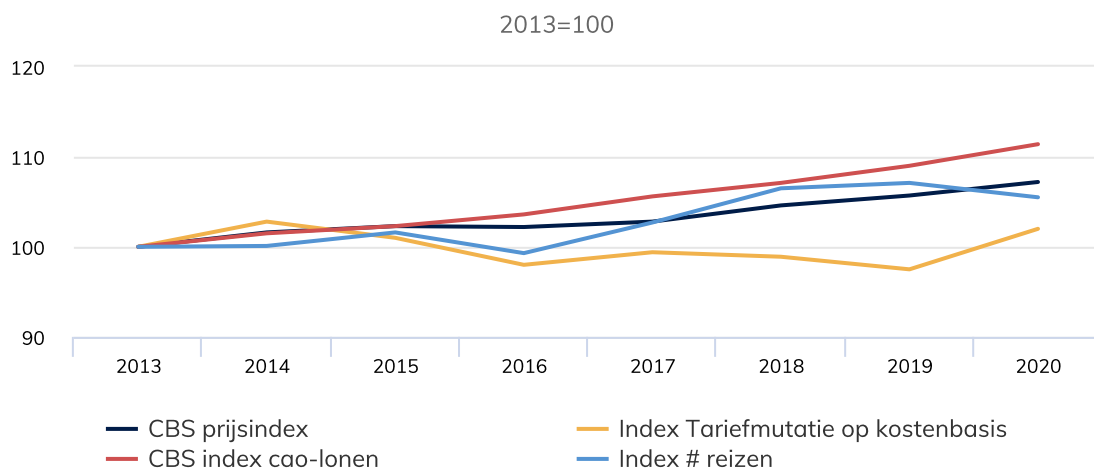
De hoogte van de loodsgeldtarieven wordt bepaald op basis van een per 1 januari 2014 ingevoerde landelijke tariefstructuur met een starttarief (S) en een trajecttarief (T). In alle Nederlandse zeehavens betaalt elk schip, over dezelfde afstand (maar omgezet in tijd) geloodst, hetzelfde tarief. Het starttarief (S) is een vast basistarief voor het aan boord brengen en halen van de loods, en dekt tevens de vaste kosten van Nederlands Loodswezen. Voor de noordelijke zeehavens geldt een toeslag van 30% op het starttarief. Het tarief is gebaseerd op de actuele diepgang van een schip en wordt gedifferentieerd op basis van het beloodsingspunt (verhaalreis, kruispost, rendez-vous). Het variabele trajecttarief (T) is gebaseerd op de actuele diepgang en de af te leggen afstand van een schip. Voor bijzondere reizen geldt een additioneel tarief (A). Hieronder vallen bijvoorbeeld bijzondere transporten, ijsgang of inzet van meerdere loodsen.

Nederlands Loodswezen doet jaarlijks aan de ACM een tariefvoorstel. De twee belangrijkste elementen hiervoor zijn de optelsom van alle voorziene kosten (de begroting) en het aantal voorziene loodsreizen, exclusief de dienstverlening aan de Vlaamse Scheldehavens. Voorafgaand aan het indienen van dit tariefvoorstel bij de ACM stelt Nederlands Loodswezen via een formele consultatiebijeenkomst vertegenwoordigers van bij ministeriële regeling aangewezen openbare lichamen betrokken bij het bestuur van één of meer zeehavens en representatieve organisaties van ondernemers in het scheepvaart- en havenbedrijf in de gelegenheid hun zienswijze op het voorstel kenbaar te maken. Na een eerste tariefvoorstel, dat op 15 juli bij de ACM wordt ingediend, vindt in het najaar zo nodig bijstelling plaats op basis van de meest recente gegevens.

Op basis van het uiteindelijke tariefvoorstel heeft de ACM het loodsgeldtarief voor 2019 vastgesteld op min 1,93%. De macro-tariefmutatie vanaf de invoering van de landelijk uniforme loodsgeldtariefstructuur in 2014 tot en met het Tariefbesluit 2019 bedraagt -2,49%, oftewel een gemiddelde tariefdaling van -0,42% per jaar. De tariefmutatie voor 2020 bedraagt +3,06%.

In onderstaande grafiek is de macro-ontwikkeling van de loodsgeldtarieven (de gele lijn) afgezet tegen de ontwikkeling van de prijs- en loonindex.

Macro tariefmutatie vanaf 2014 versus index

Voor het goed inschatten van het aantal geloodste scheepsreizen schakelt Nederlands Loodswezen de externe expertise van Ecorys in, waarbij op basis van een gevalideerd model rekening wordt gehouden met ontwikkelingen in de markt. Deze inschattingen worden tweemaal per jaar opgesteld, in maart en in september. Desondanks blijkt het juist voorspellen van het aantal schepen dat in een jaar de Nederlandse havens aandoet lastig. De huidige ontwikkelingen door COVID-19 zorgen voor een uitdaging in dit proces voor het tariefvoorstel 2021 en Nederlands Loodswezen onderzoekt hoe daar nu invulling aan kan worden gegeven.

In onderstaande tabel zijn de ramingen van de reizen door Ecorys voor de verschillende scenario's weergegeven naast de werkelijke reizen over 2019.

Het aantal te loodsen reguliere scheepsreizen is door Ecorys geraamd op 94.122 voor het lage scenario, 97.442 voor het middenscenario en 100.304 voor het hoge scenario.

In onderstaande tabel worden de reizen weergegeven inclusief 442 bijzondere reizen.

Havengebied	Raming Ecorys			Werkelijk
	Laag	Midden	Hoog	
Harlingen / Terschelling	514	560	595	532
Delfzijl / Eemshaven	2.992	3.258	3.461	2.872
Den Helder	134	138	140	138
Amsterdam-IJmond	13.536	13.956	14.345	14.053
Rotterdam- Rijnmond	57.364	58.742	60.091	57.492
Scheldemonden Wetschepen	10.266	11.160	12.013	11.343
Subtotaal wetschepen	84.806	87.814	90.645	86.430
Scheldemonden Scheldevaart	9.316	9.628	9.659	9.450
	94.122	97.442	100.304	95.880

RESULTATEN 2019

In de onderstaande tabel is een vergelijking opgenomen tussen het werkelijke resultaat en het begrote resultaat over 2019.

Vergelijking werkelijke resultaat en begroot resultaat 2019

(in duizenden euro's)

	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Vershil
Opbrengsten			
Loodsgelden	204.526	204.838	-312
Andere tarieven	93	85	8
Overige inkomsten	395	344	51
Opbrengsten exploitatierekening (10)	205.014	205.267	-253
Kosten			
Arbeidsvergoeding loodsen (11)	96.393	95.149	1.244
Beloodsen en plannen (12)	71.400	70.394	1.006
Overige regionale kosten (13)	10.518	10.841	-323
Overige landelijke kosten (14)	15.524	15.230	312
Publiekrechtelijke beroepsorganisatie (15)	5.041	5.203	-162
Vermogensvergoeding (16)	8.116	8.449	-333
Totaal kosten	207.010	205.266	1.744
Exploitatieresultaat	-1.996	1	-1.997

De lagere omzet loodsgelden wordt enerzijds veroorzaakt door een lager aantal geloodste scheepsreizen dan begroot (1%) en door een lagere uitkering frequentiekorting dan begroot (6,7%).

Bij de kosten zijn de kosten arbeidsvergoeding voor de inzet registerloodsen € 1.244.000 hoger dan begroot. De vergoeding voor directe loodsuren is ondanks een lager aantal reizen 1,0% hoger dan begroot. Het aantal directe uren is lager dan begroot, maar het bedrag is nagenoeg gelijk. Dit duidt op in verhouding meer bruguren in de hogere scheepsklassen (9 in totaal) dan de lagere scheepsklassen ten opzichte van de begroting.

De vergoeding voor indirecte loodsuren is 3,5% hoger dan begroot. De toename wordt veroorzaakt door een combinatie van hogere beschikbaarheidsuren (€ 2.303.000) en door een afname van de IPL-taken (€ -125.000) en reis- en wachturen (-740.000). De toename van de beschikbaarheidsuren wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager aantal verlofuren dan begroot, hierdoor ontstaat er een hogere capaciteit.

De kosten beloodsen en plannen zijn hoger dan begroot door hogere kosten bemanning vaartuigen. Door het toenemende aantal te beloodsen scheepsreizen van de afgelopen jaren, ontstonden in verschillende zeehavengebieden in toenemende mate capaciteitsproblemen in de varende dienst voor het vervoer van loodsen. Om aan de voorgenomen kwaliteit te kunnen blijven voldoen, heeft Nederlands Loodswezen in de loop van 2019 besloten om in de zeehavengebieden Delfzijl/Eemshaven, Rijnmond en Scheldemonden een grotere formatie tenderbemanning in te zetten, dan is opgenomen in de begroting 2019.

FINANCIËLE POSITIE

DE FINANCIËLE POSITIE OP LANGE TERMIJN

Voor de financiering van de bestaande vloot zijn langlopende leningen aangetrokken, waarvan de looptijden overeenkomen met de economische levensduur. Hierdoor is de financiering daarvan gedurende deze periode gewaarborgd. Het renterisico op deze leningen is afgedekt via rentederivaten (in de meeste gevallen via renteswaps en voor één lening via een collar (combinatie van een bij elkaar behorende rente-cap en rente-floor). De omvang en looptijden van de rentederivaten loopt exact gelijk op met de bijbehorende leningen.

Met de financiers is de afspraak gemaakt dat het eigen vermogen minimaal 28% van het balanstotaal bedraagt. Eind 2019 ligt dit op 35,0% waarmee aan deze eis wordt voldaan.

Op basis van de beschikbare financiële prognose wordt verwacht dat, rekening houdende met de geplande investeringen, ook de komende jaren aan de eisen van de financiers kan worden voldaan.

Financiële positie op lange termijn					
(Alle bedragen in € 1.000)					
Balans	2019	2018	2017	2016	2015
Investeringen in MVA in het betreffende boekjaar	8.265	8.385	10.428	9.032	10.520
Geïvesteerd bedrag in MVA ultimo boekjaar	114.838	122.360	129.825	134.954	141.959
Gemeenschappelijk vermogen korte termijn	9.042	12.414	11.793	8.492	18.946
Gemeenschappelijk vermogen lange termijn	49.844	49.483	50.338	51.092	45.741
Totaal gemeenschappelijk vermogen (= eigen vermogen)	58.886	61.897	62.131	59.584	64.687
Vaste activa	115.206	122.725	130.187	135.314	137.147
Vlottende activa	52.915	42.973	46.167	43.199	49.288
Balanstotaal	168.121	165.698	176.354	178.513	186.435
Solvabiliteit (Eigen vermogen / Balanstotaal)	35%	37%	35%	33%	35%

DE FINANCIËLE POSITIE OP KORTE TERMIJN

De financiële positie op korte termijn is goed. Het netto werkkapitaal is positief en de current ratio is 2,14.

Financiële positie op korte termijn					
(Alle bedragen in € 1.000)					
Balans	2019	2018	2017	2016	2015
Vorraden	3.074	3.000	2.851	3.101	2.305
Vorderingen en overlopende activa	14.218	13.851	12.322	11.086	10.229
Liquide middelen	35.623	26.122	30.994	29.012	36.754
Vlottende activa	52.915	42.973	46.167	43.199	49.288
Vlottende passiva	24.737	21.166	23.328	21.722	22.225
Nettowerkkapitaal (Vlottende activa -/- vlottende passiva)	28.178	21.807	22.839	21.477	27.063
Current ratio (Vlottende activa / vlottende passiva)	2,14	2,03	1,98	1,99	2,22

Het netto werkkapitaal eind 2019 is € 28,2 miljoen. Het eigen vermogen korte termijn is € 9,0 miljoen. Indien dit na het vaststellen van de jaarrekening 2019 wordt uitgekeerd, resteert nog een positief saldo van € 18,2 miljoen. Verder beschikt Nederlands Loodswezen over een tweetal rekening-courant faciliteiten van in totaal € 10,5 miljoen waarvan geen gebruik is gemaakt.

Nederlands Loodswezen kan ook op korte termijn aan haar financiële verplichtingen voldoen.

Op basis van de door het bestuur gemaakte analyse van de financiële positie en de meerjarenbegroting 2020-2023 is er geen reden te twijfelen aan de continuïteit en de mogelijkheid om de geplande investeringen die nodig zijn voor de toekomstige bedrijfsvoering te kunnen financieren. De onderkende key-risks kunnen in voldoende mate worden beheerst. In de jaarrekening 2019 is voor de waardering dan ook uitgegaan van het continuïteitsprincipe.

Het Nederlands Loodswezen is net als de hele wereld in 2020 geconfronteerd met de gevolgen van COVID-19 (coronavirus). Er is een crisisteam gevormd om maatregelen te nemen om de negatieve effecten te beheersen en de dienstverlening door de loodsen en de ondersteunende bedrijfsvoering bij het vervoer en de planning van loodsen en de ondersteunende functies in de walorganisatie zo veel als mogelijk ongestoord door te laten gaan.

Scheepvaartafwikkeling, waartoe het loodsen van zeeschepen behoort, is door de Rijksoverheid aangemerkt als vitaal proces voor Nederland en opgenomen op de lijst met deze processen. Vanuit de regionale besturen is er frequent overleg met de verantwoordelijke havenbeheerders om de afhandeling van de scheepvaart ook in deze crisis in goede banen te leiden. Dit alles heeft tot gevolg dat de continuïteit van de dienstverlening in hoge mate gewaarborgd is

COVID-19 zal, door een daling van het aantal te loodsen scheepsreizen en de daarmee samenhangende omzet en mogelijk beperkt hogere kosten naar verwachting een negatief effect op het resultaat 2020 hebben. Dit wordt door vennoten van de loodsenassociaties gedragen. Nederlands Loodswezen beschikt over een goede financiële positie en verwacht de activiteiten te kunnen voortzetten.

VERWACHTINGEN VOOR 2020

In onderstaande tabel is de exploitatierekening opgenomen van de diensten en taken van Nederlands Loodswezen die vallen onder artikel 27a van de Loodsenwet. Voor het jaar 2020 zijn de cijfers van het bijgestelde tariefvoorstel 2020 opgenomen, waarbij ook rekening is gehouden met de opbrengsten en kosten van het Nederlandse aandeel in de Scheldevaart:

De ontwikkeling van de omzet en rentabiliteit zijn afhankelijk van het scheepvaartaanbod.

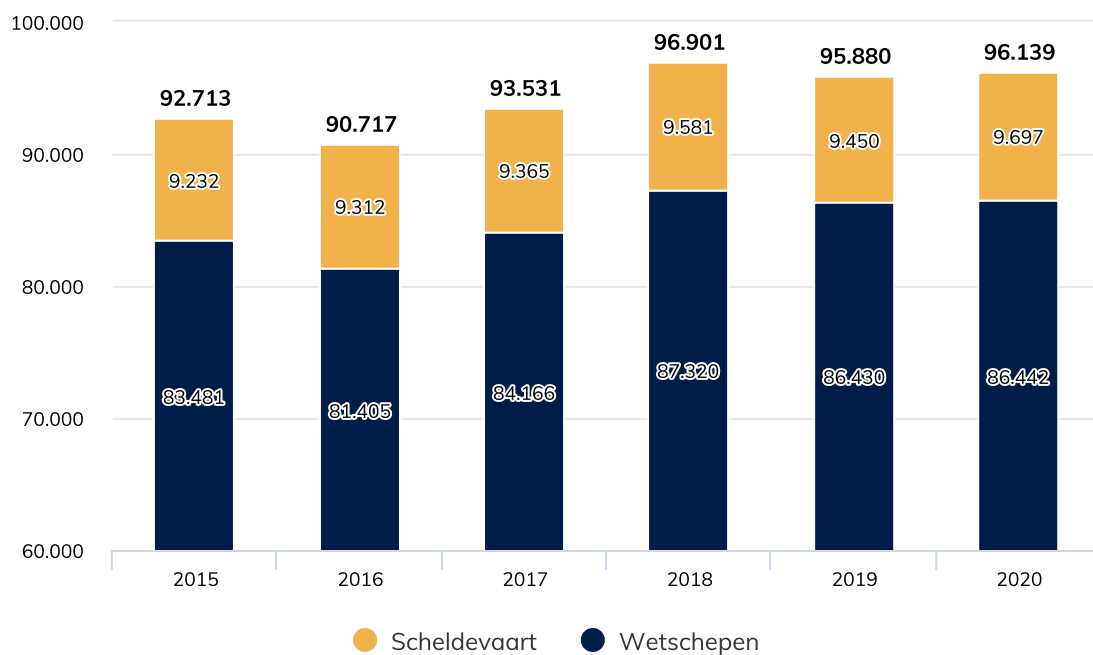
(in duizenden EUR)	Begroot 2020	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Opbrengsten			
Loodsgelden	211.480	204.838	204.526
Andere tarieven	82	85	93
Overige inkomsten	359	344	395
Opbrengsten exploitatierekening	211.921	205.267	205.014
Kosten			
Arbeidsvergoeding loodsen	100.104	95.149	96.393
Beloodsen en plannen	73.364	70.394	71.400
Overige regionale kosten	11.457	10.842	10.518
Overige landelijke kosten	14.948	15.229	15.542
Publiekrechtelijke beroepsorganisatie	6.185	5.204	5.041
Vermogensvergoeding	5.863	8.449	8.116
Totaal kosten	211.921	205.267	207.010
Exploitatieresultaat	0	0	-1.996

Hieronder volgt een korte toelichting op de betreffende posten:

De arbeidsvergoeding loodsen is voor een groot deel afhankelijk van het geraamd aantal te loodsen scheepsreizen. In 2020 wordt een geringe toename van het aantal reizen voorzien. De uurtarieven registerloodsen worden jaarlijks geïndexeerd met de CBS-index cao-lonen.

Onderstaand is een overzicht opgenomen van het aantal geloodste en te loodsen scheepsreizen over de periode 2015-2020 (inclusief bijzondere reizen). De prognose voor 2020 is op 96.139 te loodsen scheepsreizen gesteld. Dit aantal ligt circa 0,3% boven de realisatie over 2019 van 95.880 reizen.

Aantal geloodste/te loodsen scheepsreizen 2015-2020

LOODSEN EN MEDEWERKERS

Het aantal loodsen neemt in 2020 toe van 444 loodsen in 2019 naar 463 in 2020.

Het aantal medewerkers is voor 2020 begroot op 479,35 FTE (inclusief inhuur).

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel zijn de cijfers van de investeringsbegroting 2020 samengevat:

Investeringsbegroting 2020	
(in € 1.000)	
Overzicht geraamde investeringen Loodswezen voor 2020:	
A	Vaartuigen
A.1	Vervangingen in de vloot
	Nieuwbouw tender
	4.230
	4.230
A.2	Diverse investeringen vaartuigen
	Diverse investeringen grote loodsvaartuigen
	1.383
	Diverse investeringen Swath
	0
	Overige investeringen vaartuigen
	1.035
	2.418
	6.648
B	Onroerend goed
B.1	Diverse renovaties van bestaande panden, steigers en pontons
	652
	652
C	Overige investeringen
C.1	Loodstechnische hulpmiddelen
	Nautisch ondersteunende systemen
	519
	Portofoons, helipakken en reddingsvesten
	581
	1.100
C.2	ICT systemen (hard- en software)
	Wijzigingen ICT-systemen (incl. SPIL en LIS)
	2.450
	2.450
C.3	Overige investeringen
	Opleidingsmiddelen loodsen / diverse kleinere investeringen
	468
	468
	4.018
Totaal generaal 2020	
	11.318

Voor 2020 is de desinvestering van twee tenders voorzien.

FINANCIERING INVESTERINGEN

Bij het opstellen van het vervangingsplan van de vloot voor de periode 2015-2030 en voor het aantrekken van de financiering voor de nieuwe tenders is een lange termijn prognose gemaakt voor de investeringen, de financiële positie en de financiering van Nederlands Loodswezen. De belangrijkste uitgangspunten daarin zijn:

- De inbreng van een kapitaal van € 100.000 per loods eind 2015 bij een loodsenformatie van minimaal 425 loodsen.

- De aangegane investeringsverplichtingen tot en met 2016 zijn gefinancierd via het beschikbare eigen vermogen en de aangegane leningen en beschikbare rekening-courant faciliteiten.
- De gestelde solvabiliteitseis van de banken is 28%, waarbij eigen vermogen wordt gedefinieerd als eigen vermogen lang (kapitaalinbreng loodsen) en eigen vermogen kort (ingehouden winst ultimo boekjaar).

Op basis van de meest recente versie van de financiële meerjarenplanning kunnen de investeringen 2020 uit de beschikbare financiële middelen en kredieten voldaan worden en hoeven hiervoor geen nieuwe financieringen te worden aangetrokken.

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de huidige externe langlopende financieringen.

Lening	Aflossing 2020	Saldo 31-12-2020	Aflossing 2021	Saldo 31-12-2021
Swath's ABN	283.334	-	-	-
Polaris ABN / BNG	1.100.000	12.100.000	1.100.000	11.000.000
Pollux ABN / BNG	1.100.000	13.200.000	1.100.000	12.100.000
Procyon ABN / BNG	1.000.000	13.000.000	1.000.000	12.000.000
Tenders Rabobank	960.000	6.480.000	960.000	5.520.000
	4.443.334	44.780.000	4.160.000	40.620.000

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

In 2019 werd Nederlands Loodswezen een transparantere, duurzamere organisatie. Belangrijke stappen waren het formuleren van de overkoepelende missie, visie en strategie, het schrijven van een beleidsplan, het opstellen van een meerjarenbegroting en het verder uitbouwen van een risicomanagementsysteem. Het is daarbij erg mooi om te zien dat de organisatie dit niet zozeer heeft opgepakt als verplichting - bijvoorbeeld vanuit het Normenkader financieel beheer - maar als een verandering die Nederlands Loodswezen zélf wil ondergaan. Nederlands Loodswezen ziet de meerwaarde van deze veranderingen in. Het is een doorbraak waarmee de Raad van Commissarissen (RvC) heel Nederlands Loodswezen wil feliciteren.

MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

Het mag baanbrekend genoemd worden dat het in 2019 gelukt is om één missie, visie en strategie te formuleren voor Nederlands Loodswezen. Het gaat hier immers om meerdere entiteiten met verschillende taken. De RvC heeft gezien dat alle entiteiten tijdens dit proces erg goed hebben samengewerkt, en dat er tijdens het formuleren van de missie, visie en strategie ook goed de blik naar buiten is gericht: waar staat Nederlands Loodswezen voor, wat voor soort partner willen we zijn?

TRANSPARANTIE

Nederlands Loodswezen heeft belangrijke stappen gezet op het gebied van transparantie. En wel op alle fronten: financiën, organisatie, bedrijfsvoering, risicomangement en de taakopvatting als maritieme ketenpartner. Mijlpalen waren de publicatie van het eerste publiek jaarverslag en de implementatie van maatregelen voor het Normenkader financieel beheer. De Loodsplicht Nieuwe Stijl heeft Nederlands Loodswezen gestimuleerd om na te denken over de eigen positie en de ontwikkelingen in de markt, waarbij de organisatie een constructieve bijdrage heeft geleverd aan de politieke dialoog over deze besluitvorming. Ook in deze dialoog bleek weer hoe belangrijk het is om uit te kunnen leggen wat de positie van Nederlands Loodswezen precies is, en hoe het zijn publieke taak uitvoert. De RvC vindt daarom dat er ook in de komende jaren veel aandacht moet zijn voor strategische communicatie over de aard en het werk van Nederlands Loodswezen.

De RvC heeft Nederlands Loodswezen in dit proces van transparantie aangemoedigd, ondersteund en geadviseerd. Niet alleen vinden we dat het Loodswezen belangrijk werk verricht, uitgevoerd door vakmensen, en dat dit verhaal verteld moet worden. Nederlands Loodswezen heeft een publieke taak, en daarmee de verantwoording om uit te leggen hoe die taak precies wordt uitgevoerd.

DUURZAAMHEID EN MVO

In 2019 werd de Mira gebouwd, een nieuwe klasse tender waardoor vervoer van loodsen schoner wordt. Ook de overstap naar biodiesel in regio Rotterdam-Rijnmond was een belangrijke mijlpaal. De RvC heeft hierover meegedacht. Duurzaamheid was dit jaar ook een gespreksonderwerp tijdens onze werkbezoeken aan de regio's.

INFORMATIETECHNOLOGIE EN INNOVATIE

Digitalisering blijft een belangrijk thema voor Nederlands Loodswezen. In 2020 willen we de aandacht vestigen op verdere verdieping van de ICT-strategie en digitale innovatie. Ook een goede inschakeling en verankering in de nautische keten zijn erg belangrijk. Mooi voorbeeld vormt de regio Rotterdam-Rijnmond. Deze regio positioneert zich sterk in die nautische keten door innovatieve systeemkoppeling met partners als het Havenbedrijf, scheepsagenturen en terminaloperatoren. De regio Scheldemonden engageert zich dan weer samen met de Vlaamse nautische partners op de Schelde in innovatieve nautische datadeling. In 2020 praten we mee over een consistent ICT-beleidsplan voor het Loodswezen, dat op het moment van schrijven wordt opgesteld.

De impact van grote technologische ontwikkelingen, zoals autonoom varen, op de dienstverlening van Nederlands Loodswezen is onzeker. We roepen de organisatie op om niet alleen de ontwikkelingen te blijven volgen en mee te denken, maar om ook die innovatie zélf aan te jagen. De RvC is van mening dat het beter is om innovatie te initiëren (en waar mogelijk te sturen), dan te reageren op ontwikkelingen.

SAMENWERKING

We zijn trots op de samenwerking tussen Nederlands Loodswezen enerzijds en zowel het Vlaamse loodswezen als het Duitse loodswezen anderzijds. Met het Vlaamse loodswezen werken we op alle operationele fronten goed samen. De dienstverlening is goed geïntegreerd. We zien evenwel dat door een aantal recente discussiepunten tussen Vlaanderen en Nederland dit samenwerkingsverband enigszins onder druk komt te staan. Wij vertrouwen erop dat de positieve samenwerkingsgeest die er al vele jaren op de Schelde bestaat tussen het Vlaamse en Nederlandse loodswezen ook in deze zijn meerwaarde zal tonen in het belang van een veilige, vlotte en betrouwbare afhandeling van het scheepvaartverkeer van en naar de zeehavens in het Scheldegebied.

LOPENDE ZAKEN

De heer R. de Meyer werd in 2019 herbenoemd als commissaris voor een tweede termijn van drie jaar. De RvC-leden hebben dit jaar twee keer onderling overlegd, er is vijfmaal samen met de Bestuursraad vergaderd en er waren één of meer RvC-leden aanwezig bij landelijke vergaderingen. Eén commissaris was aanwezig bij het controllersoverleg. De commissarissen brachten in 2019 een aantal regiobezoeken. In november waren twee RvC-leden uitgenodigd deel te nemen aan een onderdeel van de tweedaagse bijeenkomst van de ondernemingsraad. Positief is dat ook in deze raad wordt nagedacht over de toekomst van Nederlands Loodswezen. Wij vinden als RvC deze gedachtenwisseling met de or belangrijk. In 2019 heeft de RvC een reglement voor de Raad van Commissarissen afgesproken met Nederlands Loodswezen. In dit reglement staat de taakopvatting van de RvC beschreven. In algemene zin merkt de RvC dat Nederlands Loodswezen wordt geconfronteerd met steeds scherpere eisen rondom governance en controle. De Raad wil de organisatie advies blijven bieden om zo efficiënt mogelijk aan al deze regelgeving te voldoen.

TOEKOMST

Nederlands Loodswezen blijft een robuuste, zeer professionele organisatie met tevreden klanten en medewerkers, met veel beroepstrots. 2019 was het jaar waarin Loodswezen vooral intern belangrijke stappen heeft gezet, waardoor het zich nu ook een nog transparantere organisatie mag noemen. Nu is er ruimte om meer de blik naar buiten te wenden vanwege de uitdagingen die bijvoorbeeld de Brexit, COVID-19 en verdergaande technologische ontwikkelingen opleveren. We zijn als RvC trots dat we een bijdrage mogen leveren aan het werk van dit prachtige bedrijf.

De Raad van Commissarissen van Nederlands Loodswezen B.V.

De heer M.J.M. Borsboom

De heer R.E.A. De Meyer

Mevrouw J.H.P.M. van der Wijst

Hoek van Holland, 19 mei 2020

PERSONALIA VAN DE RVC

DE HEER M. J. M. BORSBOOM

expireert 1 juli 2020, voorzitter

NEVENFUNCTIES

- Directeur Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen
- Voorzitter RvT Het Scheepvaartmuseum
- Internationaal President Apostolat Militaire International
- Bestuurder / Lid extra ordinarius Stichting Bevordering Nagedachtenis van Luitenant Admiraal Michiel Adriaanszoon De Ruyter
- Maritiem adviseur Corts Foundation
- Adviseur Wings for Aid
- Eigenaar A3: Admirals Autonomous Advice
- Senior Advisor Defence and Security BCW
- Senior Advisor Public Sector & Corporate KPMG
- Lid van de Raad van Bestuur Stichting nationaal fonds voor vrede, vrijheid en veteranenzorg

DE HEER R. E. A. DE MEYER

expireert 1 juli 2022

NEVENFUNCTIES

- Directeur APB Havencentrum
- Bestuurder Nallian NV
- Secretaris Raad van Bestuur en voorzitter uitvoerend comité Cargo Community System vzw
- Voorzitter de Steenschuit vzw
- Voorzitter advisory board Portilog cvba
- Zaakvoerder Treecon bvba

MEVROUW J. H. P. M. VAN DER WIJST

expireert 1 juli 2021

NEVENFUNCTIES

- Bestuurslid Stichting Zorgpartners Friesland
- Lid Raad van Commissarissen Medisch Centrum Leeuwarden B.V.
- Lid Raad van Commissarissen Noorderbreedte B.V.
- Lid Raad van Toezicht Stichting MCL Fonds
- Lid Raad van Toezicht Stichting Noorderbreedte Fonds
- Lid Raad van Commissarissen Tjongerschans B.V.
- Lid Raad van Commissarissen HVC
- Lid Raad van Commissarissen Bravilor Bonamat
- Bestuurslid Stichting Zekerheden reizigerstegoeden Translink
- Interim-CFO van Picturae tot juni 2019

JAAARREKENING 2019

OVERZICHT VERMOGEN PER 31 DECEMBER 2019

(in duizenden EUR)	2019	2018
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)	114.838	122.360
Financiële vaste activa (2)	367	365
Totaal vaste activa	115.206	122.725
Vlottende activa		
Vorraden (3)	3.074	3.000
Vorderingen en overlopende activa (4)	14.218	13.851
Liquide middelen (5)	35.623	26.122
Totaal vlottende activa	52.915	42.973
Kortlopende schulden en overlopende passiva (6)	24.737	21.166
Uitkomst van vlottende activa min vlottende passiva	28.178	21.807
Uitkomst activa min kortlopende schulden	143.384	144.532
Langlopende schulden (7)	56.547	54.128
Voorzieningen (8)	27.951	28.507
Eigen vermogen (totaal gefinancierd) (9)	58.886	61.897

EXPLOITATIEREKENING OVER 2019

(in duizenden EUR)	2019	2018
Opbrengsten		
Loodsgelden	204.526	208.027
Andere tarieven	93	92
Overige inkomsten	395	580
Opbrengsten exploitatierekening (10)	205.014	208.699
Kosten		
Arbeidsvergoeding loodsen (11)	96.393	94.574
Beloodsen en plannen (12)	71.400	67.105
Overige regionale kosten (13)	10.518	10.875
Overige landelijke kosten (14)	15.542	14.002
Publiekrechtelijke beroepsorganisatie (15)	5.041	4.727
Vermogensvergoeding (16)	8.116	8.592
Totaal kosten	207.010	199.875
Exploitatieresultaat	-1.996	8.824

KASSTROOMOVERZICHT VAN DE MIDDELEN 2019

(in duizenden EUR)	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat exclusief vermogensvergoeding	6.120	17.416
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen en overige waardeveranderingen (1)	15.008	15.747
Mutatie financiële vaste activa (2)	4	6
Mutatie operationele vorderingen	-367	-1.529
Mutatie voorraden	-74	-149
Mutatie operationele schulden	4.519	-563
Mutatie voorzieningen (8)	-556	-2.996
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	24.654	27.932
Mutaties uitkering winst aan loodsen (9)	-3.585	-11.289
Saldo ontvangen en betaalde rente (15)	-6.498	-6.786
	-10.083	-18.075
Kasstroom uit bedrijfsvoering	14.571	9.857
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiele vaste activa (1)	-8.629	-8.713
Desinvesteringen in materiële vaste activa	779	103
Kasstroom uit investeringen	-7.850	-8.610
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Stortingen kapitaal loodsen (9)	700	-500
Mutaties overige reserves (9)	-339	-355
Ontvangsten en aflossing langlopende schulden (7)	2.419	-5.264
Kasstroom uit financiering	2.780	-6.119
Netto kasstroom	9.501	-4.872
Stand liquide middelen begin boekjaar	26.122	30.994
Stand liquide middelen ultimo boekjaar	35.623	26.122

TOELICHTING OP HET VERMOGEN EN DE EXPLOITATIEREKENING

ALGEMEEN

Nederlands Loodswezen is de algemene noemer waaronder een aantal entiteiten in gezamenlijkheid maar elk met eigen taken en verantwoordelijkheden een doelmatige loodsdienstverlening verzorgt in de Nederlandse zeehavens en de Vlaamse havens aan de Schelde. Nederlands Loodswezen bestaat uit een beroeps- en een bedrijfsorganisatie.

BEROEPSORGANISATIE

De beroepsorganisatie bestaat uit de Nederlandse Loodsencorporatie en de vier Regionale Loodsencorporaties Noord, Amsterdam-IJmond, Rotterdam-Rijnmond en Scheldemonden. Daarnaast is er een stichting die de opleidingen van loodsen verzorgt en de deskundigheid en kwaliteit van het beroep bevordert (STODEL). Deze organisaties geven samen invulling aan wettelijke taken met betrekking tot de (kwaliteit van de) beroepsuitoefening, de vakbekwaamheid van de loods, de bevoegdheden, de dienstverlening en de opleiding van (toekomstige) loodsen.

BEDRIJFSORGANISATIE

De bedrijfsorganisatie bestaat uit Nederlands Loodswezen B.V., Loodswezen Materieel B.V., drie stille maatschappen (Loodsenassociatie Amsterdam-IJmond, Loodsenassociatie Rotterdam-Rijnmond/Noord en Loodsenassociatie Scheldemonden).

Nederlands Loodswezen B.V. geeft invulling aan de dienstverlening op het gebied van vlootbeheer, onderhoud, logistiek, planning en administratie bij het loodsen en het beloodsen van zeeschepen en is belast met de inning van het loodsgeld. Loodswezen Materieel B.V. is juridisch eigenaar van de vloot. De loodsenassociaties zijn de samenwerkingsverbanden van de registerloodsen; zij zijn verantwoordelijk voor het doen loodsen van zeeschepen.

De diensten en taken die door het Loodswezen worden uitgevoerd zijn geregeld in de Loodsenwet en betreffen het loodsen van zeeschepen (door de registerloodsen als individuele autonome beroepsbeoefenaar), een aantal andere wettelijke taken, zoals het opleiden van verklaringhouders en een (zeer beperkt) aantal niet gereguleerde taken. Conform het bepaalde in artikel 27 van de Loodsenwet worden de tarieven die het Loodswezen voor haar wettelijke taken in rekening mag brengen vastgesteld door de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

De in deze jaarrekening opgenomen cijfers betreffen de samengevoegde cijfers van de organisaties van het Nederlands Loodswezen waarbinnen de desbetreffende diensten en taken worden uitgevoerd die onder toezicht van de ACM staan. De cijfers zijn ontleend aan de administraties en de vastgestelde statutaire jaarrekeningen 2019 en 2018 van de betreffende organisaties binnen het Loodswezen.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Bovenstaande statutaire jaarrekeningen worden opgesteld in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels. Dit betekent dat de desbetreffende jaarrekeningen zoveel mogelijk zijn opgesteld conform de eisen zoals die in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn geformuleerd en dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen zoveel mogelijk voldoen aan Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en aan de nadere uitwerking van de normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd, zoals die zijn vastgelegd in de door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) geformuleerde Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (Richtlijnen). Deze eisen en bepalingen gelden als de geldende normen in het maatschappelijk verkeer voor jaarrekeningen in Nederland.

In een aantal gevallen gelden in het kader van de tariefregulering specifieke grondslagen, die zijn gebaseerd op en vastgelegd in wet- en regelgeving, het Kostentoerekeningsstelsel Loodswezen 2019-2023 en besluiten van de ACM in het kader van de tariefregulering van het Loodswezen. Voor de posten waarvoor specifieke grondslagen gelden, zijn deze specifieke grondslagen gehanteerd in deze jaarrekening. De indeling van de exploitatierekening is eveneens gebaseerd op de indeling zoals deze wordt gehanteerd in het kader van het tarieftoezicht. Door deze grondslagen en wijze van presentatie te hanteren heeft deze jaarrekening dezelfde grondslagen als het jaarlijkse tariefvoorstel en de jaarlijkse financiële verantwoording die bij de ACM worden ingediend. Het hanteren van deze grondslagen is, in het kader van de gesprekken over het voldoen aan het Normenkader Financieel beheer, ook afgestemd met het ministerie van IenW.

Deze jaarrekening bevat zowel de opbrengsten en kosten die samenhangen met de dienstverlening aan de Nederlandse havens (onder tarieftoezicht ACM) als ook de opbrengsten en kosten die samenhangen met het Nederlandse aandeel in de loodsdienstverlening aan de Scheldevaart (27,5% van de loodsdiensten naar de Vlaamse Scheldehavens worden door Nederlandse registerloodsen uitgevoerd).

De posten waarvoor specifieke grondslagen zijn gehanteerd betreffen:

ARBEIDSVERGOEDING REGISTERLOODSEN

De registerloodsen zijn zelfstandig beroepsbeoefenaar en ontvangen geen loon of salaris. In het kader van de tariefregulering zijn uurtarieven voor de werkzaamheden van loodsen bepaald, die zijn vastgelegd in de Regeling markttoezicht registerloodsen. Er zijn uurtarieven bepaald voor directe loodsuren (loodstaken aan boord en loodsen op afstand) en indirecte loodsuren (Indirect Productieve Loodsuren, zoals bestuursuren, loodsdienstleider en opleidingen, reis- en wachturen en beschikbaarheidsuren). De arbeidsvergoeding in deze jaarrekening is gebaseerd op de arbeidsvergoeding volgens de uurtarieven die gelden in het kader van de tariefregulering, zoals verwerkt in de Financiële Verantwoording 2019.

VERMOGENSVERGOEDING

In de statutaire jaarrekeningen is rekening gehouden met de werkelijke betaalde rente aan financiers voor leningen die zijn aangetrokken voor de financiering van vaartuigen, alsmede met een interne vergoeding aan registerloodsen voor het door hen ingebrachte eigen vermogen. In het kader van de tariefregulering mag niet worden uitgegaan van de werkelijke financieringslasten, maar dient te worden uitgegaan van een normatieve vergoeding voor de financieringslasten gebaseerd op de gemiddelde capital base van materiële vaste activa, voorraden en een toeslag voor werkkapitaal op basis van een door de ACM vastgesteld WACC percentage (2019 en 2018: 6,3%). In deze jaarrekening is uitgegaan van de normatieve vermogensvergoeding in het kader van de tariefregulering, zoals verwerkt in de Financiële Verantwoording 2019.

RENTE TIJDENS DE BOUW VAN GROTE INVESTERINGEN (SCHEPEN EN GEBOUWEN)

In de statutaire stukken vormt de rente betaald aan derden vanwege de financiering met vreemd vermogen onderdeel van de betreffende materiële vaste activa. In het kader van de tariefregulering vormen activa in aanbouw geen onderdeel van de capital base en mogen deze pas in de capitalbase worden toegevoegd als zij in gebruik zijn genomen, waarbij rente tijdens de bouwperiode moet worden berekend op basis van het percentage vreemd vermogen dat onderdeel van de WACC is. Hierdoor ontstaat een verschil tussen de waardering van de materiële vaste activa volgens de statutaire stukken en de waarden volgens de stukken in het kader van de tariefregulering. Omdat in deze jaarrekening is uitgegaan van de grondslagen die gelden voor de tariefregulering zijn de materiële vaste activa in deze jaarrekening gebaseerd op de waarde die hiervoor geldt in het kader van de tariefregulering. Hierdoor is de waarde van de materiële vaste activa € 3.511.701 (eind 2018: € 3.820.857) hoger dan in de statutaire stukken. Dit waardeverschil is verwerkt onder het eigen vermogen.

OVERIGE GRONDSLAGEN

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van Nederlands Loodswezen zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De jaarrekening is opgesteld in euro's, dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Nederlands Loodswezen. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de resultatenrekening, tenzij hedge-accounting wordt toegepast. Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum (of de benaderde koers).

De waarderingsgrondslagen worden hieronder uiteengezet.

De **materiële vaste activa** worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de verrekening investeringen.

Nederlands Loodswezen B.V. beoordeelt jaarlijks of een vast actief onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering. Indien de realiseerbare waarde van een actief lager is dan de boekwaarde van een actief en de verwachting is dat deze waardevermindering duurzaam is, zal het waardeverminderingverlies in de verrekening kosten en investeringen worden verwerkt, conform de gemaakte meerjaren afspraken met de ACM.

Financiële vaste activa: Deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde methode. Invloed van betekenis wordt bereikt als 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Derivaten worden bij eerste opname in de balans opgenomen tegen reële waarde, de vervolgwaaardering van afgeleide financiële instrumenten ('derivaten') is afhankelijk van het feit of het onderliggende van het derivaat beursgenoteerd is of niet. Indien het onderliggende beursgenoteerd is, dan wordt het derivaat tegen reële waarde opgenomen. Indien het onderliggende niet-beursgenoteerd is, wordt het derivaat tegen kostprijs of lagere marktwaarde opgenomen. De wijze van verwerking van waardeveranderingen van het afgeleide financieel instrument is afhankelijk van of er met het afgeleide financiële instrument hedge-accounting wordt toegepast of niet.

Nederlands Loodswezen past kostprijs hedge-accounting toe voor rente derivaten. Op het moment van aangaan van een hedgerelatie, wordt dit gedocumenteerd. Door middel van een periodieke test wordt de effectiviteit van de hedgerelatie vastgesteld. Dit wordt gedaan door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument met die van de afgedekte positie of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie.

Nederlands Loodswezen B.V. past cashflow hedge accounting toe voor haar toekomstige inkopen van brandstof, en eventuele toekomstige inkopen in vreemde valuta. Voor de rentederivaten wordt echter kostprijs hedge-accounting toegepast. Doordat toekomstige inkopen niet in de balans worden verwerkt, worden de brandstof- en valutaderivaten niet gewaardeerd. Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, wordt ook het derivaat tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Indien van toepassing, wordt het ineffektieve deel van de waardeverandering van de valutatermijn- en brandstofcontracten en rentederivaten verantwoord in de resultatenrekening onder de financiële baten en lasten.

De marktwaarde van een aantal afgeleide financiële instrumenten is in een aantal gevallen negatief. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door een lagere rente- en valutastand of brandstofprijs dan die ten tijde van het afsluiten van het contract. Door het toepassen van kostprijs-hedge of cashflow-hedge -accounting wordt geen voorziening gevormd voor derivaten met een negatieve marktwaarde.

De **voorraden** bestaan uit reserveonderdelen en brandstof voor de schepen en zijn gewaardeerd op de historische gemiddelde verkrijgingsprijs, onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraad.

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

De **liquide middelen** worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

De **kortlopende schulden** worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen de reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen, die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden opgenomen op basis van contante waarde tenzij de tijdswaarde niet relevant is dan wordt het op basis van nominale waarde opgenomen. Voor de panden wordt geen gebruik gemaakt van een voorziening voor groot onderhoud.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

VERBONDEN PARTIJEN

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Kenniscentrum Loodswezen B.V. en Stichting Staber worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

RISICO'S

VALUTARISICO

Het Nederlands Loodswezen loopt over haar gefactureerde omzet geen valutarisico. De facturatie van loodsgelden en bijkomende vergoedingen vindt plaats in euro.

De bedrijfskosten worden eveneens vrijwel in zijn geheel in euro betaald. Indien er incidenteel investeringen of andere kosten worden gemaakt in niet-eurovaluta, wordt het valutarisico van transacties van substantiële omvang daarop zoveel mogelijk via valutaderivaten afgedekt.

RENTERISICO

Het Nederlands Loodswezen loopt renterisico over de rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Voor de financiering van de aanschaf van enkele vaartuigen zijn leningen met een variabele rente bij verschillende banken afgesloten. De rente is in verregaande mate afgedekt met rente derivaten. Voor de voorwaarden wordt verwezen naar de toelichting bij de financiële vaste activa c.q. de desbetreffende leningen.

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Nederlands Loodswezen risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd. De beschikbare liquide middelen worden op een rekening-courant geplaatst tegen variabele rente of op deposito gezet tegen een vooraf vastgestelde termijnrente.

KREDIETRISICO

Het Nederlands Loodswezen heeft geen significante concentraties van kredietrisico. De levering van diensten vindt plaats op basis van krediettermijnen van 30 dagen. Er wordt een actief incassobeleid gevoerd, waarbij indien noodzakelijk, vorderingen uit handen worden gegeven of een schip aan de ketting wordt gelegd. Nederlands Loodswezen B.V. maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

PRIJSRISICO BRANDSTOF

Binnen het wettelijke regime dient het Nederlands Loodswezen begin juni van elk jaar haar calculaties voor het tarief van het daarop volgende jaar gereed te hebben. Nadat de tarieven uiterlijk 15 juli (voorafgaand aan het jaar waarop de tarieven betrekking hebben) zijn ingediend, is er geen mogelijkheid tot bijstelling meer. Onder de kosten van het Nederlands Loodswezen zijn ook brandstofkosten begrepen. Bij sterke fluctuatie van de brandstofprijzen is er geen mogelijkheid de tarieven daarvoor (eventueel tijdelijk) aan te passen. Teneinde het prijsrisico op brandstofprijzen te minimaliseren wordt de brandstofprijs voorafgaand aan het maken van de tariefcalculaties in belangrijke mate ingedekt op basis van het geschatte jaarverbruik.

TOELICHTING KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en deposito's. Ontvangen en betaalde rente en ontvangen dividend zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa worden verwerkt tegen aanschafwaarde en zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten zijn de mutaties voor de financiering door de loodsenassociaties op lange termijn opgenomen. Verder is hieronder de mutatie van de langlopende lening voor de financiering van de SWATH-vaartuigen en de opname uit de langlopende leningen ter financiering van de in aanbouw zijnde loodsvaartuigen en tenders opgenomen.

(1) MATERIEËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa in aanbouw en of vooruitbetaald betreffen nog niet in gebruik genomen activa. Alle kosten dan wel uitgaven die te kwalificeren zijn aan de materiële vaste activa in aanbouw en of vooruitbetaald worden verwerkt als materiële vaste activa in aanbouw.

Het juridisch eigendom van de schepen berust bij Loodswezen Materieel B.V. Dit is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen gehouden worden door de loodsen. Op een deel van de materiële vaste activa zijn zekerheden gevestigd ten behoeve van de financiers van langlopende leningen. Deze zekerheden zijn nader toegelicht bij de desbetreffende leningen. De kosten van groot onderhoud aan de schepen worden bestreden uit de voorziening voor groot onderhoud.

(in duizenden EUR)	Bedrijfs- gebouwen/ -terreinen	Schepen	Inventarissen en installaties	Software (IVA)	Activa in aanbouw of vooruitbetaald	Totaal generaal
1 januari 2019						
Aanschafwaarde	18.289	184.654	14.584	22.668	4.342	244.538
Cum. Afschrijving	9.849	82.422	11.590	18.317	0	122.178
Boekwaarde	8.440	102.232	2.994	4.351	4.342	122.360

Mutaties 2019

Investeringen	790	839	2.041	1.370	3.225	8.265
Herrubicingen	315	1.715	980	481	-3.491	0
Aanschafwaarde desinvesteringen	-55	-1.575	-823	-2	0	-2.455
Cum. Afschrijving desinvesteringen	55	812	809	0	0	1.676
Bijzondere waardevermindering	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen 2019	-739	-11.104	-1.364	-1.801	0	-15.008
Saldo mutaties	366	-9.313	1.643	48	-266	-7.522

31 december 2019

Aanschafwaarde	19.338	185.634	16.782	24.518	4.076	250.348
Cum. Afschrijving	10.532	92.715	12.145	20.118	0	135.510
Boekwaarde	8.806	92.919	4.637	4.400	4.076	114.838

Afschrijvingspercentages: 2,25%-20% 6,67%-20% 20% 20% 0%

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Onder de materiële vaste activa is software begrepen met een aanschafwaarde van € 24.518.122 en een boekwaarde van € 4.399.701 (2018: aanschafwaarde € 22.668.561 en boekwaarde € 4.351.234). Volgens de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving zou dit als immateriële vaste activa moeten worden geclassificeerd. Volgens de bepalingen van het Kostentoerekeningsstelsel 2019-2023 dient dit als materiële vaste activa te worden aangemerkt. De bepalingen van het Kostentoerekeningsstelsel 2019-2023 zijn ook van toepassing op Publieke Jaarverslag van het Loodswezen. Door dit in deze

jaarrekening als materiële vaste activa aan te merken wordt deze post op een consistente wijze in alle verantwoordingen van het Loodswezen verwerkt. Het Loodswezen zal bij de eerstvolgende vaststelling van een nieuw kostentoekeningssysteem voorstellen om software aan te merken als immateriële vaste activa. Indien de ACM instemming met deze wijziging in het kostentoekeningssysteem verleend zal de classificatie worden gewijzigd.

(2) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie en het verloop over 2019 en 2018 van de financiële vaste activa was als volgt:

Specificatie financiële vaste activa (in duizenden EUR)	2019	2018
Deelneming in groepsmaatschappijen	367	360
Financiële instrumenten	1	5
Stand per 31 december	368	365

DEELNEMING KCLW (KENNISCENTRUM LOODSWEZEN B.V.)

Hieronder is de 100%-deelneming in Kenniscentrum Loodswezen B.V. te Rotterdam opgenomen. Kenniscentrum Loodswezen B.V. is per 5 september 2001 opgericht. De waardering van de deelneming geschiedt op basis van de nettovermogenswaarde.

Het verloop over 2019 was als volgt (in duizenden EUR)	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	360	352
Waardemutatie boekjaar (resultaat)	7	8
Boekwaarde per 31 december	367	360

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Nederlands Loodswezen maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) om bepaalde rente-, valuta- en prijsrisico's zoveel mogelijk af te dekken.

Overzicht boekwaardes financiële instrumenten

(in duizenden EUR)

Omschrijving	Nominaal	Looptijd	2019	2018
Cap en floor ABN-AMRO	€ 16.150	2006-2020	1	5
Swap ABN-AMRO I+II	€ 44.000	2010-2033	0	0
Swap ABN-AMRO III	€ 20.000	2011-2034	0	0
SWAP Rabobank	€ 14.400	2013-2028	0	0
Brandstofprijzen	€ 3.323	2018-2019	0	0

Stand per 31 december			1	5
------------------------------	--	--	----------	----------

CAP EN FLOOR ABN-AMRO BANK

In 2004 is een langlopende lening aangegaan met de voormalige Fortis Bank, thans ABN-AMRO Bank, voor de financiering van twee SWATH-vaartuigen, die in 2005 en 2006 in gebruik zijn genomen. Deze lening heeft een looptijd tot eind 2020. Om het renterisico op deze lening af te dekken is een 15-jarige rentecap afgesloten, die in 2006 is ingegaan en eind 2020 afloopt. Om de kosten van deze rentecap te beperken is tevens een rentefloor voor dezelfde looptijd afgesloten. De omvang van de rentecap en rentefloor lopen parallel aan de afgesloten lening. De aanschafkosten van de rentecap en rentefloor worden vanaf 2006 pro rata met het verloop van de lening ten laste van het resultaat gebracht.

(in duizenden EUR)	2019	2018
Stand per 1 januari	5	11
Mutaties	-4	-6
Stand per 31 december	1	5

Hiervan heeft € 1.407 een looptijd van korter dan 1 jaar.

De marktwaarde ultimo 2019 van deze rentecap bedraagt € 0 (2018: € 0) en van de rentefloor € -/42.273 (2018: € -/122.707).

SWAPS ABN-AMRO BANK

In 2010 is een langlopende lening voor € 44 miljoen gesloten ter financiering van de eerste twee in 2010 bestelde loodsvaartuigen (lening I en II). Deze lening is verstrekt door een combinatie van ABN-AMRO Bank N.V. en N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. In 2011 is een additionele lening ad € 20,0 miljoen afgesloten voor het derde loodsvaartuig (lening III). De totale lening bedraagt daarmee € 64 miljoen.

Het renterisico op het eerste deel (€ 44 miljoen) van de lening voor de vaartuigen is in 2010, vanaf het moment dat de vaartuigen in gebruik worden genomen en de lening geheel is opgenomen, afgedekt via een renteswap bij ABN-AMRO Bank. De renteswap bestaat uit twee delen, die qua onderliggende hoofdsom gelijk lopen met het schema van opname en aflossing van de leningsdelen I en II. Deze swap heeft een maximale looptijd tot 1 november 2033. De marktwaarde van deze SWAP ultimo 2019 bedraagt € -/7.840.661 (2018: € -/7.445.668).

De rente voor de financiering van het derde vaartuig is in 2011 eveneens afgedekt met een renteswap bij ABN-AMRO bank voor een bedrag van € 20 miljoen met de startdatum de ingebruikname datum van het vaartuig, te weten 1 november 2014 en een maximum looptijd tot 1 november 2034. De marktwaarde van deze SWAP bedraagt ultimo 2019 € -/4.588.335 (2018: € -/4.287.327).

SWAP RABOBANK ROTTERDAM

In 2011 is een langlopende lening gesloten ter financiering van de in 2011 bestelde tenders (3 aquila-klasse / 2 stalen tenders). Deze lening is verstrekt door Rabobank Rotterdam. De totale lening bedraagt € 14,4 miljoen welke is opgenomen per 1 september 2013. Het renterisico op de lening is, vanaf het moment dat de lening is opgenomen, afgedekt via een renteswap bij de Rabobank Bank voor een totaal van € 14,4 miljoen. De swap heeft een maximale looptijd tot 1 september 2028. De marktwaarde van deze SWAP ultimo 2019 bedraagt € -/1.093.730 (2018: € -/ 1.124.819).

BRANDSTOFFPRIJZEN

Binnen het wettelijke regime dient Nederlands Loodswezen begin juni van elk jaar haar calculaties voor het tarief van het daarop volgende jaar gereed te hebben. Nadat de tarieven uiterlijk 15 juli zijn ingediend, is er geen mogelijkheid tot bijstelling meer. Teneinde het prijsrisico op brandstofprijzen te minimaliseren wordt de brandstofprijs voorafgaande aan het maken van de tariefcalculaties ingedekt op basis van het geschatte jaarverbruik.

Voor 2020 is het volgende verbruik ingedekt bij de Rabobank:

(in duizenden EUR)

				Markt- waarde
Diesel 10 ppm:	1.440 metric ton	1.707.840 ltr a € 517,70 per metr ton	(€ 0,4365 p/ltr)	12
Diesel 10 ppm:	1.440 metric ton	1.707.840 ltr a € 522,00 per metr ton	(€ 0,4401 p/ltr)	5
Diesel 10 ppm:	1.440 metric ton	1.707.840 ltr a € 532,40 per metr ton	(€ 0,4489 p/ltr)	-9
Diesel 10 ppm:	1.440 metric ton	1.707.840 ltr a € 531,00 per metr ton	(€ 0,4477 p/ltr)	-7
Diesel 10 ppm:	1.800 metric ton	2.134.800 ltr a € 542,00 per metr ton	(€ 0,4570 p/ltr)	-29
Diesel 10 ppm:	1.800 metric ton	569.280 ltr a € 547,80 per metr ton	(€ 0,4619 p/ltr)	-11

-39

Vanaf 2020 wordt er naast reguliere diesel (EN590) ook gebruik van bio diesel HVO B30. Dit is diesel die voor 70% bestaat uit reguliere diesel en 30% bio diesel HVO. Voor bio diesel HVO zijn geen derivaten op de markt om het prijsrisico in te dekken. Het prijsrisico op het 70% bestanddeel reguliere diesel in de HVO B30 wordt ingedekt conform het overige gebruik van reguliere diesel.

Totaal is het prijsrisico voor reguliere diesel voor 9.535.440 liter ingedekt voor 2020. Daarnaast is 1.301.700 liter 100% HVO begroot, waarvan het prijsrisico niet is ingedekt. Hiermee is het prijsrisico van 92,89% van het verbruik aan reguliere diesel ingedekt; dit komt overeen met 82,44% van het totale verbruik aan diesel (reguliere en HVO B30 samen).

De afgedekte volumes en afgedekte literprijzen zijn verwerkt in de tarieven 2020, die door de ACM zijn goedgekeurd.

(3) VOORRADEN

De voorraad bestaat uit:	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Grond en hulpstoffen	3.044	2.912
Vooruitbetalingen op voorraden	30	88
Stand per 31 december	3.074	3.000

(4) VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

(in duizenden EUR)	2019	2018
Handelsdebiteuren	10.783	10.592
Vorderingen overige loodsenorganisaties	0	26
Vorderingen belastingen / sociale lasten	1.300	1.410
Overlopende activa en diverse vorderingen	2.135	1.823
Stand per 31 december	14.218	13.851

DEBITEUREN

Waar nodig is, voor een aantal specifiek bepaalde posten, rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

(5) LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi alsmede deposito's. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het saldo per 31 december 2019 bedraagt € 35.622.756 tegen over € 26.121.690 in 2018.

(6) KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar of zijn binnen een jaar direct opeisbaar.

De specificatie van de kortlopende schulden en overlopende passiva is als volgt:	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Leningen en financieringskosten (kortlopend deel)	5.264	5.264
Crediteuren	4.167	4.326
Crediteuren loodsens	425	420
Schuld aan debiteuren inzake frequentiekorting	3.795	3.106
Te verrekenen in toekomstige tarieven	1.883	179
Schulden belastingen / sociale lasten	2.220	2.065
Reservering verlofdagen personeel	3.411	3.114
Overlopende passiva en diverse schulden	3.572	2.692
Stand per 31 december	24.737	21.166

Een schuld aan debiteuren ontstaat als de nog te factureren frequentiekorting per debiteur hoger is dan het openstaande debiteuren saldo aan het einde van het jaar. Per debiteur wordt er vastgesteld of er een vordering of een schuld positie ontstaat bij het salderen.

(7) LANGLOPENDE SCHULDEN

(in duizenden EUR)	Looptijd korter dan 1 jaar	Looptijd tussen 1 en 5 jaar	Looptijd langer dan 5 jaar	Totaal 2019	Totaal 2018
Lening ABN AMRO Swaths	€ 1.133	€ 283	€ -	€ 1.417	€ 2.550
Lening ABN AMRO/BNG Polaris	€ 1.100	€ 4.400	€ 8.800	€ 14.300	€ 15.400
Financieringskosten Polaris	€ -7	€ -27	€ -53	€ -87	€ -94
Lening ABN AMRO/BNG Pollux	€ 1.100	€ 4.400	€ 9.900	€ 15.400	€ 16.500
Financieringskosten Pollux	€ -9	€ -38	€ -83	€ -130	€ -139
Lening ABN AMRO/BNG Procyon	€ 1.000	€ 4.000	€ 10.000	€ 15.000	€ 16.000
Financieringskosten Procyon	€ -9	€ -38	€ -93	€ -141	€ -150
Lening RABOBANK tenders	€ 960	€ 3.840	€ 3.600	€ 8.400	€ 9.360
Financieringskosten tenders	€ -4	€ -14	€ -13	€ -31	€ -35
Totaal	€ 5.264	€ 16.806	€ 32.058	€ 54.128	€ 59.392

De stand per :	31 december 2019	31 december 2018
Leningen korte termijn	€ 5.293	€ 5.293
Leningen lange termijn	€ 49.224	€ 54.517
Financieringskosten korte termijn	€ -29	€ -29
Financieringskosten lange termijn	€ -360	€ -389

Naast bovenstaande leningen is er in 2019 onder de langlopende schulden ook nog een bedrag opgenomen van € 7.683.000 betreffende te verrekenen FLP-gelden.

In onderstaande tabel zijn de leningen opgenomen met de oorspronkelijke hoofdsom, de looptijd van de leningen en de gehanteerde rentepercentages over de lening. De leningen kennen een variabele rente die is afgedekt door een renteswap. Deze zijn toegelicht bij de financiële instrumenten.

(in duizenden EUR)	Hoofdsom	Looptijd	Rente % 2019	Rente % 2018	
Lening ABN AMRO Swaths	€ 17.000	2005-2020	var	var	Afgedekt
Lening ABN AMRO / BNG Polaris	€ 22.000	2012-2032	5,495%	5,495%	Afgedekt
Lening ABN AMRO / BNG Pollux	€ 22.000	2013-2033	5,495%	5,495%	Afgedekt
Lening ABN AMRO / BNG Procyon	€ 20.000	2014-2034	6,228%	6,228%	Afgedekt
Lening RABOBANK tenders	€ 14.400	2013-2028			Afgedekt

Het verloop van de leningen is opgenomen in onderstaande tabel:

Het verloop van de langlopende leningen is als volgt: (in duizenden EUR)	2019	2018
Stand per 1 januari	54.517	59.810
Bij: opname	0	0
Af: aflossingen	-5.293	-5.293
Stand per 31 december	49.224	54.517

Per 31 december 2019 bedraagt de totale som van de leningen € 54.517. Hiervan wordt € 5.293 binnen een jaar afgelost en is opgenomen onder de kortlopende schulden.

LENING ABN AMRO SWATHS

In 2005 is een langlopende lening met een hoofdsom van € 17.000.000 aangegaan. De lening kent een variabele rente, maar deze is in belangrijke mate afgedekt en is minimaal 4,15% (floor) en maximaal 6,15% (cap); inclusief de opslag voor de bank. De belangrijkste zekerheden en voorwaarden betreffen: een sloopshypotheek van € 17.000.000 op de Swaths; hoofdelijke aansprakelijkheid van Nederlands Loodswezen B.V. en Loodswezen Materieel B.V.; negatieve pledge op bestaande activa ten tijde van het afsluiten van de lening. Daarnaast dient het gecombineerde risicodragende vermogen van de loodsassociaties op korte en lange termijn minimaal 28% van het balanstotaal ultimo boekjaar te bedragen.

GEZAMENLIJKE KREDIETFACILITEIT ABN AMRO BANK N.V. EN N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN

In 2010 is een langlopende lening voor € 44 miljoen gesloten ter financiering van de eerste twee in 2010 bestelde loodsvaartuigen (lening I en II). In 2011 is een additionele lening ad € 20 miljoen afgesloten voor het derde loodsvaartuig (lening III).

De lening kent een variabele rente, maar deze is vanaf de datum van ingebruikname van de betreffende vaartuigen afgedekt via een renteswap. Voor de delen I en II bedraagt de rente 5,495% en voor deel III 6,2275%, beiden inclusief de opslag voor de bank.

De belangrijkste zekerheden en voorwaarden voor deze leningsfaciliteit betreffen: een sloopshypotheek ad € 74 miljoen, verhoogd met 30% voor rente en kosten; hoofdelijke aansprakelijkheid van Nederlands Loodswezen B.V. en Loodswezen Materieel B.V.; negatieve pledge op bestaande activa ten tijde van het afsluiten van de lening; pandrecht op de vorderingen door werf afgegeven garanties en scheepsbouwcontracten; pandrecht op rechten uit verzekeringen en daarnaast dient het garantievermogen (financiering loodsassociaties lange- en korte termijn) te allen tijde ten minste 28% van het gecorrigeerde balanstotaal te bedragen.

KREDIETFACILITEIT COÖPERATIEVE RABOBANK ROTTERDAM U.A.

De totale lening bedraagt € 14.400.000 die per 1 september 2013 is opgenomen. De lening kent een variabele rente, afgedekt via een renteswap tegen een rente van 4,20% inclusief de opslag voor de bank. De belangrijkste zekerheden en voorwaarden voor deze leningsfaciliteit betreffen: sloopshypotheek op vijf gebouwde tenders; hoofdelijke aansprakelijkheid van Nederlands Loodswezen B.V. en Loodswezen Materieel B.V.; negatieve pledge op bestaande activa ten tijde van het afsluiten van de leningen en pandrecht op de vorderingen op door de werf gegeven garanties, scheepsbouwcontracten en rechten uit verzekeringen.

(8) VOORZIENINGEN

De specificatie van de voorzieningen is als volgt:	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Groot onderhoud schepen	8.164	7.693
Voorziening egalisatieoplossing FLO	4.269	6.367
Voorziening nieuwe uittrederegeling continu personeel	14.375	13.445
Voorziening personeelsbeloning	880	738
Voorziening langdurig zieken	263	264
Stand per 31 december	27.951	28.507

VOORZIENING GROOT ONDERHOUD SCHEPEN

Dit betreft een voorziening voor het egaliseren van de kosten van het periodiek groot onderhoud van schepen en revisies van motoren. De dotaties aan de voorziening zijn opgebouwd op basis van een planning voor ieder vaartuig, waarbij eenmaal per twee jaar een kleine dokbeurt plaatsvindt en eenmaal per vijf jaar een grote dokbeurt. De geschatte bedragen voor de dokbeurten zijn gebaseerd op de werkelijke uitgaven van de afgelopen jaren.

Het verloop van de voorziening groot onderhoud schepen is als volgt:	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Stand per 1 januari	7.693	7.975
Bij: dotaties	2.646	2.445
Af: onttrekkingen wegens onderhoud	-2.165	-2.727
Correctie saldo balans 2019	-10	0
Stand per 31 december	8.164	7.693

Hiervan heeft € 2.225.000 een looptijd korter dan 1 jaar.

VOORZIENING EGALISATIE OPLOSSING FLO

Bij de verzelfstandiging van het Loodswezen in 1988 zijn de op dat moment bestaande backserviceverplichtingen voor de regelingen van Functioneel Leeftijds Ontslag (FLO) voor varende medewerkers en Functioneel Leeftijds Pensioen (FLP) voor loodsen door de overheid niet af gefinancierd..

Het Loodswezen heeft sinds 1996 ten laste van het resultaat van de gemeenschappelijke exploitatie, naast de betaling van de uitkeringen op omslagbasis, extra stortingen gedaan om stapsgewijs over te gaan van financiering op omslagbasis naar financiering op kapitaaldeckingsbasis. Voor 2008 was deze vrijwillige overgang naar financiering op kapitaaldeckingsbasis gebaseerd op een vast percentage van de omzet (dat destijds 22% van de omzet bedroeg).

Deze methode is in 2008, onder de gewijzigde Loodsenwet, waarbij de ACM het schema van stortingen vaststelt, door de wetgever bestendigd. Vanaf 2017 bedraagt de opslag in de tarieven voor FLO 0%.

De ontvangen opslagen uit de loodsgeldtarieven voor FLO worden beheerd binnen de balans van de gemeenschappelijke exploitatie van de loodsenassociaties in het egalisatiefonds FLO.

HET EGALISATIEFONDS FLO:

Jaarlijks wordt de in de loodsgeldtarieven in rekening gebrachte opslag aan dit fonds gedoteerd en worden de FLO uitkeringen ten laste van dit fonds gebracht. Het saldo van het egalisatiefonds FLO aan het einde van elk jaar representeert de middelen die feitelijk op dat moment beschikbaar zijn voor de financiering van FLO uitkeringen.

DE BACKSERVICE FLO:

De backservicevoorziening voor FLO is het bedrag dat nodig zou zijn indien de desbetreffende verplichtingen op de desbetreffende datum bij een derde partij (pensioenfonds of verzekeraar) zouden worden ingekocht. Hierbij is voor FLO uitgegaan van de grondslagen zoals deze gelden voor het verzekeringscontract van de pensioenregeling van Nederlands Loodswezen B.V. Ultimo 2019 is deze door de actuaris berekend op basis van onderstaande grondslagen.

Grondslagen berekening backservice FLO:

Sterfte (voorziening): AG 2018 Prognosetafel (leeftijdscorrecties -1 / -1)

Sterfte (pensioenpremie): Conform verzekeringscontract Aegon:

- Sterftetafel: Aegon Tarief 2011
- Leeftijdscorrecties: +1/0 (OP), +5/+4 (NP)
- Partnerfrequenties: Aegon Tarief 2011
- Leeftijdsverschil man/vrouw: 3

Rente: Rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen van DNB per 31 december 2019

Rente (pensioenpremie): Conform rente verzekeringscontract Aegon (3%)

De impact van de gewijzigde rente bedraagt €10.000.

In onderstaand overzicht is het verloop van het egalisatiefonds FLO versus de backservice FLO weergegeven:

Egalisatiefonds FLO	2019	2018
Het verloop van de voorziening egalisatieoplossing FLO is als volgt: (in duizenden EUR)		
Stand per 1 januari	6.367	8.854
Af: uitkeringen	-2.080	-2.463
Af: vrijval FLO	0	0
Bij: dotatie 0,00% respectievelijk 0,00% omzet	0	0
Af: rente	-18	-24
Stand per 31 december	4.269	6.367
Backservice FLO	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Stand egalisatiefonds FLO	4.269	6.367
Benodigde backservice koopsom	3.169	5.630
Verschil	1.100	737

De backservice FLO heeft voor € 1.589.000 een looptijd korter dan 1 jaar. Het resterende bedrag van € 2.680.001 heeft een looptijd van langer dan 1 jaar.

HET VERSCHIL TUSSEN HET EGALISATIEFONDS FLO EN DE BENODIGDE BACKSERVICE FLO:

Het verschil tussen de in het egalisatiefonds FLO beschikbare middelen en de benodigde financiering ter dekking van de backserviceverplichtingen is het nog in de toekomstige tarieven te financieren deel van de FLO verplichtingen.

De FLO uitkeringen lopen tot en met 2024. Het thans bestaande positieve saldo van € 1.099.610 kan tot en met 2024 nog wijzigingen ondergaan, doordat in de actuariële berekening van de backservice een aantal aannames op basis van de huidige omstandigheden zijn verwerkt, die in de toekomst kunnen wijzigen.

In 2019 is met het ministerie van IenW afgesproken dat, een eventueel overschot zolang de uitkeringen aan FLO gerechtigden nog lopen (tot en met 2024) worden beheerd binnen de gemeenschappelijke exploitatie van de loodsenassociaties. Nadat alle uitkeringen aan FLO gerechtigden voldaan zijn zal het eindsaldo bepaald worden en zal dit worden overgedragen aan de Nederlandse Loodsencorporatie, waarna dit net als voor FLP, zal worden terug gegeven via de toekomstige loodsgeldtarieven.

In deze jaarrekening is dit saldo - als onderdeel van het egalisatiefonds FLO - opgenomen in deze balans onder de voorzieningen.

VOORZIENING NIEUWE UITTREDEREGELING CONTINU PERSONEEL (NUR)

De nieuwe uittrede regeling voor continupersoneel houdt in dat personeelsleden die tenminste 20 jaar werkzaam zijn geweest in een continufunctie onder bepaalde voorwaarden gefaseerd naar hun pensioen kunnen afbouwen met een aanvulling van de werkgever. Deze regeling geldt voor alle werknemers van Nederlands Loodswezen B.V. in een continufunctie. Onderdeel van deze groep vormen ook de varende werknemers die voor 1992 in dienst zijn getreden en die nog aanspraken hadden om met FLO te kunnen gaan. Behoudens een kleine groep werknemers die in 2013 nog met FLO kon gaan, is de nieuwe regeling ook op de ex- FLO gerechtigden van toepassing.

De voorziening voor de nieuwe uittrede regeling wordt actuarieel berekend.

Voor de waardering van de voorziening NUR wordt een inschatting gemaakt voor de kans dat een medewerker deelneemt. Loodswezen heeft hiervoor een 3-tal scenario's opgesteld. Deze scenario's zijn gebaseerd op historische gegevens, waarbij ook onzekerheid is rondom medewerkers die nog geen keuze hebben gemaakt en daarmee niet (meer) voor de maximale looptijd gebruik kunnen maken van de regeling. Het meest positieve en daarmee prudente scenario (dat deze medewerkers nog gebruik gaan maken) is verwerkt in de jaarrekening. Het verschil tussen het meest positieve en meest negatieve scenario bedraagt € 520.000 en is de schattingsonzekerheid die deze post met zich mee brengt.

Medewerkers kunnen – binnen de voorwaarden van de regeling – zelf het moment waarop men gebruik van de regeling maakt kiezen. De benodigde voorziening wordt opgebouwd in 20 jaar, voorafgaande aan een richtleeftijd van 59 jaar

In de berekening van de voorziening is uitgegaan van de sterftetabel: AG 2018 Prognosetafel (leeftijdscorrecties: -1/-1) en het rentepercentage bedraagt 1,13% (benadering marktrente AA+ bedrijfsobligaties per einde 2018 op basis van een duratie van 7 jaar).

De mutatie door de gewijzigde rente van 0,4% naar 1,13% bedraagt +€ 726.000.

Grondslagen berekening backservice NUR:

Sterfte: AG 2018 Prognosetafel (leeftijdscorrecties: -1/-1)

Rente: 0,40% (benadering marktrente AA+ bedrijfsobligaties per einde 2019 op basis van een duratie van 7 jaar)

Ontwikkeling deelnemersbestand:

- Salarisstijgingen 2,5% per jaar
- Indexatie loonaanvullingen: 2,5% per jaar
- Carrièrestijgingen (per jaar):

Leeftijd van	Leeftijd tot	Carrière
15	40	3,00%
40	45	2,50%
45	59	1,75%

- Arbeidsongeschiktheidskansen:

Leeftijd van	Leeftijd tot	AO-kansen	
		Man	Vrouw
15	20	0,09%	0,15%
20	25	0,13%	0,23%
25	30	0,21%	0,41%
30	35	0,30%	0,55%
35	40	0,39%	0,66%
40	45	0,49%	0,77%
45	50	0,61%	0,87%
50	55	0,73%	0,99%
55	59	0,87%	1,14%

De arbeidsongeschiktheidskansen zijn alleen van toepassing op de groep 'geen FLO gehad'.

- Ontslagkansen:

Leeftijd van	Leeftijd t/m	Ontslag
15	34	5,00%
35	39	3,00%
40	44	2,00%
45	59	1,00%

- Deelnamekans:

Groep	Deelnamekans
Oud FLO'ers	98,80%
Geen FLO gehad	95,50%

Opslagen op de voorziening: 0,5% uitkeringsmodaliteit

Opslagen werkgeverslasten:

	Loodsdienst coördinator	Varend personeel	Gemaximeerd of excedent
Opslag			
IVA/WGA excedent	3,44	3,44	excedent
Premie sectorfonds (WGF)	0	0	gemaximeerd
WAO/WIA basis	6,79	6,79	gemaximeerd
WGA aanvulling	0,38	0,38	gemaximeerd
WGA Eigen Risico	0,72	0,72	gemaximeerd
WW-AWF	2,94	2,94	gemaximeerd
ZVW	6,7	6,7	gemaximeerd
Eindtotaal	20,97	20,97	
Totaal gemaximeerd	17,53%	17,53%	
Totaal excedent	3,44%	3,44%	
Totaal	20,97%	20,97%	

Tijdsevenredigheidsfactor: Opbouw in (maximaal) 20 jaar tot leeftijd 59

Het verloop van de voorziening nieuwe uittrede regeling continu personeel:	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Stand per 1 januari	13.445	13.510
Bij: dotatie voorziening nieuwe uittrede regeling continu personeel	1.073	1.068
Af: uitkeringen	-1.010	-808
Wijziging actuariële veronderstellingen	721	-452
Bij: rentetoevoeging	146	127
Stand per 31 december	14.375	13.445

VOORZIENING PERSONEELSBELONING LANGE TERMIJN

Voor de in het vooruitzicht gestelde jubileumuitkeringen wordt de contante waarde van de toekomstige jubileum-uitkeringen rekening houdend met de aan de volgende jaren lineair toe te rekenen lasten over de verstreken diensttijd op de balans opgenomen. De voorziening voor de uitkeringen is berekend als de contante waarde van de verwachte jubileumuitkering, rekening houdend met sterfte.

Sterfte: AG 2018 Prognosetafel (leeftijdscorrecties: -1/-1)

Rente: 0,74% (marktrente AA+ bedrijfsobligaties per einde 2019 op basis van een duratie van 12)

Ontwikkeling deelnemersbestand:

- Salarisstijgingen 2,5% per jaar (voor 2020 en 2021 zijn bekende CAO stijgingen meegenomen)
- Carrièrestijgingen 2,5% per jaar
- Carrièrestijgingen (per jaar):

Leeftijd van	Leeftijd tot	Carrière
15	40	3,00%
40	45	2,50%
45	59	1,75%

.

Arbeidsongeschiktheidskansen:

Leeftijd van	Leeftijd tot	AO-kansen	
		Man	Vrouw
15	20	0,09%	0,15%
20	25	0,13%	0,23%
25	30	0,21%	0,41%
30	35	0,30%	0,55%
35	40	0,39%	0,66%
40	45	0,49%	0,77%
45	50	0,61%	0,87%
50	55	0,73%	0,99%
55	59	0,87%	1,14%

· Ontslagkansen:

Leeftijd van	Leeftijd t/m	Ontslag
15	34	5,00%
35	39	3,00%
40	44	2,00%
45	59	1,00%

· Leeftijd uit dienst 67

Het verloop van de voorziening personeelsbeloning lange termijn is als volgt: (in duizenden EUR)	2019	2018
Stand per 1 januari	738	718
Opbouwlasten	71	42
Uitkeringen in boekjaar	-8	-38
Interestlasten	11	11
Actuariële winsten	68	5
Stand per 31 december	880	738

De voorziening heeft betrekking op jubileumuitkeringen en heeft overwegend een langlopend karakter. De mutatie door de gewijzigde markrente van 1,45% naar 0,74% bedraagt +€ 69.000.

VOORZIENING LANGDURIG ZIEKEN

Onder de voorziening langdurig zieken zijn de totale salariskosten opgenomen van de personen die per balansdatum naar verwachting langdurig ziek zijn. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde. Er is een rentevoet gehanteerd van 0,0%. De voorziening heeft overwegend een kortlopend karakter.

(9) EIGEN VERMOGEN

De registerloodsen die lid zijn van de drie loodsenassociaties dragen zorg voor het gezamenlijk risicodragend vermogen, ter (mede) financiering van de gemeenschappelijke bezittingen. Deze financiering vindt deels op lange termijn en deels op korte termijn plaats. Bij deze financiering wordt rekening gehouden met de leningsvoorwaarden van de bank die zijn gesteld voor de verstrekte leningen. Volgens de leningsvoorwaarden dient het gezamenlijk risicodragend vermogen van de drie loodsenassociaties op korte en lange termijn minimaal 28% van het balanstotaal per ultimo boekjaar te bedragen. In het eigen vermogen is ook een correctie voor de vermogensvergoeding over de capital base opgenomen van € 309.156. Deze wordt niet aan de loodsen uitgekeerd.

FINANCIERING LANGE TERMIJN

Op grond van de maatschapsovereenkomsten en de besluitvorming in de Gezamenlijke Vergadering van Vennoten dient elke niet-beherend vennoot in de loodsenassociatie waarvan hij deel uitmaakt een bedrag van € 100.000 in contanten als kapitaal in te brengen. Het kapitaal wordt door de niet-beherend vennoten op lange termijn ter beschikking gesteld en wordt uitsluitend teruggestort bij uittreden van een niet-beherend vennoot.

Het door de niet-beherend vennoten ingebrachte kapitaal wordt door de loodsenassociaties ingebracht in het gemeenschappelijke vermogen en op lange termijn ter beschikking gesteld ter financiering van de gemeenschappelijke bezittingen. De post 'financiering lange termijn' is in deze balans derhalve gelijk aan het totaalbedrag van het door de niet-beherend vennoten in de afzonderlijke loodsenassociaties ingebrachte kapitaal en daarnaast de overige reserves van de overige entiteiten.

Vanaf 1992 worden de budgetten voor de studievergoeding van de studenten rechtstreeks door STODEL aan de gemeenschappelijke exploitatie van de loodsenassociaties in rekening gebracht. Hierdoor is er nooit een resultaat dat ten laste of ten gunste komt van de reserves.

Voor de overige entiteiten geldt dat het resultaat van het boekjaar ten laste of ten gunste komt van de overige reserves.

FINANCIERING KORTE TERMIJN

De 'financiering korte termijn' ontstaat in hoofdzaak doordat, op grond van bepalingen in de maatschapsovereenkomsten en de gemaakte afspraken tussen de loodsenassociaties onderling, maximaal 90% van de gerealiseerde winst als voorschot wordt uitgekeerd. Het restant (minimaal 10%) wordt na afloop van het boekjaar uitgekeerd. In het algemeen is dit nadat de jaarrekening van het gemeenschappelijke vermogen en de gemeenschappelijke exploitatie van de gezamenlijke loodsenassociaties, alsmede de jaarrekeningen van de afzonderlijke loodsenassociaties zijn vastgesteld. Indien er tot uitstel van het opstellen van de jaarrekening wordt besloten kan de Gezamenlijke Vergadering van Vennoten besluiten dat er na afloop van het boekjaar, maar voordat de definitieve jaarrekening is vastgesteld op basis van voorlopige jaarcijfers een aanvullend voorschot wordt uitgekeerd.

Het verloop van de financiering is als volgt:	Financiering korte termijn	Financiering lange termijn	Totaal 2019
(in duizenden EUR)			
Stand per 1 januari 2019	12.414	49.484	61.898
Uitbetaalde winstuitkering vorig boekjaar	-9.870	0	-9.870
Uitbetaald verlof tegoed loodsen vorig jaar	-2.544	0	-2.544
In-/uittredingen loodsen (per saldo storting kapitaal)	0	700	700
Vooruitstortingen kapitaal loodsen	0	0	0
Inbreng NLBV	0	1	1
Nog niet uitgekeerd verlof tegoed loodsen	2.720	0	2.720
Nog te betalen winstuitkering huidig boekjaar	6.321	0	6.321
Resultaat boekjaar verwerkt in overige reserves	0	-31	-31
Correctie Capital base verwerkt in overige reserves	0	-309	-309
Stand per 31 december 2019	9.041	49.845	58.886

(10) OPBRENGSTEN EXPLOITATIEREKENING

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen de groep.

Opbrengsten exploitatierekening	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Opbrengst S en T-loodsgeld	181.008	184.954
Bijzondere factoren en reizen	1.822	2.035
Frequentiekorting	-15.490	-16.466
Totaal opbrengst loodsgeld Nederlandse havens	167.340	170.523
Opbrengst forfaits (excl. afbestellingen)	475	443
Opbrengst afbestellingen	319	332
Opbrengst heli	2.315	2.188
Totaal loodsvergoedingen Nederlandse havens	3.109	2.963
Betalingskorting automatische incasso	-793	-808
Effecten verrekeningen andere jaren	-330	-720
Totaal opbrengst loodsgelden Nederlandse havens	169.326	171.958
Loodsgeldtarieven Scheldevaart	32.744	32.255
Loodsvergoedingen Scheldevaart	151	143
Bijpassing voorcalculatorisch tekort Scheldevaart	2.305	3.671
Totaal opbrengsten Scheldevaart	35.200	36.069
Opbrengst overige tarieven	93	92
Opbrengst overige inkomsten	395	580
Totaal opbrengsten exploitatierekening	205.014	208.699

De opbrengst loodsgelden bestaat uit de in rekening gebrachte loodsgelden voor loodsdiensten naar Nederlandse havens (Wetschepen) en naar Vlaamse Scheldehavens (Scheldevaart). De opbrengsten hebben betrekking op de loodsreizen waarvan de reisdatum in het boekjaar ligt, voor zover deze betrekking hebben op Wetschepen, en de door Nederlandse loodsen uitgevoerde reizen inzake de Scheldevaart.

De verantwoorde frequentiekorting betreft het bedrag dat aan frequentiekorting is toegekend over de betreffende boekjaren.

Onder de overige inkomsten zijn de verrekeningen conform het kostentoerekeningsysteem opgenomen.

Overzicht verrekeningen andere jaren	2019	2018
(in duizenden EUR)		
Te verrekenen investeringen 2019 resp 2018	101	1.047
Vrijval verrekening kosten investeringen 2017 resp 2016	-1.004	-521
Verrekening herzien tariefbesluit 2014 en 2015	1.233	194
Uitbetaalde claims 2014 - 2015	-556	-1.662
Te verwerken in tarieven 2020 - 2021	556	1.662
Stand per 31 december	330	720

TE VERREKENEN INVESTERINGEN 2019 RESP. 2018

Artikel 27c, zesde lid, onder i van de Loodsenwet bepaalt dat er een verrekening moet plaatsvinden van het verschil tussen de geraamde en de daadwerkelijk uitgevoerde wijzigingen in de materiële activa en investeringen in het kalenderjaar voorafgaande aan het jaar waarin het voorstel wordt gedaan.

In paragraaf 4.2.5.7 van de Memorie van Toelichting is dat nader uitgewerkt. Hierin is opgenomen dat kostenoriëntatie impliceert dat de tarieven zo goed mogelijk op de werkelijke kosten zijn gebaseerd en dat het niet de bedoeling is dat wel geraamde, maar niet gerealiseerde investeringen via het tarief worden gefinancierd. De Algemene Raad dient daarom een verrekening toe te passen, gebaseerd op de financiële verantwoording van het voorafgaande kalenderjaar. Het verschil tussen de geraamde en gerealiseerde investeringen moet worden verrekend. De definitieve verrekening over 2019 is pas bekend in 2020 en zal worden verrekend in de tarieven van 2021.

Het Loodswezen heeft met de ACM afspraken gemaakt over de wijze van verrekening. De verrekening van het te verrekenen bedrag van 2017 heeft in 2019 plaatsgevonden conform deze afspraken.

(11) ARBEIDSVERGOEDING LOODSEN

De berekende arbeidsvergoeding voor de directe uren en de toegerekende arbeidsvergoeding voor de indirecte uren zijn in onderstaande tabel opgenomen. Het betreft hier de vergoeding gebaseerd op de uurtarieven zoals ze gelden in het kader van de tariefregulering.

Overzicht uurtarieven prijsniveau 2019					
		Basistarief 2003	Weging	Basistarief 2003	Uurtarief 2019
					feb. 2018
Index cao-lonen CBS		106,9		106,9	111,2
		feb. 2002		feb. 2002	
	Scheepsklasse 1	€ 40,40	1	€ 40,40	€ 53,53
	Scheepsklasse 2	€ 65,70	1	€ 65,70	€ 87,07
	Scheepsklasse 3	€ 90,80	1	€ 90,80	€ 120,31
Directe loodsuren	Scheepsklasse 4	€ 115,85	1	€ 115,85	€ 153,52
	Scheepsklasse 5	€ 140,66	1	€ 140,66	€ 186,40
	Scheepsklasse 6	€ 165,61	1	€ 165,61	€ 219,47
	Scheepsklasse 7	€ 191,99	1	€ 191,99	€ 254,42
	Scheepsklasse 8	€ 218,56	1	€ 218,56	€ 289,64
	Scheepsklasse 9	€ 244,33	1	€ 244,33	€ 323,78
	Indirect productieve loodstaken (IPL)	€ 91,14	1	€ 91,14	€ 120,76
Indirecte loodsuren	Reizen en wachten tussen loodsreizen Reisure	€ 91,14	0,667	€ 60,76	€ 80,53
	Beschikbaarheidsuren	€ 91,14	0,333	€ 30,38	€ 40,24

De arbeidsvergoeding op basis van bovenstaande uurtarieven is als volgt:

Arbeidsvergoeding registerloodsen (in duizenden EUR)	2019	2018
Arbeidsvergoeding directe loodsuren	46.549	45.647
Arbeidsvergoeding indirecte loodsuren	49.720	48.748
Afrekening Samenwerking Vlaams Loodswezen	-141	-95
Externe projecten	265	274
Totaal	96.393	94.574

De post 'afrekening samenwerking Vlaams Loodswezen' betreft de afrekening van de voorcalculatorische loodskosten in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst. De partij in het Samenwerkingsverband die minder dan evenredig kosten maakt, wordt door de andere partij belast met het verschil tussen de begrote kosten en evenredige kosten.

(12) KOSTEN BELOODSEN EN PLANNEN

De kosten beloodsen en plannen betreffen zaken als de kosten van de vaartuigen, kosten varende medewerkers, kosten inhuur van de helikopter, kosten medewerkers technische dienst en de kosten van de medewerkers voor de planning en coördinatie.

De werkelijke totale kosten beloodsen en plannen bestaan uit:

Kosten beloodsen en plannen (in duizenden EUR)	2019	2018
Vaartuigen	22.713	22.352
Afrekening samenwerking	-139	-637
Opbrengst vervoer personen en goederen	-53	-72
Subtotaal vaartuigen	22.521	21.643
Kosten technische dienst	1.598	1.585
Kosten ligplaatsen en ov oper. locaties	1.489	1.439
Kosten bemanning vaartuigen (incl. NUR)	26.593	23.814
Kosten helikopter (incl. helivelden)	4.690	4.172
Overige vervoerskosten	9.797	9.668
Subtotaal beloodsen	44.167	40.678
Kosten planning	4.642	4.733
Afrekening samenwerking	70	51
Subtotaal planning	4.712	4.784
Totaal	71.400	67.105

(13) OVERIGE REGIONALE KOSTEN

De overige regionale kosten bestaan uit de kosten voor regionale ICT-systemen, algemene regionale kosten en de afrekening samenwerking Vlaams Loodswezen.

Overige regionale kosten (in duizenden EUR)	2019	2018
Kosten regionale ICT-systemen	2.735	2.789
Algemene regionale kosten	7.752	7.893
Afrekening samenwerking	31	193
Subtotaal algemene regionale kosten	7.783	8.086
Totaal	10.518	10.875

De regionale ICT-kosten bestaan uit de kosten voor regionale planning en inzetsystemen SPIL, FRIS, LISA en LIS, GIDS en koppelingen met regionale havensystemen. Het betreft hier systemen die specifiek voor één of meerdere regio's worden gebruikt.

De algemene regionale kosten bestaan uit de kosten research & innovatie, overige operationele kosten ten behoeve van loodsen, kosten personeel regiokantoren, huisvestings- en kantoorkosten.

De werkelijke algemene regionale kosten zijn als volgt: (in duizenden EUR)	2019	2018
Kosten research & development	134	111
Overige kosten t.b.v. loodsen	1.990	2.053
Kosten personeel wal	3.733	3.501
Huisvesting regiokantoren	862	911
Kantoorkosten	327	349
Overige bedrijfskosten	706	968
Totaal	7.752	7.893

(14) OVERIGE LANDELIJKE KOSTEN

De overige landelijke kosten bestaan uit de kosten landelijke ICT-systemen en algemene landelijke kosten. Deze kosten zijn als volgt:

Overige landelijke kosten (in duizenden EUR)	2019	2018
Kosten landelijke ICT-systemen	3.185	3.267
Algemene landelijke kosten	12.182	10.573
Doorberekende kosten toezichthouder ACM	175	162
Totaal	15.542	14.002

De kosten landelijke ICT-systemen hebben betrekking op de kosten van de ICT-systemen. Dit betreft alle systemen die zowel landelijk als regionaal gebruikt worden (centrale computerinfrastructuur en netwerk, systeemsoftware, software, SAP, MS Office, etc.), echter met uitzondering van de specifiek aan regio's toegerekende systemen FRIS, LIS, LISA en SPIL 2005 en koppelingen met regionale havensystemen die onder de regionale ICT-kosten zijn opgenomen.

De doorberekende kosten toezichthouder ACM zijn de kosten die vanaf 2015 door ACM aan de sector waarop toezicht wordt gehouden worden doorberekend.

De algemene landelijke kosten worden gevormd door de kosten van de landelijke staf- en ondersteunende functies, inclusief de walorganisatie van de afdeling vervoer.

De werkelijke algemene landelijke kosten zijn als volgt: (in duizenden EUR)	2019	2018
Kosten personeel wal	8.302	8.199
Huisvesting kantoor	421	382
Kantoorkosten	187	187
Overige bedrijfskosten	3.272	1.805
Totaal	12.182	10.573

(15) PUBLIEKRECHTELIJKE BEROEPSORGANISATIE

De kosten publiekrechtelijke beroepsorganisatie bestaan uit de kosten Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) en kosten Regionale Loodsencorporaties (RLC's). De werkelijke kosten voor 2019 zijn als volgt:

Kosten publiekrechtelijke beroepsorganisatie (in duizenden EUR)	2019	2018
Kosten NLC	1.310	1.363
Kosten RLC	252	272
Subtotaal	1.562	1.635
Kosten opleidingen/ STODEL	3.479	3.092
Totaal	5.041	4.727

De kosten van de NLC betreffen alle kosten van de Nederlandse Loodsencorporatie, inclusief de kosten van de medewerkers die bij de NLC in dienst zijn. De kosten van de RLC betreffen de kosten met betrekking tot de Regionale Loodsencorporaties.

De kosten voor de opleidingen/STODEL betreffen de kosten voor de opleiding van aspirant-loodsen, de kosten voor interne opleiding tot HBO-master niveau, de bijscholing en deskundigheidsbevordering van registerloodsen, inclusief de algemene kosten van de Stichting STODEL.

(16) VERMOGENSVERGOEDING

Vergoeding voor vermogenskosten (in duizenden EUR)	2019	2018
Materiële vaste activa	7.207	7.690
Overige vermogenskosten	909	902
Totaal	8.116	8.592

Voor de periode 2017-2019 is het WACC percentage vastgesteld op 6,3%.

(17) AFSCHRIJVINGEN

In de exploitatierekening van het Nederlands Loodswezen zijn de volgende afschrijvingskosten materiële vaste activa opgenomen:

Afschrijvingen materiële vaste activa (in duizenden EUR)	2019	2018
Afschrijvingskosten reddingsmiddelen varende dienst	29	14
Afschrijvingskosten vaartuigen	10.780	11.237
Afschrijvingskosten opleidingsmiddelen	265	181
Afschrijvingskosten overige kosten tbv loodsen	737	660
Afschrijvingskosten operationele huisvesting	403	434
Afschrijvingskosten automatisering	1.909	2.167
Afschrijvingskosten huisvesting	473	587
Afschrijvingskosten kantoor	87	104
Totaal	14.683	15.384

De afschrijvingskosten zijn in het exploitatieoverzicht opgenomen in overeenstemming met de functionele indeling, derhalve vormen de afschrijvingskosten geen individuele post in het exploitatieoverzicht.

(18) REGISTERLOODSEN

Het aantal registerloodsen dat in het loodsenregister is ingeschreven bedraagt ultimo boekjaar:

	2019	2018
Noord	19	19
Amsterdam-IJmond	63	59
Rotterdam-Rijnmond	206	205
Scheldemonden	156	154
Totaal	444	437

(19) PERSONEELSBESTAND

Het personeelsbestand in fte, dat in dienst is van NLBV, NLC en Stodel, was ultimo 2019 421,04 FTE en ultimo 2018 415,75 FTE. In 2019 was het gemiddelde 417,35 FTE (2018: 414,70 FTE). Dit is exclusief uitzendkrachten. Indien hiermee rekening wordt gehouden, leidt dit tot het onderstaande overzicht:

	2019	2018
Gemiddeld aantal werknemers in dienst	417,35	414,70
Gemiddeld aantal uitzendkrachten op jaarbasis	38,24	37,46
Totaal gemiddeld aantal personen werkzaam	455,59	452,16

De personeelskosten zijn in het exploitatieoverzicht opgenomen in overeenstemming met de functionele indeling, derhalve vormen de personeelskosten geen individuele post in het exploitatieoverzicht.

Er zijn geen werknemers werkzaam in het buitenland.

(20) SALARISSEN EN SOCIALE LASTEN PERSONEEL

In de exploitatierekening zijn de volgende salarissen en sociale lasten personeel opgenomen:

Lonen en sociale lasten personeel (in duizenden EUR)	2019	2018
Loonkosten ondersteunend personeel	31.187	28.943
Sociale lasten ondersteunend personeel	4.648	4.629
Pensioenpremies ondersteunend personeel	5.182	4.991
Kosten nieuwe uitbreidingsregeling (NUR)	1.794	616
Totaal	42.812	39.179

PENSIOENPREMIES MEDEWERKERS

Het Nederlands Loodswezen heeft alle pensioenregelingen van de medewerkers verwerkt volgens de benadering waarbij de verplichtingen aan de pensioenuitvoerder in kaart worden gebracht.

De post pensioenpremies medewerkers betreft de werkgeverslasten voor de pensioenpremie en het nabestaandenpensioen van de medewerkers in dienst van Nederlands Loodswezen B.V., onder aftrek van de eigen bijdrage van de personeelsleden voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen en verhoogd met de compensatie van de eigen bijdrage voor medewerkers die onder de overgangsregeling vallen.

De voor de medewerkers van Nederlands Loodswezen B.V. geldende pensioenregeling betreft een verzekerde-pensioenregeling. De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling zijn:

- De regeling kent een levenslang ouderdomspensioen, levenslang partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen.
- Het pensioengevend salaris is 12 maal het vaste salaris en vaste toeslagen, vermeerderd met de 13^e maand en vakantietoeslag, rekening houdend met het fiscale maximum van € 107.593.
- De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris minus een franchise die voor 2019 € 13.785 bedraagt.
- De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag, gebaseerd op een pensioenleeftijd van 67 jaar, conform het fiscale maximum; de jaarlijkse opbouw van het nabestaandepensioen bedraagt 1,3125% van de pensioengrondslag.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa als deze tot een terugbetaling leiden of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Op grond van het bovenstaande leidt de regeling conform Richtlijn 271 niet tot het opnemen van een verplichting op de balans. De reguliere pensioenkosten betreffen de kosten die over het desbetreffende boekjaar voor rekening van Nederlands Loodswezen B.V. zijn gekomen, onder aftrek van de eigen bijdragen van werknemers.

(21) WET NORMERING TOPINKOMENS

De Wet Normering Topinkomens is van toepassing op een aantal entiteiten van Nederlands Loodswezen. Voor de Nederlandse Loodsencorporatie en de Regionale Loodsencorporaties geldt dat alle bepalingen van de WNT van kracht zijn. Voor Nederlands Loodswezen B.V. geldt dat uitsluitend paragraaf 4 van toepassing is.

Organisaties waarop de WNT van toepassing is kunnen een keuze maken over de wijze waarop zij de cijfers in het kader van de WNT openbaar maken. Nederlands Loodswezen heeft ervoor gekozen deze cijfers op haar website te publiceren. Voor de WNT wordt verwezen naar onze website:

www.loodswezen.nl

(22) HONORARIA ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria voor de accountant die is belast met de controle van de jaarrekening ten laste van het resultaat gebracht:

(in duizenden EUR)	2019	2018
Controle van de jaarrekening	293	200
Andere controlediensten	136	91
Subtotaal controle	429	291
Andere niet-controlewerkzaamheden	43	88
Totaal honoraria accountant	472	379

De totale honoraria voor de controle van de jaarrekening zijn gebaseerd op de totale honoraria over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe onafhankelijke accountant reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

(23) NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

HUUR- EN LEASEVERPLICHTINGEN

De jaarlijkse verplichtingen inzake huurovereenkomsten van gebouwen, terreinen, kaden en steigers hebben een maximale looptijd tot 2031. In onderstaand overzicht zijn de jaarlijkse verplichtingen weergegeven naar looptijd:

Huur- en leaseverplichtingen per 31-12-2019

(in duizenden EUR)

	Looptijd korter dan 1 jaar	Looptijd tussen 1 en 5 jaar	Looptijd langer dan 5 jaar	Totaal
Heli	3.383	1.692	0	5.075
Datacenter/Outsourcing	1.807	859	0	2.666
Huurovereenkomsten	649	1.454	2.237	4.340
Nieuwbouw schepen	596	0	0	596
Overige overeenkomsten	437	961	0	1.398
Licentieovereenkomsten	210	0	0	210
Onderhoudscontracten	328	3	0	331
Totaal licentieovereenkomsten	538	3	0	541
Lease auto's	778	1.261	0	2.039
Kopieermachines Canon 2017 - 2022	32	53	0	85
Totaal leaseverplichtingen	810	1.314	0	2.124
Totaal	8.220	6.283	2.237	16.740

Nederlands Loodswezen heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract. De genoemde bedragen zijn exclusief BTW.

VERGELIJKENDE CIJFERS 2018:

Huur- en leaseverplichtingen per 31-12-2018

(in duizenden EUR)

	Looptijd korter dan 1 jaar	Looptijd tussen 1 en 5 jaar	Looptijd langer dan 5 jaar	Totaal
Heli	3.297	1.649	0	4.946
Datacenter/Outsourcing	1.509	1.531	0	3.040
Huurovereenkomsten	608	1.548	2.548	4.704
Nieuwbouw schepen	1.704	1.704	0	3.408
Overige overeenkomsten	410	294	0	704
Licentieovereenkomsten	251	3	0	254
Onderhoudscontracten	340	13	0	353
Totaal licentieovereenkomsten	591	16	0	607
Lease auto's	784	1.090	0	1.874
Kopieermachines Canon 2017 - 2022	32	84	0	116
Totaal leaseverplichtingen	816	1.174	0	1.990
Totaal	8.935	7.916	2.548	19.399

Gedurende het verslagjaar zijn in de verlies en winstrekening verwerkt:

(in duizenden EUR)

Heli	3.383
Datacenter/Outsourcing	1.798
Huurovereenkomsten	583
Licentieovereenkomsten	620
Onderhoudscontracten	683
Lease auto's	613
Kopieermachines Canon 2017 - 2022	35
Kopieermachines Xerox 2013 - 2016	0
Totaal	7.715

BANKGARANTIES

Er zijn bankgaranties afgegeven tot een bedrag van totaal € 214.090, die met name betrekking hebben op huurcontracten.

KREDIETFACILITEITEN

Met ABN-AMRO Bank is een rekening-courant kredietfaciliteit afgesloten van € 10 miljoen. Het doel van de faciliteit is financiering van werkkapitaal en de faciliteit kan gebruikt worden als rekening-courant of voor het stellen van garanties. De debetrente op jaarbasis is gebaseerd op een gemiddeld 1-maands Euribor tarief verhoogd met een kredietopslag van 0,65% en 0,35% liquiditeitspremie. Er is in 2019 geen gebruik gemaakt van deze faciliteit. De bereidstellingsprovisie voor de kredietfaciliteit bedraagt 0,10% per kwartaal.

Met Rabobank Rotterdam is een rekening-courant krediet afgesloten van € 0,5 miljoen. Het doel van de faciliteit is financiering van werkkapitaal of voor het stellen van garanties. De debetrente op jaarbasis is gebaseerd op een gemiddeld 1-maands Euribor tarief verhoogd met een opslag van 1,25%. Er is in 2019 geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

PENSIOENEN

Vanaf 2016 loopt de herverzekering met looptijd tot en met 2019 rechtstreeks tussen de pensioenverzekeraar en het Nederlands Loodswezen en de drie andere organisatie behorende tot het Nederlands Loodswezen die werknemers in dienst hebben die deelnemer aan de betreffende pensioenregeling zijn. In 2020 is er een nieuwe overeenkomst ingegaan met een looptijd van 2 jaar. De jaarlijks verplichting die hiermee gemoeid is hangt af van de loonsom en pensioengrondslag en bedraagt op basis van het huidige personeelsbestand en de huidige loonsom circa € 6,4 miljoen per jaar.

(24) FISCALE POSITIE

De loodsenassociaties Amsterdam–IJmond, Rotterdam–Rijnmond/Noord en Scheldemonden vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting met Nederlands Loodswezen B.V., Kenniscentrum Loodswezen B.V. en Loodswezen Materieel B.V. Zij zijn over en weer hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden uit hoofde van de omzetbelasting.

Ingevolge de afspraken met de fiscus over de belastingheffing van de winst van de loodsenassociaties wordt het resultaat toegerekend aan de afzonderlijke loodsenassociaties Amsterdam–IJmond, Rotterdam–Rijnmond/Noord en Scheldemonden en bij de individuele registerloodsen / vennoten fiscaal verrekend.

De organisaties die de beroepsorganisatie vormen (Nederlandse Loodsencorporatie, de Regionale Loodsencorporaties en de Stichting Stodel) hebben geen winstoogmerk en zijn vrijgesteld van winstbelasting.

(25) WINSTBESTEMMING

De winst van de maatschappen is verwerkt in de nog niet uitgekeerde winst onder het eigen vermogen. Het resultaat van de overige entiteiten is verwerkt in de overige reserves onder het eigen vermogen.

(26) GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Nederlands Loodswezen is in 2020 geconfronteerd met de gevolgen van het COVID-19 virus (Corona virus). Er is een crisisteam gevormd om maatregelen te nemen om de negatieve effecten te beheersen en de dienstverlening zo veel als mogelijk ongestoord door te laten gaan.

De impact die het COVID-19 virus voor 2020 zal hebben is nog onduidelijk. Nederlands Loodswezen verwacht dat hierdoor een daling van activiteiten en omzet zal optreden en dat dit mogelijk door o.a. extra ziekteverzuim ook in beperkte mate tot extra kosten zal leiden. De verwachting is dat de effecten hiervan niet zodanig zijn dat daarmee de continuïteit in het geding zal komen.

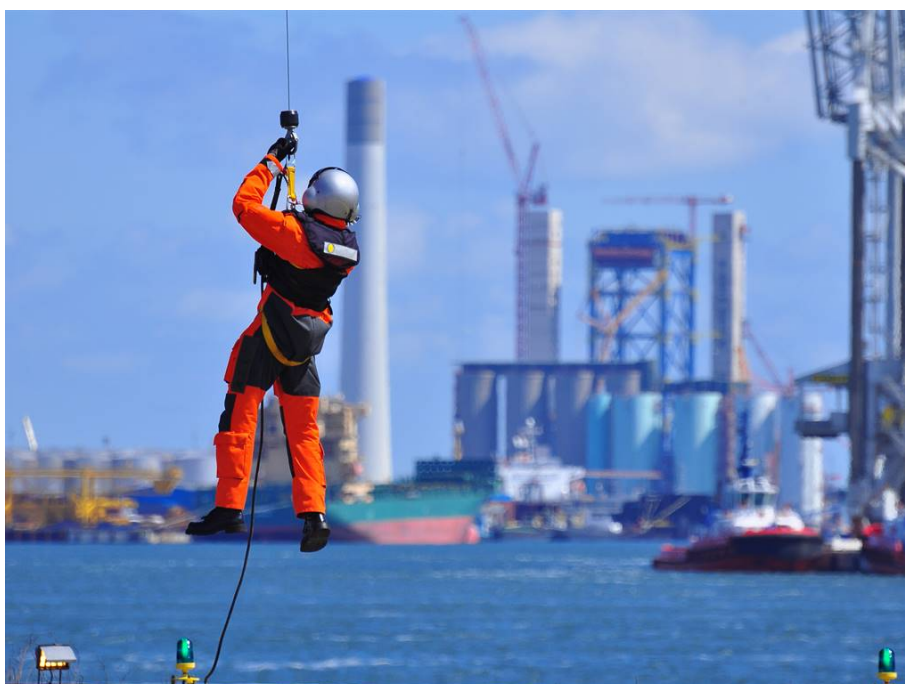
Nederlands Loodswezen beschikt over een goede financiële positie op lange termijn (solvabiliteit) en korte termijn (liquiditeit). Er is sprake van een positief saldo liquide middelen en daarnaast zijn er ongebruikte rekening-courant faciliteiten bij banken. Het Loodswezen voorziet geen liquiditeitsproblemen.

Nederlands Loodswezen verwacht dat zij haar activiteiten zal kunnen voortzetten.

Hoek van Holland, 19 mei 2020

Namens de algemene raad van de Nederlandse Loodsencorporatie
J.B. Mulder
Voorzitter

Namens Nederlands Loodswezen B.V.
J.W. Bentinck
Directeur

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de algemene raad van de Nederlandse Loodsencorporatie

VERKLARING OVER HET PUBLIEK JAARVERSLAG VAN NEDERLANDS LOODSWEZEN 2019

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening van de hieronder opgesomde entiteiten te Hoek van Holland, zoals opgenomen op pagina 66 t/m 106 gecontroleerd. De jaarrekening ziet toe op de gemeenschappelijke financiële verantwoording van:

- Nederlandse Loodsencorporatie
- Stichting opleiding en deskundigheidsbevordering registerloodsen (Stodel)
- Regionale loodsencorporatie Noord
- Regionale loodsencorporatie Amsterdam-IJmond
- Regionale loodsencorporatie Rotterdam-Rijnmond
- Regionale loodsencorporatie Scheldemonden
- Nederlands Loodswezen B.V., incl. gemeenschappelijke exploitatie van de loodsenassociatie
- Loodsenassociatie Amsterdam-IJmond
- Loodsenassociatie Rotterdam-Rijnmond/Noord
- Loodsenassociatie Scheldemonde
- Loodswezen Materieel B.V.

Naar ons oordeel geeft het publiek jaarverslag een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het gemeenschappelijke vermogen van de hierboven opgesomde entiteiten op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving overeenkomstig Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), het Kostentoerekeningsstelsel Loodswezen 2019-2023, besluiten van de ACM in het kader van de tariefregulering van het Loodswezen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Voor de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de toelichting op pagina 70 t/m 75 in de jaarrekening.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het publiek jaarverslag".

Wij zijn onafhankelijk van de Nederlandse Loodsencorporatie zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

PARAGRAAF TER BENADRIJING VAN DE IMPACT VAN HET CORONAVIRUS

Het coronavirus heeft ook invloed op het Nederlands Loodswezen en de aan haar gerelateerde entiteiten. In de toelichting op pagina 107 in de jaarrekening hebben de directeur van Nederlands Loodswezen B.V. en de voorzitter van de Algemene raad van de Nederlands loodsencorporatie de huidige impact en haar plannen om met deze gebeurtenissen of omstandigheden om te gaan toegelicht. Ook geven zij aan dat het op dit moment voor hen niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het coronavirus is op de financiële prestaties en gezondheid van het Nederlands Loodswezen en de aan haar gerelateerde entiteiten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag (pagina 1 t/m 66)
- Overige gegevens
- De bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beherend venoot is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE ALGEMENE RAAD VOOR DE JAARREKENING

De algemene raad is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving overeenkomstig Titel 9 Boek 2, het Kostentoerekeningsstelsel Loodswezen 2019-2023, besluiten van de ACM in het kader van de tariefregulering van het Loodswezen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In dit kader is de algemene raad verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de algemene raad noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de algemene raad afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de algemene raad de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de algemene raad het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De algemene raad moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten de jaarrekening.

De algemene raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de algemene raad en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de algemene raad gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de algemene raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het auditcomité op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring. Wij bevestigen aan de algemene raad dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de algemene raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 27 mei 2020

Deloitte Accountants B.V.

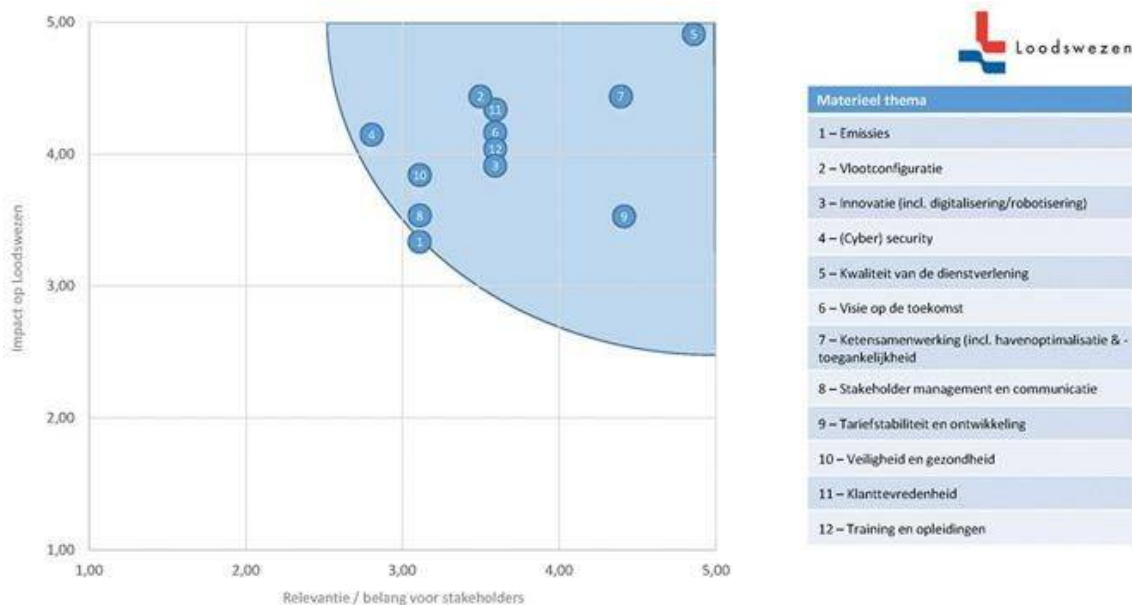
Was getekend: drs. R. Nolte RA

BIJLAGE MATERIËLE THEMA'S

De materiële onderwerpen (relevante onderwerpen voor Nederlands Loodswezen) voor dit verslag zijn mede samengesteld vanuit het perspectief van de stakeholder. Hierbij is uitgegaan van praktijkervaring en gesprekken gevoerd met stakeholders in het verleden.

De verschillende thema's zijn gescoord op een schaal van 1 tot 5 op de assen 'impact op Loodswezen' en 'relevantie/belang voor stakeholders'. De materiële thema's zijn zowel kwalitatief als kwantitatief via KPI's integraal verwerkt in dit verslag.

MATERIALITEITENMATRIX PUBLIEK JAARVERSLAG LOODSWEZEN

Onderstaand schema laat zien in welk hoofdstuk deze onderwerpen terugkomen, alsmede welke KPI's onder dit onderwerp vallen. Indien de KPI's een * bevatten, zijn deze gebaseerd op de GRI Standards (General Reporting Initiative Standards).

Materieel onderwerp	Hoofdstuk	Kern performance indicator (KPI's)
Kwaliteit van de dienstverlening	Kwaliteit van de dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> - Non-conformities ISPO / ISO* - Aantal ingediende klachten (incl. eventuele sancties)* - IAD-meldingen (per categorie) - % realisatie tijdigheid aan boord t.o.v. ACM-norm (per regio) - Gemiddeld aantal dagen factuur verstuurd (tijdigheid facturatie) - # creditnota's verstuurd (juistheid facturatie) - Incassotermijn (aantal dagen)
Ketensamenwerking	Stakeholdermanagement	Kwalitatief (selectie overzicht van samenwerkingen op internationaal, nationaal en regionaal niveau)
Vlootconfiguratie	Samenstelling vloot	<ul style="list-style-type: none"> - # stationsschepen - # swath vaartuigen - # Tenders - Gemiddelde leeftijd stationsschepen - Gemiddelde leeftijd swath-vaartuigen - Gemiddelde leeftijd tenders - Onderhoud (kwalitatief)
Klanttevredenheid	Ervaring van de dienstverlening	Tevredenheid volgens KTO (cijfer)***
Visie op de toekomst	Trends en ontwikkelingen	Kwalitatief
Training en opleidingen	Actief investeren in kennis en kunde	<ul style="list-style-type: none"> - Opleidingskosten per medewerker (NLBV) - # uren besteed aan beroepsontwikkeling loods*
Innovatie	De vloot en het belang van duurzaamheid Het Loodswezen in de keten	Kwalitatief
Tariefstabiliteit en ontwikkeling	Tarieven en ontwikkeling	Tarieven en ontwikkeling
(Cyber)security	Cybersecurity en informatiebeveiliging	# Datalekken*
Veiligheid en gezondheid	Optimale inzetbaarheid en beschikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> - % ziekteverzuim continu-medewerkers* - % ziekteverzuim niet-continu-medewerkers* - Cijfer medewerkerstevredenheid algemeen* - Cijfer medewerkerstevredenheid aandacht voor veiligheid*
Stakeholdermanagement en communicatie	Stakeholdermanagement	Kwalitatief
Emissies	Duurzaam en maatschappelijk verantwoord	CO ₂ -uitstoot (totaal, scope 1, scope 2; kg)*

- * Deze indicatoren zijn gebaseerd op de GRI Standards
- ** #=aantal
- *** niet uitgevoerd in 2019

COLOFON

Uitgave

Nederlands Loodswezen, april 2020

Concept, Design En Realisatie

Gloedcommunicatie

Techniek: F19 Digital First reporting

Content En Redactie

Nederlands Loodswezen

Gloedcommunicatie

Fotografie

Nederlands Loodswezen

Redactieadres

Afdeling Communicatie

Nederlands Loodswezen

Berghaven 16

3151 HB Hoek van Holland

Postbus 830

3000 AV Rotterdam

communicatie@loodswezen.nl